

Vlaanderen
is jeugd

Eenmeting jeugdbeleid in lokale besturen

Lokaal jeugdbeleid in een nieuwe context
van strategische meerjarenplanning

DEPARTEMENT
CULTUUR, JEUGD & MEDIA

www.cjasm.be

Eenmeting jeugdbeleid in lokale besturen

Lokaal jeugdbeleid in een nieuwe context van
strategische meerjarenplanning

*Onderzoek in opdracht van de Vlaamse overheid,
afdeling Jeugd, Departement Cultuur, Jeugd en Media*

Sophie Op de Beeck en Bart De Peuter

KU Leuven Instituut voor de Overheid

Januari 2017

Dankwoord	6
Afkortingen	7
Managementsamenvatting	8
Scope en methodiek van de eenmeting jeugdbeleid in lokale besturen	16
Context	16
Doel van de opdracht	17
Uitvoering en begeleiding van de opdracht	17
Aanpak en organisatie van de opdracht	18
Een getrapte bevraging van het praktijkveld	18
Opbouw en doelgroep websurvey	18
Respons websurvey	20
Analyse surveydata	23
Focusgroepen met jeugdambtenaren en jeugdraadsleden	23
Leeswijzer	25
Rollen en taken van de jeugdambtenaar	27
Positie in de gemeentelijke organisatie	27
Rollen voor de jeugdambtenaar	27
Deeltaken van de jeugdambtenaar	29
Evolutie tijdsinvestering	31
Samenwerking en rolverdeling	32
Opmaak van het strategische meerjarenplan (SMJP) 2013-2018: praktijkervaringen en appreciaties	36
Integratie jeugdbeleid in SMJP	36
Algemene appreciatie planproces SMJP	37
Planningshorizon	37
Planlast versus planlust?	38

Algemene tevredenheid planproces SMJP	40
Autonomie in planproces SMJP	41
Bevorderende en belemmerende factoren bij opmaak SMJP	42
Invloed vanuit andere beleidsvelden	42
Taakverdeling politiek - administratie	43
Strategisch meerjarenplan: profiel en gebruik	46
Evolutie tevredenheid aspecten SMJP versus JBP	46
Voor- en nadelen SMJP versus JBP	48
Toch nog een aanvullend apart jeugdbeleidsplan?	49
SMJP als werkinstrument	49
Actief werkinstrument	49
Gebruik van indicatoren voor opvolging	50
Bijsturing jeugdbeleid	51
SMJP als communicatie-instrument	51
Politieke aandacht voor jeugdbeleid	51
Kennis over jeugdbeleid bij diverse actoren	53
Overleg en betrokkenheid bij uitvoering van lokaal jeugdbeleid onder het SMJP	55
Betrokkenheid gemeentelijke diensten bij uitvoering en opvolging jeugdbeleid	55
Contactfrequentie andere actoren bij uitvoering jeugdbeleid	58
Inhoudelijk bepalende contacten	59
Motivatie voor overleg	60
Participatie van kinderen en jongeren bij uitvoering jeugdbeleid	61
Evolutie rol en invloed actoren in uitvoering jeugdbeleid	62
Andere hervormingen die uitvoering jeugdbeleid beïnvloeden	65
Financiën voor jeugdbeleid	67
Budget voor jeugdbeleid en strategisch meerjarenplan	67
Budget voor jeugdbeleid en integratie van sectorale middelen in Gemeentefonds	68

Ondersteuning door de Vlaamse Overheid	73
Cijferboek	73
Suggesties voor toekomstige ondersteuning door de Vlaamse overheid	73
Ondersteuning van partnerorganisaties	73
Kennisopbouw en –deling	74
Blijvende aandacht voor een stimulerende en sturende rol	74
Financiële continuïteit	74
Algemeen besluit	76
Lijst tabellen	81
Lijst figuren	82

DANKWOORD

Graag danken we de leden van de stuurgroep van het project voor hun betrokkenheid en gewaardeerde inbreng voor dit onderzoek: Chris Peeters (VVSG), Kai Van Nieuwenhove, Ilse Holvoet en Tina Schuermans (VVJ), Hans Cools en Simon Kenens (De Ambrassade), Stefan Oorts (gemeente Ranst), Joris Van Camp (gemeente Wijnegem), Hannes Vanmeenen (stad Kortrijk) en Kristof Gaublomme, Els Cuisinier en Ann Vandenbussche (afdeling Jeugd, Departement Cultuur, Jeugd en Media). Ook danken we de vele lokale jeugdambtenaren, schepenen bevoegd voor jeugd en vertegenwoordigers van de jeugdraad die aan de survey deelnamen. Hun input was essentieel voor het slagen van dit onderzoek. Ten slotte danken we ook de mensen uit de focusgroepen voor hun engagement om actief deel te nemen aan het onderzoek en voor hun nuttige feedback.

AFKORTINGEN

BBC	Beleids- en beheerscyclus
CBS	College van Burgemeester en Schepenen
JBP	Jeugdbeleidsplan
MAT	Managementteam
SMJP	Strategisch meerjarenplan
VVJ	Vereniging Vlaamse Jeugddiensten
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten

CONTEXT EN OPZET VAN HET ONDERZOEK

De wijze waarop gemeenten, OCMW's en provincies hun beleid voorbereiden, budgetteren, uitvoeren, opvolgen en evalueren veranderde ingrijpend met de introductie van de beleids- en beheerscyclus (BBC) in 2010. De BBC omvat nieuwe regels voor het meerjarenplan, het budget, de boekhouding en de jaarrekening van de lokale besturen en provincies. Lokale besturen maken sinds 2014 een gezamenlijk strategisch meerjarenplan (SMJP) op in plaats van diverse afzonderlijke sectorale plannen - waaronder het jeugdbeleidsplan - en voeren een boekhouding volgens de regels van de BBC. In het allereerste strategisch meerjarenplan (2014-2019) konden lokale besturen doelstellingen formuleren met betrekking tot kinderen of jongeren en ook doelstellingen linken aan Vlaamse beleidsprioriteiten voor jeugd. Vanaf 2016 werden ook de sectorale subsidies voor het jeugdbeleid geïntegreerd in het Gemeentefonds.

De BBC-hervorming zou logischerwijze een impact hebben op (de wijze van) beleidsplanning, -uitvoering en -opvolging op lokaal niveau, ook voor het lokale jeugdbeleid. Met het wegvallen van het aparte lokale jeugdbeleidsplan moet ook de Vlaamse overheid haar ondersteunende rol ten aanzien van het lokale bestuur herdenken. Om een zicht te krijgen op de evoluties, verwachtingen, veranderingen rond de lokale praktijk van het plannen en voeren van een jeugdbeleid, besliste de Vlaamse overheid om twee metingen te laten doen: een nulmeting (in 2013)¹ en een eenmeting (in 2016). De nulmeting peilde naar de ervaringen met het aparte jeugdbeleidsplan, vormde tegelijk een momentopname van het nieuwe planproces in de context van BBC én peilde naar verwachtingen rond evoluties. Centrale vraag bij de eenmeting was: op welke manier is de jeugdbeleidsvoering van lokale besturen veranderd ten opzichte van de situatie waarin met jeugdbeleidsplannen werd gewerkt en hoe ziet de beleidsvoering er anno 2016 uit? Zijn er veranderingen in de inhoudelijke keuzes van gemeenten, in de wijze waarop ze hun jeugdbeleid organiseren, de wijze waarop inspraak van kinderen en jongeren vorm krijgt, in welke samenwerkingsverbanden aanwezig zijn en wie welke rol speelt? Daartoe hernam de eenmeting enerzijds een aantal thema's uit de nulmeting, anderzijds lag de focus ook op de uitvoering van het jeugdbeleid. Bijzondere aandacht gaat naar de rol en betrokkenheid van kinderen en jongeren bij het voeren van een jeugdbeleid en de wijze waarop ze wegen op het beleid.

In de eenmeting werd ook geopteerd voor een getrapte bevraging van het veld door middel van een websurvey, gevolgd door focusgroepen. De survey beoogde op een brede basis informatie in te winnen over de gangbare beleidspraktijk op vlak van lokaal jeugdbeleid en welke sterke punten en knelpunten daarbij werden ervaren. Doelgroep voor respondenten waren de lokale actoren in het jeugdbeleid die ook bij de nulmeting werden bevraagd: jeugdambtenaren, schepenen bevoegd voor jeugd en voorzitters van de jeugdraden in de 308 Vlaamse gemeenten. De focusgroepen met jeugdambtenaren en vertegenwoordigers van jeugdraden werden aangewend om een aantal inzichten uit de surveyresultaten verder uit te diepen, dit door verklarende factoren scherper in beeld te krijgen of aanvullende duiding te verzamelen over specifieke thema's.

Waar het mogelijk en relevant was, werd in de analyse een vergelijking gemaakt tussen de bevindingen uit de nulmeting en de eenmeting. Ook werd voor heel wat aspecten nagegaan of in het antwoordpatroon

.....
¹ Van Damme, J. & De Peuter, B. (2014). *Lokaal jeugdbeleid in een nieuwe context van strategische meerjarenplanning*. Brussel: Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, 88 pp.

(omtrent praktijkervaringen, percepties, opinies of verwachtingen) een significant verband bestaat met het type actor (jeugdambtenaar, schepen bevoegd voor jeugd, jeugdraadvertegenwoordiger) en/of de schaalgrootte (naar aantal inwoners) van de gemeenten.

Meer details over de scope, methodiek en respons van de eenmeting vindt u vanaf pagina 16 in het hoofdstuk 'Scope en methodiek van de eenmeting jeugdbeleid in lokale besturen'.

DE POSITIE, ROLLEN EN TAKEN VAN DE JEUGDAMBTENAAR DOORHEEN EEN GEWIJZIGDE PLANCONTEXT

Binnen de gemeentelijke organisatie is de positie van de jeugdambtenaar vandaag in hoofdzaak en bijna gelijke mate terug te vinden in een dienst specifiek voor jeugd of een dienst met meerdere beleidsactoren, waaronder jeugd (vb. dienst vrije tijd). Een groot deel van de jeugdambtenaren is bovendien combinatieambtenaar, wat betekent dat zij hun werktijd niet exclusief aan jeugd kunnen besteden.

Een jeugdambtenaar heeft ook verschillende rollen in het jeugdbeleid: manager, beleidsmedewerker, netwerker, organisator en administrator. Hoewel het inhoudelijke belang dat aan elk van deze rollen gehecht wordt, relatief in evenwicht is, signaleert het praktijkveld dat de rollen van manager, beleidsmedewerker en netwerker wel belangrijker geworden zijn door het strategische meerjarenplan, ongeacht de grootte van de gemeente. De schaal van de gemeente maakt wel een significant verschil in die zin dat jeugdambtenaren uit de grootste gemeenten relatief méér belang hechten aan de rollen van beleidsmedewerker en netwerker, mogelijks omdat zij met meer actoren overleg plegen en samenwerken. De rol van administrator daarentegen wordt belangrijker geacht in de kleinere gemeenten, waar het volledige pakket jeugdbeleid vaker toevertrouwd wordt aan eenpersoonsdiensten of combinatieambtenaren.

Wat de meer concrete deeltaken van een jeugdambtenaar betreft, leren we dat beleidsuitvoering, inspraakbevordering en advisering van het bestuur over het algemeen het belangrijkste geacht worden, maar dat die niet belangrijker geworden zijn door de BBC-hervorming. De percepties variëren echter sterk wat de invloed van het meerjarenplan op het belang van twee andere deeltaken betreft: participatie in andere beleidssectoren en opvolging van ontwikkelingen in andere beleidssectoren zijn volgens veel respondenten (uit kleinere én grotere gemeenten) daardoor belangrijker geworden. De variatie in ervaren evoluties is allicht te verklaren doordat de BBC en het planproces zeer verschillend werden aangepakt in de lokale besturen. Participeren in en ontwikkelingen opvolgen van andere beleidssectoren worden op zich wel belangrijker geacht in grotere gemeenten. Het schaafeffect in het oordeel van belangrijkheid van rollen en taken heeft wellicht te maken met een combinatie van capaciteit, opportuniteit én noodzaak tot overleg, samenwerking en beleidsafstemming, waarbij de realiteit in een kleinere gemeente verschilt van die in een grotere gemeente.

In de tijdsinvestering van de jeugdambtenaren is een wijdverspreide evolutie merkbaar, met name dat men door de nieuwe plancontext veel meer investeert in de samenwerking tussen diensten, wat geheel in de lijn ligt van de verwachtingen vanuit de BBC-filosofie. Anderzijds zegt men beduidend minder tijd te investeren in het informeren van anderen over de voortgang van het jeugdbeleid (minder rapporteringsverplichtingen) en in het verzamelen van input voor de keuze van doelstellingen inzake jeugdbeleid. Dat laatste wijst op een neveneffect van de BBC-introductie: in veel gemeenten werden doelgroepen en adviesraden minder betrokken dan tijdens de periode van het aparte jeugdbeleidsplan. Dat komt voornamelijk door een gebrek aan tijd of minder stimulans, anderzijds ook omdat in het meerjarenplan doelstellingen vaak op een algemener niveau werden geformuleerd.

Ten slotte zien de lokale actoren de onderlinge samenwerking en rolverdeling eerder informeel en vrij vlot en zijn ze over het algemeen ook tevreden over de samenwerking. Hier zien we geen markante verschuivingen ten opzichte van de nulmeting.

Meer details over de (evolutie in) positie, rol, taakstelling van de jeugdambtenaar en effecten van de schaalgrootte van de gemeente vindt u vanaf pagina 27 in het hoofdstuk 'Rollen en taken van de jeugdambtenaar'.

JEUGDBELEID IN HET LOKALE STRATEGISCHE MEERJARENPLAN: PROCES EN RESULTAAT

Er is een grotere variatie tussen gemeenten in de manier waarop het jeugdbeleid geïntegreerd werd in het strategische meerjarenplan (SMJP). In veruit de meeste gevallen werden de doelstellingen rond jeugdbeleid verweven met of geïntegreerd in andere beleidsdomeinen (vb. vrije tijd, welzijn). Toch werd het jeugdbeleid in heel wat gemeenten als een apart hoofdstuk opgenomen in het SMJP (sectorale werking zoals voorheen) of opteerde men om alleen maar met beleidsdomeinoverschrijdende doelstellingen te werken (transversale werking). Een ruime meerderheid van de ambtenaren en schepenen is algemeen wel tevreden over de manier waarop het jeugdbeleid geïntegreerd werd in het SMJP. Toch zijn de jeugdambtenaren significant kritischer dan de schepenen. Wie ontevreden is, vindt de huidige manier van planning te algemeen, oppervlakkig, beknopt en weinig concreet. Anderen beschouwen bredere doelstellingen dan weer als een voordeel, aangezien ze de nodige ruimte laten en kansen bieden om binnen dat kader zelf prioriteiten te leggen of projecten te realiseren.

Een belangrijke wijziging in de meerjarenplanning was de verlenging van de planningshorizon van drie jaar (JBP) naar zes jaar (SMJP). Terwijl men in de nulmeting nog sceptisch was, blijkt uit de eenmeting dat een ruime meerderheid de evolutie naar een langere planningshorizon toch positief ervaart. Voorstanders appreciëren de stabiliteit en de 'bewegingsvrijheid' die gecreëerd wordt in de zesjarige cyclus, terwijl tegenstanders wijzen op de beperkte mogelijkheden om in te spelen op maatschappelijke veranderingen en actuele tendensen. Ook hier werkt de lokale invulling van het meerjarenplan door.

Retrospectief wordt de verhouding tussen de geleverde inspanningen bij de opmaak van het luik jeugdbeleid in het SMJP en de meerwaarde van het SMJP over het algemeen eerder gunstig beoordeeld. In vergelijking met het vroegere aparte jeugdbeleidsplan (nulmeting) wordt algemeen een lichte planlastvermindering gerapporteerd. Maar er speelt sterk een actoreffect: heel wat jeugdambtenaren achten de inspanningen in verhouding nog (veel) te hoog, veel schepenen bevoegd voor jeugd en jeugdraadsleden net (zeer) laag. Het zijn ook vooral schepenen en jeugdraadvoorzitters die een daling van de planlast percipiëren. Percepties worden echter wellicht een stuk beïnvloed door de mate van betrokkenheid bij het hele planproces.

De tevredenheid over het proces van invulling van het jeugdbeleid in het meerjarenplan is algemeen vrij hoog, maar significant hoger bij schepenen dan bij jeugdambtenaren en jeugdraden. Zij die minder tevreden terugkijken op het planproces, wijten dat veelal aan tijdsgebrek, weinig betrokken worden en beperkte inhoudelijke discussies.

De autonomie om jeugdbeleid te bepalen tijdens het planproces scoort, in vergelijking met de opmaak van het aparte jeugdbeleidsplan, eerder een status quo, ongeacht de actor of schaalgrootte van de gemeente. Toch ervaart ruim een kwart van de respondenten minder autonomie, al is die groep kleiner dan de groep die deze daling al verwachtte tijdens de nulmeting en wordt dat door sommigen gezien als een (logisch)

gevolg van een sterkere interactie met andere diensten en dus niet noodzakelijk als iets pejoratiefs. Of hoe autonomie en afstemming in het planproces communicerende vaten kunnen zijn.

Een andere politiek-ambtelijke taakverdeling bij de opmaak van de volgende editie van het SMJP wordt slechts door een minderheid gewenst, maar toch eerder door ambtenaren en jeugdraden in vergelijking met schepenen. Gesignaleerde verbeterpunten hier zijn meer en ook tijdige afstemming tussen politiek en administratie, feedback over wat uiteindelijk beslist werd, maar ook meer vanuit inspraak van de doelgroep (al dan niet via de adviesraad) vertrekken als basis voor politieke accenten. Heel wat respondenten hadden echter geen uitgesproken mening over dit aspect van het planproces.

Meer details over het verloop en de appreciatie van het planproces binnen BBC en de verschillen daarbij tussen de actoren vindt u vanaf pagina 36 in het hoofdstuk 'Opmaak van het strategische meerjarenplan (SMJP) 2013-2018: praktijkervaringen en appreciaties'.

PROFIEL VAN HET STRATEGISCHE MEERJARENPLAN EN GEBRUIK VOOR JEUGDBELEID

Wanneer men het strategische meerjarenplan (SMJP) vergelijkt met het vroegere jeugdbeleidsplan (JBP), blijkt dat de tevredenheid over verschillende kenmerken is afgenomen. Vooral de zichtbaarheid, concreetheid en onderbouwing van het jeugdbeleid scoren minder goed in het SMJP.

Hoewel heel wat gemeenten nog de intentie hadden in de nulmeting om aanvullend toch een apart jeugdbeleidsplan op te stellen, is dat in de praktijk volgens de eenmeting slechts een kleine minderheid. Motief is dan vooral een tekst die meer uitvoeringsgericht is en in de communicatie naar partners en doelpubliek ingezet kan worden.

We zien ook een duidelijke evolutie in het gebruik van het beleidsplan: waar het vroegere JBP nog een sterk en actief werkinstrument was, is het huidige SMJP dat niet of toch veel minder. Ook de dagelijkse werking is in mindere mate gebaseerd op het SMJP (in vergelijking met het JBP). Dat is wellicht een uiting van het grote verschil in profiel en scope van beide types beleidsplannen. Verder konden we vaststellen dat het jeugdbeleid zoals opgenomen in het SMJP tot nog toe slechts in een beperkt aantal gevallen tussentijds bijgestuurd werd. Daar waar er wel een tussentijdse bijsturing gebeurde, impliceerde dat meestal het toevoegen, schrappen of aanpassen van acties of verschuivingen in tijd en prioriteit, zonder dat er echt fundamentele wijzigingen kwamen.

Naast een werkinstrument kan het beleidsplan ook functioneren als een communicatie-instrument. De integratie van beleidsdoelstellingen in één meerjarenplan met veel ruimere scope kan dan in theorie ook een effect hebben op de aandacht voor of kennis over jeugdbeleid. Uit de resultaten blijkt echter dat de invoering van het SMJP amper invloed gehad heeft op de mate van politieke aandacht voor het jeugdbeleid. Wel kan de aandacht voor jeugdbeleid evolueren wanneer er een nieuwe schepen en/of coalitie aantreedt. Ook het thema of label van 'kindvriendelijke gemeente' kan de aandacht voor jeugdbeleid in de gemeente versterken. Wat de kennis over jeugdbeleid bij diverse gemeentelijke actoren betreft, ziet men vooral dat andere gemeentelijke diensten meer kennis hebben van het jeugdbeleid onder de nieuwe plancontext. Aan de andere kant ziet men een kennisdeficit bij de jeugdraad: ook hier werkt de vaak veel beperktere betrokkenheid van de adviesraad in het nieuwe planproces sterk door.

Meer details over het profiel en gebruik van het meerjarenplan vanuit het perspectief van jeugdbeleid vindt u vanaf pagina 46 in het hoofdstuk 'Strategisch meerjarenplan: profiel en gebruik'.

OVERLEG EN BETROKKENHEID BIJ DE UITVOERING VAN LOKAAL JEUGDBELEID VANUIT HET MEERJARENPLAN

De praktijk van het jeugdbeleid onder de nieuwe beleids- en beheerscyclus kan ook getypeerd en doorgrond worden door te kijken naar het overleg tussen en de betrokkenheid van actoren in de uitvoering.

In een gemeente zijn de volgende diensten vaak betrokken bij de uitvoering van het jeugdbeleid: vrije tijd, sport, kinderopvang, cultuur en de financiële dienst. De diensten toerisme, mobiliteit en milieu zijn dan weer weinig of niet betrokken bij het jeugdbeleid. Welke diensten eerder wel of niet betrokken zijn, is op zich geen nieuw gegeven. Wel is de actuele uitvoeringspraktijk onder het SMJP (in vergelijking met het vroegere JBP) duidelijk gekenmerkt door meer afstemming met andere gemeentelijke diensten. Het ontstaan van een zekere samenwerkingsmentaliteit in de gemeente stimuleert overigens ook de integratie van jeugdthema's in het reguliere beleid.

De verdere opvolging van het jeugdbeleid gebeurt voornamelijk door de jeugdambtenaar en de schepen van jeugd, en aanzienlijk minder door de jeugdraad. Die laatste signaleert dan ook algemeen een onvoldoende betrokkenheid (cf. infra).

Voor de uitvoering van het jeugdbeleid is (nog steeds) de tandem jeugdschepen en jeugdambtenaar van belang. Daarnaast is er vooral een hoge contactfrequentie met de diensten sport en cultuur en de jeugdraad. De contacten die de jeugdambtenaar heeft met schepen en jeugdraad, zijn inhoudelijk het sterkst bepalend, maar ook de contacten met de doelgroep zelf (lokale jeugdwerkinitiatieven, jongeren en kinderen, naast de jeugdraad) blijken veel impact te hebben.

De jeugdambtenaar kan verschillende motieven hebben om overleg met andere actoren te initiëren. De belangrijkste reden om overleg te plegen met de schepen van jeugd is bijvoorbeeld informatie-uitwisseling over de voortgang van de uitvoering van het jeugdbeleid. In het overleg met andere politieke actoren (vb. andere schepenen, burgemeester, gemeenteraad, ...) hecht men dan weer het meeste belang aan het verwerven van draagvlak en het creëren van aandacht voor het lokale jeugdbeleid. Ambtelijk overleg staat dan vooral weer in het teken van samenwerking voor de operationele uitvoering van jeugdbeleidsacties.

Wanneer we de uitvoeringspraktijk van de BBC-context vergelijken met die van het aparte jeugdbeleidsplan, zijn twee evoluties toch wel betekenisvol, zowel voor de lokale beleidsmakers als voor de Vlaamse overheid.

Een eerste evolutie betreft de aandacht voor participatie van kinderen en jongeren bij de uitvoering van het jeugdbeleid. De kleine groep schepenen die deze vergelijking kan maken, ziet unaniem een status quo. De jeugdambtenaren signaleren op dit punt echter ofwel een gelijke mate, een status quo of een achteruitgang. Vooral die laatste vaststelling is mogelijk zorgwekkend. Daarbij werd wel de kanttekening gemaakt dat er naast het SMJP ook andere factoren zijn die leiden tot meer of minder aandacht voor jongerenparticipatie, zoals de houding of werking van de jeugddienst, impulsen van een individuele ambtenaar of participatie als expliciete doelstelling. Als belangrijkste middel voor deze jongerenparticipatie ziet men (nog steeds) de jeugdraad, met daarop volgend ad hoc initiatieven. Ook via de website, sociale media of thematische interactiemomenten tracht men kinderen en jongeren te betrekken bij de uitvoering van het jeugdbeleid.

Een tweede evolutie is de invloed van de introductie van het strategische meerjarenplan op de rol van de verschillende actoren die bij de uitvoering van het jeugdbeleid betrokken zijn. Hoewel de drie actoren

grotendeels geen verandering zien voor de rol van de jeugdschepen en de jeugdambtenaar, is er meer discussie over de rol van de jeugdraad. In lijn met eerdere vaststellingen is de rol van de jeugdraad, als adviesorgaan, verregaand verkleind. Het strookt ook met de resultaten die we krijgen wanneer we actoren vragen om hun eigen invloed op het jeugdbeleid te beoordelen. Het globale beeld toont een status quo, maar een belangrijke groep, vooral jeugdraadvertegenwoordigers, beweert echter minder te kunnen wegen op het jeugdbeleid.

Ook al wordt de jeugdraad nog steeds beschouwd als een belangrijk, zo niet het belangrijkste instrument voor beleidsparticipatie, toch werd hij in, vergelijking met het aparte jeugdbeleidsplan, veel minder sterk betrokken in de fase van de beleidsplanning. Dit adviesorgaan wordt en voelt zich bovendien ook veel minder betrokken bij de uitvoering van het jeugdbeleid. Vermeldenswaard is hier dat de lagere betrokkenheid, zeker in de planfase, ook het lot was van vele andere adviesraden in veel gemeenten. Hier speelde een algemeen effect van de introductie van BBC als nieuw instrumentarium, dat 'inwerktijd' vergde vaak ten koste van participatieve trajecten. Daarnaast toont ook dit onderzoek aan dat lokale besturen zoeken naar en experimenteren met alternatieven, bijvoorbeeld consultatie op meer thematische basis en niet noodzakelijk op formele wijze via de klassieke adviesraden.

Meer detailinformatie over de uitvoeringspraktijk en veranderingen m.b.t. jeugdbeleid onder het meerjarenplan vindt u vanaf pagina 55 in het hoofdstuk 'Overleg en betrokkenheid bij uitvoering van lokaal jeugdbeleid onder het SMJP' van dit rapport.

FINANCIËN VOOR JEUGDBELEID

De introductie van BBC en het strategische meerjarenplan kon ook veranderingen teweegbrengen voor de financiële middelen voor het jeugdbeleid. Terwijl de nulmeting peilde naar verwachtingen op dat vlak, werd in de eenmeting gevraagd naar het effect op transparantie van en zekerheid over het budget.

Hoewel de meningen verdeeld zijn, beweert de helft van de respondenten dat noch transparantie, noch de zekerheid over het budget gewijzigd zijn door de introductie van het SMJP. Wat transparantie betreft, zien jeugdambtenaren een gunstige evolutie, en dit significant meer dan de schepenen. Wellicht is dit verschil in mening een aanwijzing dat de administratie wat meer vertrouwd is met het meerjarenplan en de BBC dan de politieke mandatarissen en dus sneller haar weg vindt in de documenten en budgetinfo.

Heeft de integratie van sectorale middelen in het Gemeentefonds een invloed op het budget voor jeugdbeleid in de gemeenten? Over het algemeen beoordeelt men die integratie als een (eerder) slechte zaak, maar men maakt weinig een directe koppeling met meer of minder financiële middelen voor het jeugdbeleid. Vooral de jeugdambtenaren zijn sceptisch en zien relatief eerder de risico's of negatieve gevolgen van deze evolutie. De schepenen bevoegd voor jeugd zijn een andere mening toegedaan en beoordelen de integratie van sectorale subsidies als een (eerder) positieve zaak en wijzen relatief meer op opportuniteiten. Bij de risico's wordt verwezen naar de vatbaarheid voor besparingen of prioriteitenwijzingen, een grotere strijd om middelen in de toekomst en het wegvallen van een investeringsimpuls. Bij de voordelen wordt verwezen naar meer budgettaire flexibiliteit, meer lokale autonomie, minder administratieve last en meer impulsen tot samenwerking over domeinen heen.

Als men een status quo in het volume van middelen ervaart, verwijst men eerder naar de bewuste keuze van het college om de middelen op peil te houden. Als men toch een daling rapporteert, heeft dat volgens de praktijkdeskundigen eerder te maken met algemene besparingsinspanningen in de gemeente en dus niet zozeer met de integratie van de sectorale fondsen in het Gemeentefonds.

Wel blijkt deze hervorming een relatief sterker effect op budgettransparantie en budgetzekerheid te hebben (in vergelijking met de introductie van het meerjarenplan). De helft van de respondenten ziet een status quo, maar een ruime minderheid, voornamelijk bij de schepenen, ziet een achteruitgang. Een lagere transparantie wordt echter vooral gelinkt aan het feit dat er geen aparte subsidiestromen meer herkenbaar zijn voor jeugd, zoals men dat gewoon was. Bijkomend speelt wellicht ook een achterliggend of gecumuleerd effect van de introductie van de BBC: in sommige gemeenten gaat alles in één pot, waardoor sommigen het minder transparant vinden. Anderen vinden dan wel hun weg en kunnen wel budgetten traceren. Wat budgetzekerheid betreft, verwijzen respondenten (opnieuw) naar gemaakte keuzes en afspraken. Sommigen stellen echter dat het vraagteken voor dit aspect groter is in functie van het volgende meerjarenplan en de bijhorende allocatie van middelen. Volgens hen zal men pas dan ten volle de betekenis van de nieuwe plancontext voor de financiële middelen voor lokaal jeugdbeleid kunnen beoordelen, afhankelijk van hoe de lokale beleidsruimte zal worden ingevuld.

Meer detailinformatie over de financiën voor jeugdbeleid na de introductie van het meerjarenplan en de integratie van sectorale subsidies in het gemeentefonds vindt u vanaf pagina 67 in het hoofdstuk 'Financiën voor jeugdbeleid'.

SUGGESTIES VOOR TOEKOMSTIGE ONDERSTEUNING VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Tot slot bracht deze eenmeting een inzicht in de suggesties van het praktijkveld aan de Vlaamse overheid voor haar toekomstige ondersteuningsbeleid. De suggesties zijn te clusteren onder een viertal noemers: (1) ondersteuning van partnerorganisaties, (2) kennisopbouw en -deling rond goede praktijken en tools, (3) een blijvende stimulerende of sturende rol, met name om de lokale participatiedynamiek te versterken en (4) financiële continuïteit voor het geheel van actoren die de jeugd als doelgroep zien.

Een verdere toelichting van deze suggesties voor het toekomstige ondersteuningsbeleid van de Vlaamse overheid vindt u vanaf pagina 73 in het hoofdstuk 'Ondersteuning door de Vlaamse overheid'.

■ Context

De wijze waarop gemeenten, OCMW's en provincies hun beleid voorbereiden, budgetteren, uitvoeren, opvolgen en evalueren veranderde ingrijpend met de introductie van de beleids- en beheerscyclus (BBC) in 2010² en aanpassingen aan het toepassingsgebied³.

De BBC omvat nieuwe regels voor het meerjarenplan, het budget, de boekhouding en de jaarrekening van de lokale besturen en provincies. Lokale besturen maken sinds 2014 een integraal strategisch meerjarenplan (SMJP) op in de plaats van diverse afzonderlijke sectorale plannen, waaronder het voormalige jeugdbeleidsplan, en ze voeren een boekhouding volgens de regels van de BBC. In het allereerste strategische meerjarenplan (2014-2019) konden lokale besturen doelstellingen formuleren met betrekking tot kinderen of jongeren en ook doelstellingen linken aan Vlaamse beleidsprioriteiten jeugd⁴.

Deze hervorming zou logischerwijze een impact hebben op (de wijze van) beleidsplanning, -uitvoering en -opvolging op lokaal niveau, ook voor het lokale jeugdbeleid. Met het wegvallen van het aparte lokale jeugdbeleidsplan moet ook de Vlaamse overheid haar ondersteunende rol ten aanzien van het lokale bestuur herdenken. Om een zicht te krijgen op de evoluties, verwachtingen, veranderingen rond de lokale praktijk van het plannen en voeren van een jeugdbeleid, gaf de Vlaamse overheid opdracht om twee metingen te laten doen: een nulmeting (in 2013)⁵ en een eenmeting (in 2016).

De nulmeting, die uitgevoerd werd in 2013⁶, peilde naar de ervaringen met het aparte jeugdbeleidsplan, vormde tegelijk een momentopname van het nieuwe planproces in de context van BBC én peilde naar verwachtingen rond evoluties. De actoren die nauw betrokken zijn bij het lokale jeugdbeleid (jeugddiensten, schepenen, jeugdraad), zagen in de hervorming opportuniteiten, maar ook risico's en knelpunten. Het werd duidelijk dat jeugddiensten verschillende strategieën overwogen of al toepasten om met die risico's om te gaan. De nulmeting identificeerde ook verwachtingen in het praktijkveld ten aanzien van een veranderende rol van de gemeentelijke ambtenaar en jeugddienst en ten aanzien van de financiële middelen voor jeugdbeleid.

In dit rapport worden de inzichten uit de eenmeting samengebracht en geduid. De eenmeting beoogde de evoluties in de lokale praktijk sinds de nulmeting te identificeren in het licht van de nieuwe context en tools voor de lokale beleidscyclus. In de volgende paragrafen gaan we eerst nader in op de doelstelling, begeleiding en aanpak van deze vervolgstudie.

2 Besluit van de Vlaamse Regering 'betreffende de beleids- en beheerscyclus van de gemeenten, de provincies en de openbare centra voor maatschappelijk welzijn' dd. 25 juni 2010.

3 Decreten tot wijziging van het Gemeentedecreet, het Provinciedecreet en het Decreet betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, bekrachtigd door de Vlaamse Regering op 29 juni 2012.

4 De Vlaamse overheid formuleerde deze beleidsprioriteiten in het Decreet van 6 juli 2012 houdende de ondersteuning en stimulering van het lokaal jeugdbeleid en de bepaling van het provinciaal jeugdbeleid en in het Besluit van de Vlaamse Regering van 9 november 2012 houdende de bepaling van de Vlaamse beleidsprioriteiten voor het gemeentelijk jeugdbeleid.

5 Van Damme, J. & De Peuter, B. (2014). *Lokaal jeugdbeleid in een nieuwe context van strategische meerjarenplanning*. Brussel: Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, 88 pp.

6 Van Damme, J. & De Peuter, B. (2014). *Lokaal jeugdbeleid in een nieuwe context van strategische meerjarenplanning*. Brussel: Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, 88 pp.

■ Doel van de opdracht

Centrale vraag bij de eenmeting was: op welke manier is de jeugdbeleidsvoering van lokale besturen veranderd ten opzichte van de situatie waarin met jeugdbeleidsplannen werd gewerkt en hoe ziet de beleidsvoering er anno 2016 uit? Zijn er veranderingen in de inhoudelijke keuzes van gemeenten, in de wijze waarop ze hun jeugdbeleid organiseren, de wijze waarop inspraak van kinderen en jongeren vorm krijgt, in welke samenwerkingsverbanden aanwezig zijn en wie welke rol speelt?

Daartoe hernam de eenmeting enerzijds een aantal thema's uit de nulmeting, meer bepaald de gehanteerde strategieën en samenwerkingen van de jeugddienst bij het voeren van jeugd(werk)beleid en de evoluties daarin, de machts- en beïnvloedingsmechanismen en rollen daarbij van de voorname actoren. Ook worden verwachtingen tijdens de nulmeting getoetst aan de ondertussen geëvolueerde praktijk en de ervaringen daarmee.

Anderzijds ligt de focus in de eenmeting op de uitvoering van het jeugdbeleid. Daarin ligt een accentverschil met de nulmeting, die tijdens de opmaak van het meerjarenplan werd gedaan. Ook voor de ervaringen met het planproces en percepties van het resultaat is een vergelijking tussen het aparte jeugdbeleidsplan en het strategische meerjarenplan mogelijk. Bijzondere aandacht gaat naar de rol en betrokkenheid van kinderen en jongeren bij het voeren van een jeugdbeleid en de wijze waarop ze wege op het beleid. Dat wordt zowel voor de opmaak van het meerjarenplan als bij de actuele uitvoering van het jeugdbeleid bekeken. Hoe komt jeugd aan bod in dat plan, wat is de betekenis ervan voor het jeugdbeleid (thema's en samenwerkingen) en voor de positie van jeugdbeleid binnen het bredere gemeentelijke beleid, en hoe maakt men werk van het concept 'kindvriendelijke gemeente'? Ook hier vergelijken we met de voorgaande context van een apart jeugdbeleidsplan. Verder worden evoluties en verwachtingen inzake de financiële middelen voor jeugdbeleid gemeten, mede in het licht van de integratie van de sectorale subsidielijnen in het Gemeentefonds sinds 1 januari 2016.

Doel van de eenmeting is dus geen evaluatie van het jeugdbeleid van de gemeenten. Wel willen we in beeld brengen hoe dat beleid gevoerd werd en wordt, welke evoluties, verschuivingen en vernieuwing de veranderende beleidscontext meebrengt en waar (ervaren of verwachte) mogelijkheden of bedreigingen liggen waarop de Vlaamse overheid kan inspelen. De eenmeting dient dan ook om aanbevelingen voor de Vlaamse overheid te formuleren over hoe zij lokale besturen verder kan ondersteunen in hun jeugdbeleid binnen de context van de beleids- en beheerscyclus.

■ Uitvoering en begeleiding van de opdracht

De opdracht werd uitgevoerd door het KU Leuven Instituut voor de Overheid⁷. Voor de begeleiding en opvolging werd een stuurgroep samengesteld met vertegenwoordigers van de afdeling Jeugd van het Departement Cultuur, Jeugd en Media (CJM), de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), de Vereniging Vlaamse Jeugddiensten (VVJ), De Ambrassade en enkele lokale besturen.

.....
7 Het KU Leuven Instituut voor de Overheid voerde ook de nulmeting uit.

■ Aanpak en organisatie van de opdracht

EEN GETRAPTE BEVRAGING VAN HET PRAKTIJKVELD

Het projectteam hanteerde een methodiek die gericht is op een beleidsanalyse van het bestaande lokale jeugdbeleid, met een centrale plaats voor een uitgebreide stakeholderbevraging, en een interactieve verkenning van strategieën voor beleidsvoering binnen de nieuwe context van de beleids- en beheerscyclus.

In lijn met de nulmeting werd ook bij de eenmeting gekozen voor een getrapte bevraging van het veld door middel van een (web)survey, gevolgd door focusgroepen. De survey beoogde op een brede basis informatie in te winnen over de gangbare beleidspraktijk op vlak van lokaal jeugdbeleid en welke sterke punten en knelpunten daarbij werden ervaren. Doelgroep voor respondenten waren de lokale actoren in het jeugdbeleid die ook bij de nulmeting werden bevroegd: jeugdambtenaren, schepenen bevoegd voor jeugd en voorzitters van de jeugdraden in de 308 Vlaamse gemeenten.

De focusgroepen met jeugdambtenaren en vertegenwoordigers van jeugdraden werden aangewend om een aantal inzichten uit de surveyresultaten verder uit te diepen, dit door verklarende factoren scherper in beeld te krijgen of aanvullende duiding te verzamelen over specifieke thema's.

In de volgende secties geven we meer toelichting over de survey (opbouw, respons, analyse) en de focusgroepen. We geven ook aan welke de knelpunten of beperkingen waren bij de uitvoering van het onderzoek.

OPBOUW EN DOELGROEP WEBSURVEY

Op basis van een documentenanalyse van relevante regelgeving en beleidsdocumenten en de ervaringen uit de nulmeting, werd een ontwerp van vragenlijst opgesteld. Die werd vervolgens afgetoetst met de leden van de stuurgroep en bijgestuurd op basis van hun opmerkingen en commentaren.

De survey legde het accent op de beproefde beleidspraktijk in het jeugdbeleid en concreet op aspecten zoals:

- beleidsplanning (totstandkoming strategisch meerjarenplan en integratie jeugdbeleid)
- beleidsvoering (dagdagelijkse uitvoeringspraktijk)
- politiek-ambtelijke samenwerking
- samenwerking met andere beleidsvelden en diensten (binnen de gemeente)
- opvolging, evaluatie en bijsturing van het jeugdbeleid.

De survey peilde ook naar de betrokkenheid van de respectieve actoren, de sterke punten en verbeterpunten van de gevolgde aanpak en naar beweegredenen voor bepaalde keuzes in de werkwijze van beleidsplanning en beleidsvoering. Ook werd gevraagd naar noden en suggesties voor de ondersteuning door de Vlaamse overheid.

We opteerden voor een websurvey bij alle gemeenten om een brede eenmeting te kunnen organiseren die maximaal representatief is voor de verscheidenheid aan gemeenten en beleidspraktijken en om een voldoende vergelijkingsbasis met de vroegere nulmeting te verkrijgen.

Het bevragen van meerdere perspectieven (lees: politieke, ambtelijke en maatschappelijke actoren) werd ondersteund door de vragen af te stemmen op de doelgroepen.

Concreet werden de volgende actoren uitgenodigd om deel te nemen aan de survey:

- jeugdambtenaar
- schepen bevoegd voor jeugd in de huidige en vorige lokale bestuursperiode (2007-2012 én 2013-2018)
- schepen bevoegd voor jeugd in de huidige bestuursperiode (2013-2018)
- vertegenwoordiger van de jeugdraad (voorzitter).

De structuur van de vragenlijst was als volgt:

0. Identificatie
1. Algemene informatie (vb. over de functie)
2. Lokaal jeugdbeleid in het strategisch meerjarenplan – verloop van het planningsproces
3. Uitvoering van het lokaal jeugdbeleid onder het strategisch meerjarenplan
4. Financiën voor jeugdbeleid
5. Ondersteuning door de Vlaamse overheid
6. Slotbeschouwingen

We voorzagen in een combinatie van open en gesloten vragen, zodat respondenten de nodige ruimte kregen om duiding bij hun antwoorden of aanvullende bemerkingen mee te geven. Die mogelijkheid werd door de respondenten in grote mate benut en bleek een zeer waardevolle informatiebron.

De contactgegevens van de verschillende respondenten werden ons bezorgd door de opdrachtgever. In de uitnodigingsmail naar de doelgroepen werd het onderzoek toegelicht. We vermeldten ook contactgegevens van het onderzoeksteam, zodat respondenten met inhoudelijke en praktische vragen over de bevraging verder geholpen konden worden. Verder hadden we aandacht voor de doorlooptijd van de survey en gaven we respondenten de mogelijkheid om de vragenlijst in meerdere fasen in te vullen. De respons werd bovendien nauwgezet opgevolgd, zodat tijdig herinneringen uitgestuurd konden worden. Tot slot garandeerden we aan respondenten dat hun antwoorden vertrouwelijk en anoniem behandeld en verwerkt zouden worden in de eindrapportage. Herinneringen hadden duidelijk hun effect voor de stijging van de respons. De contactgegevens bleken – met name voor de voorzitters van de jeugdraad – niet altijd accuraat meer. Dat heeft voornamelijk te maken met een relatief hoog verloop van personen in de functie van voorzitter van de jeugdraad en het feit dat wijzigingen niet standaard worden doorgegeven aan de Vlaamse overheid. Bij foutmeldingen gingen we op zoek naar een alternatief e-mailadres, meestal via de website van de betrokken gemeente of via de jeugdambtenaar van de gemeente.

De volledige vragenlijst van de websurvey kan opgevraagd worden bij de afdeling Jeugd.

RESPONS WEBSURVEY

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de responsgraad per type actor. De eerste kolom geeft het absolute aantal respondenten per type actor. De tweede kolom verwijst naar het bereikte aandeel per type actor. De laatste kolom geeft aan welk aandeel elke categorie van respondenten inneemt in het totaal van respondenten (N=371).

Tabel 1: Respons websurvey per type actor

TYPE ACTOR	N	% BEREIKT VAN POPULATIE (308 GEMEENTEN)	% VAN DATASET
● Jeugdambtenaar	199	64,6%	53,6%
● Jeugdschepen	96	31,2%	25,9%
waarvan:			
<i>Jeugdschepen 2007-2012 én 2013-2018</i>	26	-	7%
<i>Jeugdschepen 2013-2018</i>	70	-	18,9%
● Jeugdraad	76	24,7%	20,5%
● Totaal	371	40,1%	100%

De hoogste responsgraad werd bereikt bij de jeugdambtenaren. Die bedraagt 64,6%. Daarnaast bereikten we 31,2% van de schepenen voor jeugd. De respons bij de jeugdraadvoorzitters (of jeugdraadsleden) bedraagt 24,7%. In totaal beantwoordden 371 respondenten de vragenlijst, een totaal bereik van 40,1%. De respons is vergelijkbaar met en globaal gezien iets hoger dan de respons op de survey voor de nulmeting.⁸

Het is ook belangrijk te vermelden dat 246 van de 308 gemeenten (80%) vertegenwoordigd zijn in de resultaten. Van die gemeenten namen dus één of meerdere actoren deel aan de websurvey. In 18 of 6% van de 308 gemeenten vulden alle drie de actoren de vragenlijst in. De vertegenwoordigde gemeenten zijn bovendien normaal verdeeld over de verschillende provincies (zie Tabel 2).

Tabel 2: Vertegenwoordigde gemeenten per provincie

PROVINCIE	AANTAL GEMEENTEN VERTEGENWOORDIGD	% VAN TOTALE PROVINCIE
● Provincie Antwerpen	58	83%
● Provincie Limburg	36	82%
● Provincie Oost-Vlaanderen	50	77%
● Provincie Vlaams-Brabant	50	77%
● Provincie West-Vlaanderen	52	81%
● Totaal	246	-

Wanneer we daarnaast ook de schaalgrootte van de gemeenten in ogenschouw nemen, komen we tot meer gedetailleerde vaststellingen over de respons naargelang van het type actor.

.....
⁸ Bij de nulmeting was er 59% respons voor de jeugdambtenaar, 22% voor de toenmalige schepenen bevoegd voor jeugd, 26% respons voor de jeugdraad; dit betekende een totaal bereik van 35,8%.

Tabel 3: Respons websurvey naar schaalgrootte gemeente (N)

GEMEENTEKLASSE (o.b.v. AANTAL INWONERS)	0 - 10.000	10.001 -15.000	15.001 -30.000	30.001 en +	TOTAAL
● Referentieaandeel gemeenteklasse	86	82	94	46	308
● Respons per type actor					
Jeugdambtenaar	45	55	62	37	199
Jeugdschepenen	20	26	30	20	96
Jeugdraad	16	19	28	13	76
● Totaal	81	100	120	70	371

Bovenstaande tabel toont dat iets meer dan de helft van de jeugdambtenaren uit de groep van kleinste gemeenten (tot 10.000 inwoners) deelnam (N = 45 op 86). Voor de klasse van gemeenten met 10.001 tot 15.000 inwoners werd 67% bereikt (N = 55 op 82). Een gelijkaardig bereik werd gerealiseerd bij de gemeenten met 15.001 tot 30.000 inwoners: 66% (N = 62 op 94). In verhouding namen de jeugdambtenaren uit de grootste gemeenten het meest deel aan de bevraging: binnen de groep van grootste gemeenten nam 80% (N = 37 op 46) van de jeugdambtenaren deel aan de survey. In absolute aantallen is het aantal respondenten tamelijk gelijkmatig verdeeld over de vier gemeenteklassen. Dat laatste geldt overigens ook voor de andere functies.

Wat de schepenen betreft, zien we dat we uit de twee groepen van kleinste gemeenten iets meer dan een kwart van de schepenen hebben bereikt (N = 20 op 86 en N = 26 op 82), in de groep van gemeenten met 15.001 tot 30.000 inwoners is dat 30 op 94 ofwel een aandeel van 32%. De vermelde aantallen van schepenen in deze tabel zijn de optelsom voor twee subgroepen, namelijk met de bevoegdheid jeugd in ofwel de huidige bestuursperiode (2013-2018), ofwel de huidige én vorige bestuursperiode (2007-2012 én 2013-2018). Afhankelijk van de inhoudelijke relevantie werd per surveyvraag bepaald of deze werd gesteld aan één of meerdere van deze subgroepen.

Van de drie groepen van respondenten werden de vertegenwoordigers van de jeugdraad het minst bereikt, met een respectief aandeel van 18,6% (N = 16 op 86 uit gemeenten tot 10.000 inwoners), 23,2% (N = 19 op 82 voor gemeenten met 10.001 tot 15.000 inwoners), 29,8% (N = 28 op 94 voor gemeenten met 15.001 tot 30.000 inwoners) en 28,3% (N = 13 op 46 met 30.000 of meer inwoners).

Samengevat kunnen we stellen dat potentiële respondenten uit grotere gemeenten relatief sterker werden bereikt – wellicht mede te verklaren doordat in grotere gemeenten makkelijker tijd kan worden vrijgemaakt voor bevragingen – maar dat algemeen genomen ook de kleinste gemeenten goed vertegenwoordigd zijn in de respons.

De iets grotere totale respons ten opzichte van de survey voor de nulmeting blijkt voornamelijk toe te schrijven aan een hogere respons van jeugdambtenaren in de klasse van gemeenten met 10.001 tot 15.000 inwoners en bij schepenen uit gemeenten met 15.001 tot 30.000 inwoners.

Op basis van de algemene vragen in de websurvey voor de eenmeting kunnen we het profiel van de deelnemers reconstrueren. Onderstaande tabel geeft een overzicht van een aantal parameters met een opsplitsing naar type actor/respondent.

Tabel 4: Profiel respondenten websurvey

		TOTAAL	JEUGD-AMBTENAAR	JEUGD-SCHEPEN	JEUGD-RAAD
● Geslacht	Man	203 (54,9%)	92 (46,5%)	59 (61,5%)	52 (68,4%)
	Vrouw	167 (45,1%)	106 (53,5%)	37 (38,5%)	24 (31,6%)
● Leeftijd	Gemiddeld (# jaar)	34,8	35,7	40,4	25,5
	<30	110 (29,6%)	38 (19,1%)	4 (4,2%)	68 (89,5%)
	30-39	166 (44,6%)	111 (55,8%)	49 (51%)	6 (7,9%)
	40-49	64 (17,2%)	39 (19,6%)	23 (24%)	2 (2,6%)
	50-59	23 (6,2%)	8 (4%)	15 (15,6%)	0
	≥60	9 (2,4%)	3 (1,5%)	5 (5,2%)	0
● Opleidingsniveau	Geen diploma	1 (0,3%)	0	0	1 (1,3%)
	Basisonderwijs	1 (0,3%)	0	0	1 (1,3%)
	Secundair onderwijs	46 (12,4%)	11 (5,5%)	16 (16,7%)	19 (25%)
	Hoger onderwijs korte type	208 (56,1%)	140 (70,4%)	38 (39,6%)	30 (39,5%)
	Universiteit of hoger onderwijs lange type	112 (30,1%)	46 (23,1%)	41 (42,7%)	25 (32,9%)
	Doctoraat	1 (0,3%)	0	1 (1%)	0
	Andere	2 (0,5%)	2 (1%)	0	0
● Ervaring	Anciënniteit in huidige functie (gemiddeld # jaar)	6,5	8,3	4,7	4,2
● Totaal		371 (100%)	199 (100%)	96 (100%)	76 (100%)

De groep van 199 jeugdambtenaren die de vragenlijst heeft ingevuld, bestaat uit 46,5% mannen en 53,5% vrouwen. De gemiddelde leeftijd van de jeugdambtenaren komt uit op 35,7 jaar. De jongste deelnemende jeugdambtenaar is 23 jaar, de oudste 61. De overgrote meerderheid van jeugdambtenaren (70,5%) heeft een diploma hoger onderwijs van het korte type (bacheloropleiding). Anderen hebben een universitair diploma (23%) of een diploma secundair onderwijs (5,5%). Daarenboven hebben ze gemiddeld al 8,7 jaar ervaring in hun functie als jeugdambtenaar.

Van de 96 schepenen van jeugd die deelnamen aan de survey, is 61,5% een man en 38,5% een vrouw. Ongeveer de helft (51%) van de jeugdschepenen is tussen 30 en 39 jaar oud. Het merendeel (82,3%) van de jeugdschepenen heeft een diploma hoger onderwijs van het korte of lange type, terwijl 16,7% een diploma secundair onderwijs heeft. Schepenen van jeugd hebben gemiddeld genomen al 4,7 jaar ervaring in hun functie.

De vertegenwoordigers van de jeugdraad (voorzitters) vormen de kleinste groep respondenten (N=76). Van de jeugdraadsleden die de vragenlijst invulden, is 68,4% een man en 31,6% een vrouw. De vertegenwoordigers van de jeugdraad hebben een gemiddelde leeftijd van 25,5 jaar. Het opleidingsniveau is hoog: 72,4% van de jeugdraadsleden heeft een diploma hoger onderwijs van het korte of lange type. Doorgaans maken zij al 4,2 jaar deel uit van de jeugdraad.

ANALYSE SURVEYDATA

De resultaten in dit rapport zijn voornamelijk **beschrijvend**. De gegevens werden per vraag geanalyseerd, met doorgaans een rapportering onder de vorm van frequenties, vaak weergegeven in een tabel of grafiek⁹.

Daarnaast werden bij de verwerking van de surveydata ook enkele **verbanden** nagegaan bij de analyse van de resultaten. Meer bepaald werd onderzocht - waar mogelijk en indien interessant voor de inzichten - of er een significant verband is met aspecten zoals de schaalgrootte van de gemeente of het type actor-respondent. Met betrekking tot de schaalgrootte van de gemeente werden de gemeenten ingedeeld in de eerder vermelde vier groepen op basis van het aantal inwoners: (1) 0-10.000 inwoners, (2) 10.001-15.000 inwoners, (3) 15.001-30.000 inwoners en (4) 30.001 of meer inwoners. Met betrekking tot het type actor-respondent werd nagegaan of jeugdambtenaren, jeugdschepenen en vertegenwoordigers van de jeugdraad significant anders antwoordden op een bepaalde vraag. Om eventuele verbanden te analyseren, werden de gepaste statistische testen uitgevoerd (Kruskal Wallis test, chi kwadraat test¹⁰). De uitkomsten van deze testen worden gerapporteerd aan de hand van significanties, die weergegeven worden door middel van sterren (***, **, *), waarbij *** verwijst naar sterke significanties ($p < 0,01$), ** naar matige significanties ($0,01 < p < 0,05$) en * naar zwakke significanties ($0,05 < p < 0,1$).

Bij het interpreteren van de resultaten moet men bovendien met enkele punten rekening houden. Ten eerste willen we erop wijzen dat het aantal observaties zal verschillen naargelang van de vraag, naargelang van de actor tot wie de vraag gericht was en naargelang van het aantal respondenten dat de vraag effectief beantwoord heeft (i.e. missing values). We vermelden doorgaans het aantal observaties of respondenten per vraag. Bovendien moet men in het achterhoofd houden dat heel wat vragen peilen naar percepties van personen. De resultaten zijn daarom mogelijk onderhevig aan sociale wenselijkheid. Daarnaast is elke survey een momentopname. Ervaringen, opinies en verwachtingen kunnen evolueren in de tijd. Het is dan ook nuttig om de resultaten van de nulmeting en de eenmeting samen te lezen. Waar mogelijk en nuttig trekken we in dit rapport de vergelijking met de resultaten uit de nulmeting, om verwachtingen te toetsen aan praktijkervaringen of om evoluties in ervaringen, opinies en verwachtingen in beeld te brengen. Wel moet hierbij in acht worden genomen dat de groep respondenten van beide metingen onderling deels verschilt. Heel wat personen namen deel aan beide metingen, maar sommigen aan slechts één van beide wegens uiteenlopende redenen, zoals beschikbaarheid van tijd of personeelsverloop.

FOCUSGROEPEN MET JEUGDAMBTEAREN EN JEUGDRAADSLEDEN

Na verwerking van de surveyresultaten planden we een reeks focusgroepen met zowel jeugdambtenaren als vertegenwoordigers van de jeugdraden. Zoals eerder vermeld, hadden deze focusgroepen als doel het uitdiepen van bevindingen en het belichten van verklarende factoren en uitdagingen voor de beleidspraktijk inzake jeugdbeleid in de context van BBC en het strategische meerjarenplan. We zoomden daarbij in op strategieën en tactieken om in de nieuwe setting het jeugdbeleid uit te voeren en op wat daarbij de kritische slaagfactoren zijn. Deze laatste vormen dan ook potentiële aangrijpingspunten voor een ondersteunend beleid van de Vlaamse overheid.

.....
9 Bij de weergave van resultaten in een grafiek is de antwoordcategorie 'geen mening'/'NVT'/'weet niet' niet mee opgenomen om de leesbaarheid van de grafiek te verbeteren. De frequentiecijfers voor deze grafieken met inbegrip van de antwoordcategorie 'geen mening'/'NVT'/'weet niet' staan vermeld in bijlage bij dit rapport. Ook wanneer we gemiddelde scores weergeven, werd de antwoordcategorie 'geen mening'/'NVT'/'weet niet' - indien van toepassing - buiten beschouwing gelaten.

10 Om de data te analyseren zijn twee verschillende soorten statistische analyses uitgevoerd. Voor de vragen waarbij de antwoorden geordend kunnen worden (bv. nooit, soms, veel) zijn telkens Kruskal Wallis testen uitgevoerd. Deze testen houden expliciet rekening met de ordening van de antwoorden. Indien er geen ordening in de antwoorden bestaat (puur categorische variabelen e.g. de keuze tussen 'ja' of 'neen' als antwoord) zijn standaard chi kwadraat testen uitgevoerd.

Wat de **jeugdambtenaren** betreft, richtten we drie focusgroepen op, waarbij we een mix van gemeenten nastreefden en bereikten op vlak van schaalgrootte (in termen van aantal inwoners), geografische spreiding en de positie van de jeugddienst in de lokale organisatie (aparte dienst, deel van een bredere dienst).

De jeugdambtenaren van de geselecteerde gemeenten werden persoonlijk uitgenodigd voor deelname aan de focusgroep en kregen daarbij duiding over de beoogde opzet en inhoud. We vroegen daarbij om hun komst te bevestigen, zodat we indien nodig vervangende gemeenten konden uitnodigen. De drie focusgroepen sloten aan bij Triple Lokaal, vormingsbijeenkomsten rond lokaal jeugdbeleid georganiseerd door VVJ. Telkens vóór de Triple Lokaal-bijeenkomst werd er een focusgroep georganiseerd in Antwerpen, Leuven en Gent.

Om specifieke aandacht te kunnen besteden aan de participatie en inspraak van kinderen en jongeren, en van de jeugdraad bij de strategische meerjarenplanning, planden we ook drie focusgroepen met vertegenwoordigers van **jeugdleden**, dit volgens dezelfde planning (aansluiten bij Triple Lokaal sessies). Deze doelgroep bleek echter veel moeilijker te engageren tot deelname aan de focusgroepen. De respons voor de drie geplande momenten was telkens te beperkt om de focusgroep te laten doorgaan. Uiteindelijk werd een nieuwe oproep verspreid, zonder geografische opdeling, en kon er één focusgroep in Leuven georganiseerd worden met jeugdraadvertegenwoordigers uit vier gemeenten. Dat is een beperkte respons, maar leverde toch enkele nuttige bijkomende inzichten op. Anderzijds vormen de antwoorden op de open vragen in de voorafgaande survey een belangrijke bron van duiding.

Tabel 5 geeft een inzicht in het profiel van de deelnemers aan de focusgroepen.

Tabel 5: Profiel deelnemers focusgroepen

	FG 1: JEUGD- AMBTENAREN	FG 2: JEUGD- AMBTENAREN	FG 3: JEUGD- AMBTENAREN	FG 4: JEUGD- AMBTENAREN	TOTAAL
● AANTAL DEELNEMERS	4	4	7	4 ^a	19
● LOCATIE	Antwerpen	Leuven	Gent	Leuven	-
● GEMEENTE					
0-10.000	0	0	0	0	0
10.001-15.000	1	1	0	1	3
15.001-30.000	2	3	3	0	8
30.001 en +	1	0	4	3	8
● POSITIE IN GEMEENTE					
Specifieke jeugddienst	2	2	4	n.v.t.	8
Dienst meerdere beleidssectoren	2	2	2	n.v.t.	6
Strategisch niveau, IVA of andere	0	0	1	n.v.t.	1
● PROVINCIE					
Antwerpen	4	1	0	1	6
Limburg	0	1	0	2	3
Oost-Vlaanderen	0	0	5	0	5
Vlaams-Brabant	0	2	0	0	2
West-Vlaanderen	0	0	2	1	3

^a 4 gemeenten werden vertegenwoordigd door in totaal 7 deelnemers.

Van elke focusgroep maakte het onderzoeksteam een verslag op en met het akkoord van de deelnemers werden gesprekken opgenomen ter ondersteuning van de nota's. Er werd vertrouwelijkheid gegarandeerd aan de deelnemers: de opnames blijven vertrouwelijk en gesprekken werden eveneens anoniem verwerkt. Op basis van de gesprekken en nota's maakten de onderzoekers een synthese van inzichten, die doorheen dit rapport verwerkt zijn.

■ Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk gaan we in op de rollen en taken van de jeugdambtenaar: hoe belangrijk worden ze geacht, zijn ze belangrijker geworden door de nieuwe plancontext (BBC) en welke evoluties tekenen zich af naar tijdsinvestering, samenwerking met andere actoren voor jeugdbeleid en rolverdeling?

In het hoofdstuk 'Opmaak van het strategische meerjarenplan (SMJP) 2013-2018: praktijkervaringen en appreciaties' belichten we de praktijkervaringen met de opmaak van het strategische meerjarenplan en de inpassing van het jeugdbeleid daarin, de tevredenheid met het resultaat van dat nieuwe planproces, de factoren die dat proces bevordert en belemmert hebben, en de ervaren inhoudelijke autonomie voor en impact op de invulling van het jeugdbeleid. Hier toetsen we ook de verwachtingen die tijdens de nulmeting zijn opgetekend, aan de actuele praktijkervaringen.

In het hoofdstuk 'Strategische meerjarenplan: profiel en gebruik' nemen we het profiel en het gebruik van het strategische meerjarenplan als centraal instrument in de beleids- en beheerscyclus onder de loep. Hoe staat men nu tegenover de langere planhorizon, welke voor- en nadelen ziet men in vergelijking met het voormalige aparte jeugdbeleidsplan? En in welke mate wordt het meerjarenplan gebruikt als werkinstrument, tool voor beleidsopvolging, communicatie-instrument of voor andere doeleinden?

In het hoofdstuk 'Overleg en betrokkenheid bij uitvoering van lokaal jeugdbeleid onder het SMJP' zoomen we in op de uitvoering van het jeugdbeleid onder de nieuwe plancontext. Welke actoren zijn in welke mate betrokken en zijn er verschuivingen ten opzichte van het werken met een apart jeugdbeleidsplan? Hoe zien jeugdambtenaar, de schepen bevoegd voor jeugd en de jeugdraad elkaars rol en interactie evolueren? En in welke mate is dat door toedoen van het strategische meerjarenplan of door andere factoren of tendensen? En wat is de betekenis daarvan en hoe wordt daarmee omgegaan? Waar speelt de gemeentegrootte een rol in ervaringen en percepties?

In een volgend hoofdstuk komen de financiën voor het jeugdbeleid aan bod. Welke transparantie en zekerheid inzake middelen is er vandaag nog, met de komst van het meerjarenplan en de integratie van de sectorale subsidies in het Gemeentefonds? Hoe staat men tegenover die integratie? Zijn er verschillen in percepties tussen de actoren?

In het hoofdstuk 'Ondersteuning door de Vlaamse overheid' beschrijven we de suggesties van het praktijkveld aan de Vlaamse overheid voor haar toekomstige ondersteuningsbeleid, dit in het licht van de ingrijpende hervormingen voor lokale besturen en wat die betekenen voor het lokale jeugdbeleid. Waarop moet Vlaanderen inzetten?

In het laatste hoofdstuk zetten we de conclusies op basis van de eenmeting in hoofdlijnen op een rij.

ROLLEN EN TAKEN VAN DE JEUGDAMBTENAAR

■ Positie in de gemeentelijke organisatie

Afhankelijk van de organisatie en de structuur van een gemeente, kan de positie van de jeugdambtenaar erg verschillen. De jeugddienst kan een aparte dienst vormen in de structuur van de gemeentelijke organisatie, maar eveneens ingebed zijn in een ruimere dienst. Van de jeugdambtenaren die deelnamen aan het onderzoek (N=196), is 52,6% tewerkgesteld in een gemeentelijke dienst specifiek voor jeugd. Daarentegen maakt 45,4% deel uit van een gemeentelijke dienst met meerdere beleidssectoren, waaronder jeugd. De resterende kleine minderheid zegt tot het strategische niveau (0,5%) of een ander onderdeel van de organisatie (1,5%) te behoren. Gezien deze bevindingen is het niet verrassend dat 39,8% van de jeugdambtenaren (N=196) aangeeft combinatieambtenaar te zijn. Een combinatieambtenaar is een personeelslid dat niet uitsluitend actief is rond jeugdbeleid, maar diverse bevoegdheden heeft in zijn of haar functie. Het aspect jeugd wordt dan bijvoorbeeld gecombineerd met of ondergebracht bij cultuur, communicatie, welzijn, vrije tijd, doelgroepen, kinderopvang, sport, samenleven, toerisme, enzovoort.

■ Rollen voor de jeugdambtenaar

In de vragenlijst werd ook gepeild naar de verschillende mogelijke rollen voor een jeugdambtenaar in het jeugdbeleid. We onderscheidden vijf rollen. (1) De 'manager' is manager en coördinator van jeugdbeleid, beheerder van financiën, teamleider en strateeg. (2) De 'beleidsmedewerker' is beleidsmaker, inhoudelijk specialist en adviseur op het vlak van jeugd en jeugdbeleid. (3) De 'netwerker' is een bruggenbouwer tussen diensten en mensen, manager en belangenbehartiger van een 'jeugdreflex' en initiator van nieuwe ideeën en concepten. (4) De 'organisator' is ondersteuner, jeugdwerker, programmator en specialist op vlak van interactie en dialoog met kinderen, jongeren en hun verenigingen. (5) De 'administrator' is een administratieve kracht en beheerder van output en jeugd aanbod. We vroegen de jeugdambtenaren welke mate van inhoudelijk belang ze de verschillende rollen¹¹ toeschreven. Verder vroegen we ook of ze een evolutie in belangrijkheid konden waarnemen na de invoering van het strategische meerjarenplan.

Tabel 6: Belang en evolutie rollen jeugdambtenaar – eenmeting versus nulmeting

ROLLEN	EENMETING			NULMETING		
	BELANGRIJKHEID (SCHAAL 1-5)	BELANGRIJKER GEWORDEN?		BELANGRIJKHEID (SCHAAL 1-5)	WORDT BELANGRIJKER IN DE TOEKOMST?	
		JA (%)	NEEN (%)		JA (%)	NEEN (%)
● Manager	4,28	63	37	3,86	70	30
● Beleidsmedewerker	4,44	57	43	4,23	67	33
● Netwerker	4,44	61	39	4,00	82	18
● Organisator	4,41	23	77	3,88	39	61
● Administrator	3,83	25	75	3,30	27	73

¹¹ Antwoordschaal (1-5): 1 – helemaal niet belangrijk, 2 – eerder niet belangrijk, 3 – neutraal, 4 – eerder wel belangrijk, 5 – heel belangrijk (+ antwoordcategorie 'niet van toepassing')

Uit de resultaten (Tabel 6) blijkt dat er een relatief evenwicht is in de inhoudelijke belangrijkheid van de rollen. Alleen de rol van administrator wordt minder belangrijk geacht dan de andere rollen. De rollen van manager, beleidsmedewerker en netwerker zijn volgens een ruime meerderheid ($\pm 60\%$) belangrijker geworden door het strategische meerjarenplan. Dat geldt niet voor de rollen van organisator en administrator, eveneens volgens een grote meerderheid ($\pm 76\%$). In vergelijking met de nulmeting zien we dat alle rollen op zich gemiddeld belangrijker worden ingeschat bij de eenmeting (gemiddelde scores voor belangrijkheid nulmeting < eenmeting).

Verder blijken de verwachtingen ten tijde van de nulmeting over de toekomstige belangrijkheid van de rollen onder het strategische meerjarenplan consistent met de ervaringen die nu gerapporteerd worden in de eenmeting. Zo werd bij de nulmeting verwacht dat de rollen van organisator en administrator niet zouden evolueren in de toekomst (60 à 70% 'niet belangrijker in de toekomst'), wat duidelijk bevestigd wordt in de resultaten van de eenmeting ($\pm 75\%$ 'niet belangrijker geworden'). De rollen van manager, beleidsmedewerker en netwerker lijken daarentegen het meest geëvolueerd te zijn ($\pm 60\%$ 'belangrijker geworden'), zoals ook verwacht werd in de nulmeting (67 à 82% 'belangrijker in de toekomst').

Verder is er voor de rollen van beleidsmedewerker, netwerker en administrator telkens een significant verband (***) tussen het belang dat de jeugdambtenaar hecht aan een bepaalde rol en de schaalgrootte van diens gemeente, zij het niet in dezelfde richting. Tabel 7 toont de gemiddelde scores per categorie van gemeenten. Aan de rollen van 'beleidsmedewerker' en 'netwerker' wordt relatief méér belang gehecht door jeugdambtenaren uit de grootste gemeenten. 93% tot 97% van de jeugdambtenaren uit gemeenten met meer dan 15.000 inwoners schat deze rollen eerder belangrijk tot heel belangrijk in (gemiddelde scores op de schaal 4,53 en 4,66). Ook in de kleinere gemeenten is de groep die 'eerder belangrijk' of 'heel belangrijk' antwoordt groot (85% tot 88%), zij het dat de belangrijkheid in deze gemeenten gemiddeld lager ligt (gemiddelde scores 4,23 en 4,34). We zien echter beduidend sterkere verschillen in de andere richting wat betreft de rol van 'administrator'. Aan deze rol wordt relatief meer belang gehecht door jeugdambtenaren uit de kleinere gemeenten. Het aandeel van jeugdambtenaren dat deze rol eerder of heel belangrijk acht, bedraagt binnen de gemeenten met minder dan 15.000 inwoners 74% tot 79% (gemiddelde schaalscore 3,92 en 4,11). Bij de jeugdambtenaren uit gemeenten met schaalgrootte 15.001 à 30.000 inwoners is dit cijfer nog 64% (gemiddelde score 3,67), maar in gemeenten met meer dan 30.000 inwoners schat slechts 51% van de jeugdambtenaren deze rol eerder of heel belangrijk in (gemiddelde score tot 3,57).

De vastgestelde verschillen zijn mogelijk te verklaren doordat in grotere gemeenten de jeugdambtenaar met meer actoren overleg pleegt en samenwerkt, waardoor beleidsmatige afstemming en netwerking hoger op zijn of haar agenda staan. In kleinere gemeenten daarentegen zijn er vaak eenpersoonsdiensten, waardoor ook het louter administratieve werk vaak op de schouders van die ene ambtenaar terecht komt en bijgevolg een relatief hoger gewicht van deze rol in de functie-uitoefening wordt ervaren.

Voor de rollen 'manager' en 'organisator' werd er geen significant verband vastgesteld tussen de mate waarin de jeugdambtenaar deze rol belangrijk vindt en de schaalgrootte van diens gemeente.

Tabel 7: Belang van rollen jeugdambtenaar naargelang schaalgrootte gemeente (gemiddelden schaal 1-5; N=186)

SCHAALGROOTTE	BELEIDSMEDEWERKER	NETWERKER	ADMINISTRATOR
● 0-10.000	4,28	4,23	3,92
● 10.001-15.000	4,30	4,34	4,11
● 15.001-30.000	4,57	4,53	3,67
● 30.001 en +	4,63	4,66	3,57
● Totaal	4,44	4,44	4,41

■ Deeltaken van de jeugdambtenaar

Er werd niet alleen naar de rollen, maar ook naar de deeltaken van een jeugdambtenaar gekeken. Jeugdambtenaren konden aangeven hoe belangrijk ze een aantal deeltaken met betrekking tot de beleidsplanning en –uitvoering vinden¹². Daarenboven werd gevraagd of die deeltaken belangrijker geworden zijn door het werken met een strategisch meerjarenplan en niet meer met een apart jeugdbeleidsplan.

Uit de resultaten (Tabel 8) blijkt dat de taken van beleidsuitvoering, inspraakbevordering en advisering van het bestuur gemiddeld het belangrijkste worden geacht. Maar deze taken zijn volgens ruim drie vierde van de respondenten (76-78%) niet belangrijker geworden als gevolg van het werken met het strategische meerjarenplan. Participeren in intergemeentelijk ambtelijk overleg is van de vijf taken de minst belangrijke en heeft volgens 74% van de respondenten ook niet aan belangrijkheid gewonnen door de komst van het strategische meerjarenplan.

Tabel 8: Belang en evolutie deeltaken jeugdambtenaar (N=145)

DEELTAKEN	BELANGRIJKHEID (SCHAAL 1-5)	BELANGRIJKER GEWORDEN?	
		JA (%)	NEEN (%)
● Uitvoeren acties jeugd beleid	4,47	22	78
● Bevorderen van inspraak en participatie, begeleiden van de jeugdraad	4,26	21	79
● Adviseren van gemeentebestuur inzake jeugd beleid, ontwerpen van reglementering	4,24	24	76
● Participeren in beleidsuitvoering binnen andere beleidssectoren	3,78	54	46
● Opvolgen van ontwikkelingen binnen andere beleidssectoren en bestuursniveaus, netwerk	3,73	48	52
● Participeren in intergemeentelijk ambtelijk overleg	3,58	26	74

Over de evolutie in belangrijkheid van de resterende twee taken, participeren in beleidsuitvoering binnen andere beleidssectoren en opvolgen van ontwikkelingen binnen andere beleidssectoren blijken de meningen (en ervaringen) sterk verdeeld te zijn. Een kleine meerderheid (54%) geeft een toegenomen belang aan voor de eerstgenoemde taak, slechts een nipte meerderheid (52%) zegt dat laatstgenoemde taak niet belangrijker is geworden door het meerjarenplan. Beide taken worden als dusdanig wel 'eerder belangrijk' geacht. Interessant is dat, relatief gezien, voor deze twee taken de groep die wijst op een toegenomen

12 Antwoordschaal (1-5): 1 – helemaal niet belangrijk, 2 – eerder niet belangrijk, 3 – neutraal, 4 – eerder wel belangrijk, 5 – heel belangrijk (+ antwoordcategorie 'niet van toepassing')

belang door het SMJP, dus het grootst is. Dat kan geïnterpreteerd worden als de invloed van de BBC-filosofie in de praktijk: één omvattend plan maken vergt meer overleg en afstemming. Wel blijkt uit de duiding die respondenten gaven in de survey en in de focusgroepen dat de introductie van BBC in de lokale besturen in uiteenlopende mate een impact gehad heeft op hun planning en werking. Anderzijds is ook gebleken dat naast de BBC-hervorming ook eerder gegroeide gewoonten en praktijken van samenwerking en afstemming tussen diensten een belangrijke verklaring vormen voor de actuele werkwijze.

Daarenboven blijkt uit onze analyse dat er net voor de deeltaken 'participatie in andere beleidssectoren' en 'opvolging ontwikkelingen andere beleidssectoren' een significant verband (***) is tussen het belang dat de jeugdambtenaar eraan hecht en de schaalgrootte van diens gemeente. Tabel 9 toont de gemiddelde scores per categorie van gemeente. Naarmate de schaalgrootte toeneemt zien we dat de jeugdambtenaren relatief meer belang hechten aan beide taken. Deze vaststelling staat wel los van de komst van het meerjarenplan. Het gaat hier om het belang dat aan de taak als zodanig wordt gehecht. Dit kan geïnterpreteerd worden als volgt: in grotere gemeenten is er meer capaciteit en dus ruimte voor overleg en monitoring, waardoor dit ook meer gebeurt. Maar misschien is er ook meer noodzaak tot overleg doordat grotere gemeenten met deels andere of extra problematieken te maken krijgen.

Meer in detail leert de analyse dat wat betreft 'participatie in beleidsuitvoering binnen andere beleidssectoren' deze taak in de kleinste gemeenten (minder dan 10.000 inwoners) door 52% van de jeugdambtenaren als eerder belangrijk of heel belangrijk ingeschat wordt (gemiddelde score 3,48), terwijl dit in de grootste gemeenten (meer dan 30.000 inwoners) voor 82% van de jeugdambtenaren zo is (gemiddelde score 4,07). Een gelijkaardige situatie doet zich voor bij de taak 'opvolging van ontwikkelingen binnen andere beleidsdomeinen'. Deze taak wordt eerder of heel belangrijk geacht door 58% van de jeugdambtenaren in de kleinste gemeenten (gemiddelde score 3,45), terwijl in de grootste gemeenten tot 86% van de jeugdambtenaren die mening toegedaan is (gemiddelde score 4,25). Voor de andere deeltaken (beleidsuitvoering, inspraakbevordering, advisering van het bestuur en participatie in intergemeentelijk overleg) stelden we geen significant verband vast tussen de mate waarin de jeugdambtenaar deze rol belangrijk vindt en de schaalgrootte van zijn of haar gemeente.

Tabel 9: Belang deeltaken jeugdambtenaar naargelang van schaalgrootte gemeente (gemiddelden schaal 1-5; N=145)

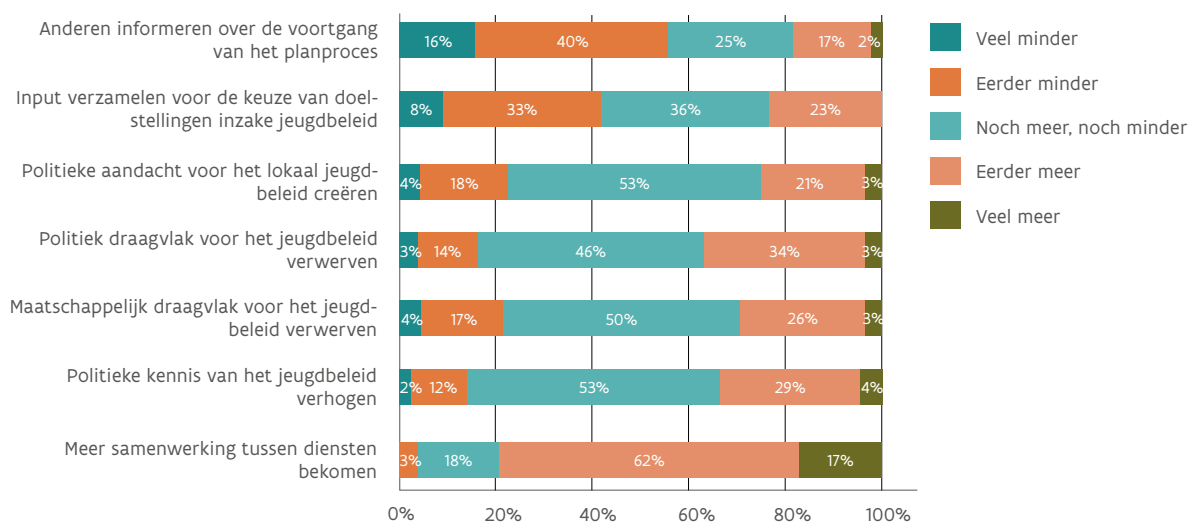
SCHAALGROOTTE	PARTICIPATIE IN BELEIDSUITVOERING ANDERE BELEIDSSECTOREN	OPVOLGING ONTWIKKELINGEN ANDERE BELEIDSSECTOREN
● 0-10.000	3,48	3,45
● 10.001-15.000	3,72	3,53
● 15.001-30.000	3,84	3,76
● 30.001 en +	4,07	4,25
● 30.001 en +	4,63	4,66
● Totaal	3,78	3,73

Vergelijken met de nulmeting is in dit geval moeilijk, aangezien de focus daarin op taken van beleidsplanning lag, terwijl de eenmeting focust op beleidsuitvoering. Wel stellen we vast dat er geen eenduidige verwachting was bij de nulmeting over de evolutie in het belang van taken zoals inspraakbevordering, advisering van het bestuur en participatie in intergemeentelijk overleg (± 50% ja, 50% neen). Uit de eenmeting blijkt alleszins dat die taken niet aan belang wonnen door het werken met een strategisch meerjarenplan.

■ Evolutie tijdsinvestering

We wilden ook weten hoe de tijdsinvestering van de jeugdambtenaren geëvolueerd is met de invoering van het SMJP. De vraag was of men onder de nieuwe plancontext (zonder apart JBP) meer of minder investeert in bepaalde taken binnen het jeugdbeleid¹³. De antwoorden worden visueel weergegeven in Figuur 1.

Figuur 1: Evolutie investering aspecten jeugdbeleid

In lijn met de verwachtingen die geuit werden in de nulmeting, springt de taak van het bevorderen van samenwerking tussen diensten er hier uit. Maar liefst 79% van de respondenten geeft aan hierin meer te investeren onder de nieuwe plancontext. Ongeveer een derde geeft ook aan méér te investeren in het verwerven van politiek draagvlak (37%), het verhogen van politieke kennis (33%) en het creëren van maatschappelijke draagvlak voor jeugdbeleid (29%). De grootste groep respondenten zegt echter dat ze niet meer of minder investeert in deze taakstellingen. Daarnaast is het ook opvallend dat een groot aandeel van de jeugdambtenaren aangeeft (veel) minder te investeren in het informeren van anderen over de voortgang van het jeugdbeleid (56%) en in het verzamelen van input voor de keuze van doelstellingen inzake jeugdbeleid (41%).

De hogere investering in samenwerking ligt alvast in de lijn van wat men kan verwachten vanuit de BBC-filosofie. Anderzijds blijkt uit de duiding bij de antwoorden en de focusgroepen dat door het wegvallen van het aparte jeugdbeleidsplan er meer energie moet gaan naar het agenderen en toelichten van het belang en de inhoud van jeugdbeleid bij politieke en maatschappelijke actoren om een draagvlak te krijgen. Voor de uitgesproken lagere investering in informatieverschaffing over de uitvoering werd door sommige respondenten verwezen naar het wegvallen van rapporteringsverplichtingen aan de Vlaamse overheid. Samen met planlastvermindering is er dus mogelijk ook een lagere opvolgingslast. Al blijkt dat vaak toch samen te hangen met de bredere lokale praktijk. Sommige gemeenten maken intern sterk werk

¹³ Antwoordschaal (1-5): 1 – veel minder, 2 – eerder minder, 3 – noch meer, noch minder, 4 – eerder meer, 5 – veel meer (+ antwoordcategorie 'geen mening')

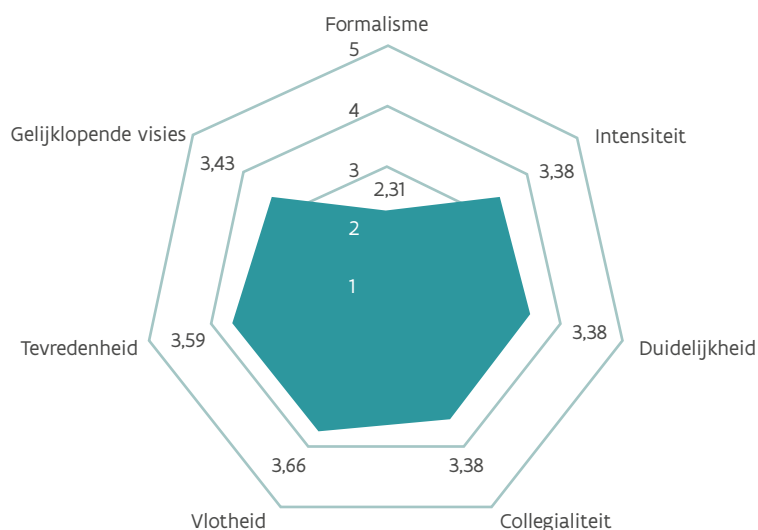
van opvolging, ofwel voor gebruik door de administratie zelf en in interactie met het college, ofwel als informatiebron voor de gemeenteraadsleden. De lagere investering in het verzamelen van input voor doelstellingen heeft te maken met enerzijds de beperkte tijdspanne waarin het meerjarenplan in veel gemeenten tot stand is gekomen, anderzijds met de detailgraad van het meerjarenplan en het niveau waarop doelstellingen (voor jeugd) werden opgenomen. Zo vergt de formulering van brede doelen allicht minder feedback dan wanneer het gaat om meer concrete acties (die echter niet in de tekst van het SMJP uitgeschreven worden).

■ Samenwerking en rolverdeling

Wat typeert de samenwerking en interne rolverdeling tussen jeugdambtenaar, schepen en jeugdraad? We vroegen elk van deze actoren om de interactie met de andere twee spelers te beoordelen. Meer specifiek werd in de survey gevraagd om deze relaties te beoordelen vanuit een zevental perspectieven of dimensies: formalisme, intensiteit, duidelijkheid, collegialiteit (hiërarchisch vs. collegiaal), vlotheid, tevredenheid en mate waarin de visies over jeugdbeleid gelijklopend zijn.

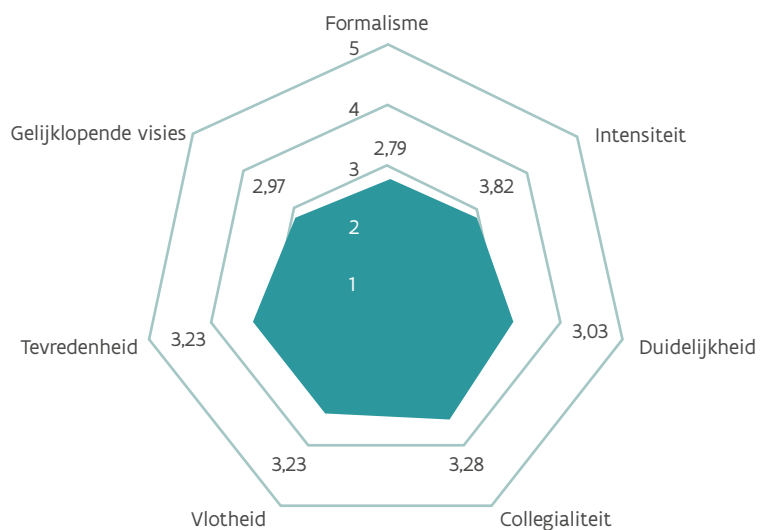
Wat de samenwerking en interne rolverdeling met de huidige schepen bevoegd voor jeugd betreft, worden de resultaten weergegeven in de onderstaande figuren (Figuur 2 en Figuur 3). In de figuren wordt voor elke dimensie de gemiddelde score weergegeven¹⁴. De gemiddelden liggen veelal rond de drie op een vijfpuntenschaal. Verder blijkt dat de jeugdambtenaren en de jeugdraadsleden de samenwerking met de schepen als eerder informeel en vrij vlot typeren. Beide partijen zijn ook tevreden over de samenwerking en interne rolverdeling met de schepen. De vertegenwoordigers van de jeugdraad zijn over het algemeen minder uitgesproken over de relatie met de schepen, wat ook resulteert in significante verschillen in percepties tussen ambtenaren en jeugdraadsleden. Met uitzondering van formalisme liggen de scores van de jeugdambtenaren op de verschillende dimensies hoger dan die van de jeugdraadsleden.

Figuur 2: Typering van de samenwerking met de schepen door de jeugdambtenaar

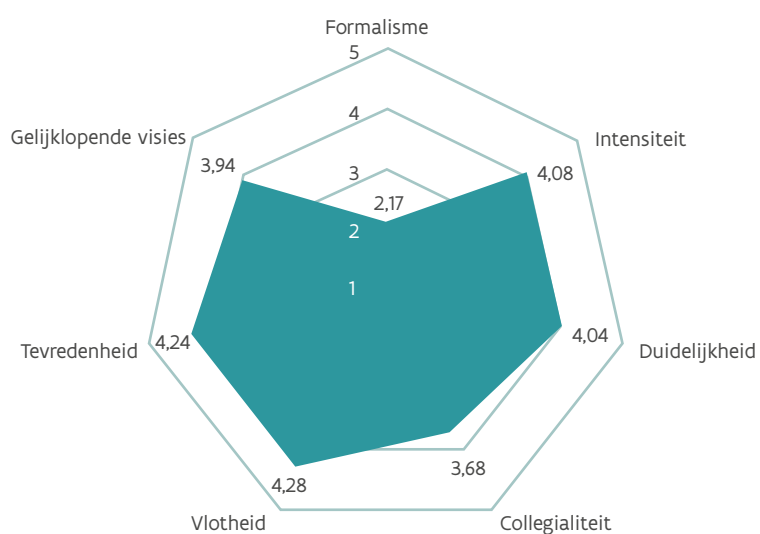
14 Antwoordschaal (1-5): vb. 1 – weinig intensief, 5 – intensief (tussenvallende categorieën niet expliciet gedefinieerd).

Figuur 3: Typering van de samenwerking met de schepen door de jeugdraad

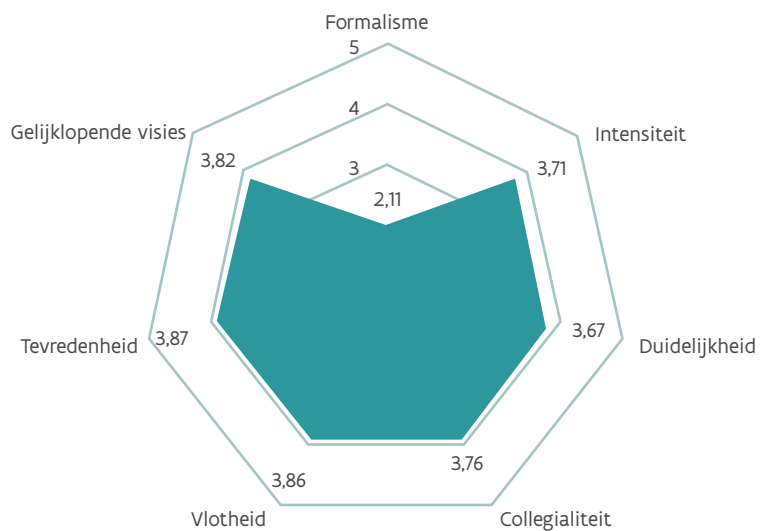

Hoe beoordelen schepenen en jeugdraden de samenwerking en interne rolverdeling met de jeugdambtenaar? Onderstaande figuren (Figuur 4 en Figuur 5) geven opnieuw het globale beeld weer (d.w.z. op basis van gemiddelde scores). Hoewel de antwoorden van de schepenen over het algemeen iets meer uitgesproken zijn dan die van de jeugdraadvertegenwoordigers, liggen de percepties van beide actoren in dezelfde lijn. Er zijn dan ook geen significante verschillen in de percepties van beide actoren. Zowel de schepenen als de jeugdraadvertegenwoordigers percipiëren de relatie met de jeugdambtenaar als informeel en vlot. Ook qua tevredenheid en gelijklopende visies geven zij relatief hoge scores.

Figuur 4: Typering van de samenwerking met de jeugdambtenaar door de schepen

Figuur 5: Typering van de samenwerking met de jeugdambtenaar door de jeugdraad

Het globale beeld dat hier naar voor komt, is uiteraard niet per definitie een goede weergave van de situatie in elke individuele gemeente. Wel blijkt dat er algemeen genomen zeker geen conflictrelatie bestaat tussen de voorname actoren inzake jeugdbeleid in de Vlaamse gemeenten. Wanneer we overigens vergelijken met de nulmeting, verschilt de huidige wederzijdse beoordeling van jeugdambtenaar en schepen nu amper van de toenmalige appreciaties.

OPMAAK VAN HET STRATEGISCHE MEERJARENPLAN (SMJP) 2013-2018: PRAKTIJKERVARINGEN EN APPRECIATIES

■ Integratie jeugdbeleid in SMJP

Hoewel de nieuwe beleids- en beheerscyclus (BBC) en het strategische meerjarenplan een duidelijke filosofie vertolken, hadden en hebben gemeenten uiteraard nog heel wat vrijheidsgraden om dit instrument toe te passen. Een van de aspecten daarbij is hoe lokale besturen de inhoud en structuur van het plan geconcretiseerd hebben. We vroegen dan ook zowel aan de jeugdambtenaren als aan de jeugdschepenen op welke manier het jeugdbeleid uiteindelijk werd opgenomen in de tekst van het strategisch meerjarenplan.

De helft van de respondenten (51%) stelt dat de doelstellingen inzake jeugdbeleid verweven of geïntegreerd werden met die voor andere beleidsdomeinen. De doelstellingen voor jeugd vallen zo bijvoorbeeld onder het domein vrije tijd, welzijn, cultuur, doelgroepwerking, enzovoort. Daarnaast gaf 30% van de respondenten aan dat jeugdbeleid in hun gemeente als een apart hoofdstuk werd opgenomen in het strategische meerjarenplan. Men opteerde in dat geval dus om sectoraal te blijven werken, zoals dat voordien het geval was. Volgens 18% van de respondenten vertrekt het strategische meerjarenplan in hun gemeente van beleidsdomeinoverschrijdende doelstellingen, van waaruit ook bepaald wordt wat voor de doelgroep jeugd van belang is. Volgens de zeer kleine groep van resterende respondenten werd in hun gemeente nog een andere werkwijze gevolgd. Er werd dan bijvoorbeeld geopteerd voor een combinatie van methodes, waarbij doelstellingen voor jeugdbeleid deels werden geïntegreerd in andere domeinen (vb. transversaal thema 'kindvriendelijke gemeente') en deels werden opgenomen in een apart hoofdstuk voor jeugdbeleid.

Er is geen significant verband vastgesteld tussen de manier waarop het jeugdbeleid werd opgenomen in het SMJP en de schaalgrootte van de gemeente. De antwoordpatronen van ambtenaren en schepenen zijn overigens erg consistent, zoals uit de tabel kan worden afgeleid. Bovendien is de gevolgde werkwijze wellicht niet specifiek voor het jeugdbeleid, maar past ze in de algemene benadering die gemeenten hebben toegepast voor de invulling van het meerjarenplan.

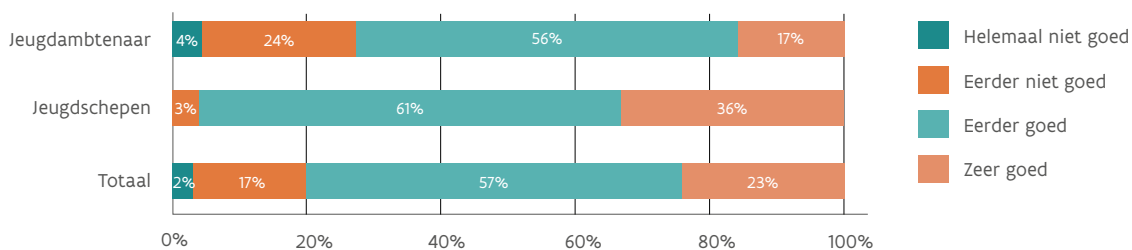
Tabel 10: Manier waarop jeugdbeleid werd opgenomen in SMJP

MANIER INTEGRATIE JEUGDBELEID IN SMJP	JEUGDAMBTENAAR		JEUGDSCHEPEN		TOTAAL	
	N	%	N	%	N	%
● Het SMJP vertrekt van beleidsdomeinoverschrijdende doelstellingen. Van daaruit werd ook bepaald wat voor de doelgroep jeugd van belang is.	30	18	13	18	43	18
● Doelstellingen omtrent jeugdbeleid zijn in het SMJP verweven of geïntegreerd met andere beleidsdomeinen (bv. vrije tijd, welzijn, enz.). Er is geen apart hoofdstuk over jeugdbeleid.	87	51	36	50	123	51
● Jeugdbeleid vormt een apart hoofdstuk in het SMJP	53	31	20	28	73	30
● Wij volgden nog een andere werkwijze.	1	1	3	4	4	2
● Totaal	171	100	72	100	243	100

We peilden ook naar de algemene beoordeling over de wijze waarop het jeugdbeleid werd opgenomen in het strategische meerjarenplan. Zowel jeugdambtenaren als schepenen bevoegd voor jeugd konden antwoorden op een vierpuntenschaal¹⁵. De resultaten worden weergegeven in Figuur 6. Over het algemeen is men tevreden: gemiddeld 80% vindt de manier waarop het jeugdbeleid geïntegreerd werd in het SMJP 'eerder goed' of 'zeer goed'. Toch is er bij de jeugdschepenen duidelijk een positievere houding dan bij de jeugdambtenaren (significant verschil ***): 28% van de jeugdambtenaren beoordelen de wijze van integratie in het SMJP namelijk als eerder niet goed of helemaal niet goed, tegenover slechts 3% van de schepenen.

Uit verschillende opmerkingen van de jeugdambtenaren blijkt dat zij de huidige manier van planning te algemeen, oppervlakkig, beknopt en weinig concreet vinden. Ook enkele jeugdschepenen sluiten daarbij aan en zeggen dat de doelstellingen vaak te ruim en niet concreet genoeg geformuleerd werden. Anderzijds worden deze brede doelstellingen ook als een voordeel beschouwd, aangezien ze de nodige ruimte laten of kansen bieden om binnen dat kader zelf prioriteiten te leggen of projecten te realiseren. Daarnaast staan zowel ambtenaren als schepenen positief tegenover de verwevenheid van het jeugdbeleid doorheen het SMJP. Soms werd deze verwevenheid volgens een aantal jeugdambtenaren slechts gedeeltelijk gerealiseerd en is een verdere integratie met andere beleidsdomeinen wenselijk. Ook hier zijn er echter tegengestelde meningen die bijvoorbeeld stellen dat jeugdbeleid soms verdwijnt in het grote geheel.

Figuur 6: Beoordeling manier waarop jeugdbeleid werd opgenomen in SMJP

■ Algemene appreciatie planproces SMJP

PLANNINGSHORIZON

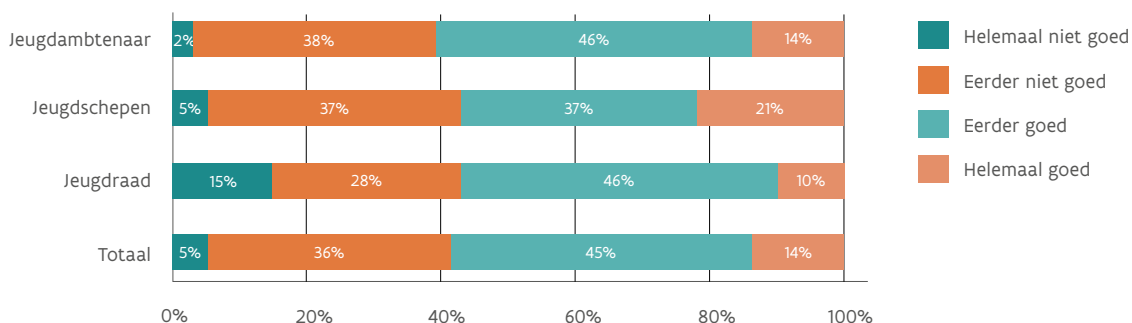
De planningshorizon van het aparte lokale jeugdbeleidsplan spoorde niet met de lokale legislatuur. Het lokale jeugdbeleidsplan had een termijn van drie jaar, terwijl de legislatuur een termijn van zes jaar beslaat. Men kan verwachten dat het niet laten sporen van de centrale met de lokale planningshorizon gezien kan worden als een vorm van planlast. De planningshorizon van het strategische meerjarenplan is nu vastgelegd op zes jaar. We vroegen daarom aan jeugdambtenaren, schepenen voor jeugd (met die bevoegdheid in zowel de huidige én vorige bestuursperiode) en jeugdraadsleden hoe zij de langere planningshorizon beoordelen¹⁶.

15 Antwoordschaal (1-4): 1 – helemaal niet goed, 2 – eerder niet goed, 3 – eerder goed, 4 – zeer goed (+ antwoordcategorie 'geen mening')

16 Antwoordschaal (1-4): 1 – helemaal niet goed, 2 – eerder niet goed, 3 – eerder goed, 4 – helemaal goed (+ antwoordcategorie 'geen mening')

In onderstaande figuur (Figuur 7) worden de antwoorden van de respondenten grafisch weergegeven. Daaruit blijkt dat de reacties over de verschillende actoren heen tamelijk gelijklopend zijn (geen significant verschil). Ongeveer 40% van de respondenten vindt verlenging van de planningshorizon naar zes jaar helemaal niet goed of eerder niet goed. Maar een ruime meerderheid van ongeveer 60% vindt de evolutie naar een langere planningshorizon eerder goed of helemaal goed.

Figuur 7: Beoordeling planningshorizon zes jaar (i.p.v. drie jaar)

Deze bevindingen zijn in tegenspraak met wat vastgesteld werd in de nulmeting. Toen vond een ruime meerderheid van de respondenten (70%) de korte planningshorizon van drie jaar nog een goede zaak. Blijkbaar zijn er dan toch verschillende respondenten die hun mening over de langere planningshorizon herzien hebben. Mogelijk was onbekend nog onbemind ten tijde van de nulmeting.

Wel toont de eenmeting over dit aspect nog een sterke verdeeldheid in het praktijkveld. In de duiding bij de antwoorden komen in grote mate twee argumentaties naar voor. Tegenstanders wijzen er vooral op dat zes jaar vooruit plannen alles behalve evident is, zeker voor jeugdbeleid, waarbij de doelgroep zelf maar ook de maatschappelijke context die relevant is voor die doelgroep snel verandert. Volgens sommigen is het ook moeilijker om in te pikken op actuele tendensen. Voorstanders van de zesjarige planperiode wijzen op de 'adempauze' en stabiliteit die wordt gecreëerd in vergelijking met de driejarige cyclus. Bovendien zijn de middelen nu goedgekeurd voor zes jaar, zodat er net op langere termijn trajecten kunnen worden ingezet. Ook de impuls tot een langetermijndenken en de zekere 'vrijheid' die dat met zich mee brengt, wordt geapprecieerd. Hoe zijn beide tegengestelde argumentaties dan te rijmen? Een aantal respondenten wijst op de noodzaak maar ook mogelijkheid binnen BBC om bij te sturen, bijvoorbeeld op jaarlijkse basis. Wanneer die ruimte er is, kan men een visie op langere termijn koppelen aan het inspelen op trends en veranderingen. De sleutel, zo valt ook af te leiden uit de aanwijzingen van de respondenten, ligt ook voor een deel in de formulering van doelstellingen in het meerjarenplan en een goede vertaling naar de jaarplanning. Binnen iets ruimer geformuleerde doelstellingen zijn meerdere accenten, variaties en bijsturing mogelijk.

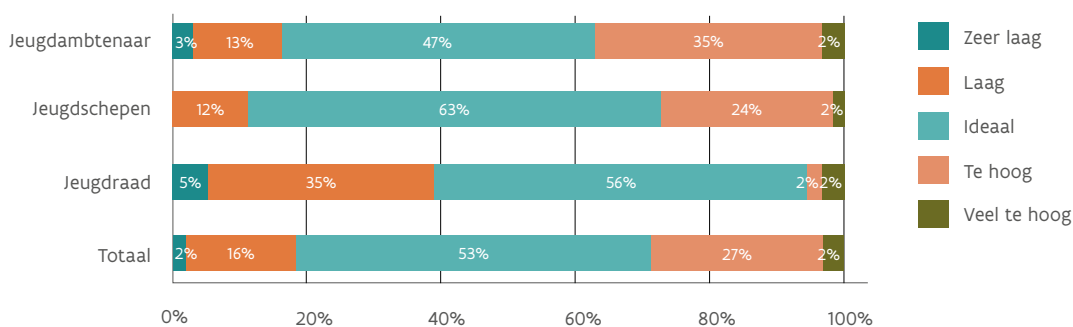
PLANLAST VERSUS PLANLUST?

De meerwaarde van beleidsplanning kan zowel intern als extern zijn. Voordelen die zich intern situeren, kunnen onder meer te maken hebben met het ontwikkelen van een planmatige aanpak, het ontwikkelen van een actief werkinstrument dat gehanteerd kan worden bij de planning, opvolging, bijsturing en evaluatie van beleid, enzovoort. Beleidsplanning genereert daarnaast echter ook een aantal kosten, zoals de tijd die moet geïnvesteerd worden in de opmaak ervan.

In het onderzoek gingen we na in welke mate de verschillende betrokken actoren de inspanningen die geleverd worden bij de opmaak van het luik jeugdbeleid in het SMJP in verhouding vinden tot de meerwaarde van het SMJP¹⁷. Uit onderstaande grafiek (Figuur 8) blijkt dat gemiddeld 29% van de respondenten de inspanningen (veel) te hoog vindt ten opzichte van de meerwaarde. Ruim 50% van de respondenten vindt dat de door hen geleverde inspanningen ‘ideaal’ waren in verhouding tot de meerwaarde van het SMJP. Al wezen sommigen erop dat de term ‘neutraal’ hier passender is of dat dit nog steeds kan betekenen dat én de inspanning én de meerwaarde beide laag zijn, bijvoorbeeld omdat er onder tijdsdruk gewerkt moest worden.

Wanneer we de resultaten meer in detail bekijken, vinden we in het antwoordpatroon een sterk significant verband (***) met de functie van de respondent. Het valt daarbij op dat vooral de ambtenaren de inspanningen (veel) te hoog achten (37%) en dat heel wat jeugdraadsleden hun inspanningen rond beleidsplanning net (zeer) laag inschatten (40%), een resultaat dat we ook al bij de nulmeting zagen. Opvallend is dat de schepenen een beduidend lagere planlast ervaren bij het SMJP (25% (veel) te hoge inspanningen) in vergelijking met het apart jeugdbeleidsplan (nulmeting; 43% (veel) te hoge inspanningen).

Figuur 8: Verhouding inspanningen en meerwaarde SMJP

Op basis van deze cijfers lijkt de verhouding tussen planlusten en -lasten in het kader van het SMJP over het algemeen vrij goed te zijn, vanuit het perspectief van de betrokkenen. In vergelijking met het aparte jeugdbeleidsplan (cf. de nulmeting) zien we bovendien gemiddeld een lichte verschuiving naar een lagere inspanning tegenover de meerwaarde (Tabel 11: ‘laag’ 5=>14% – ‘te hoog’ 34=>24%). De planlast zou over het algemeen dus licht gedaald zijn, vooral door een lager gepercipieerde planlast bij de schepenen bevoegd voor jeugd en de vertegenwoordigers van de jeugdraad (‘te hoge inspanningen’ gedaald met 20% voor elk van deze actoren). Bij de interpretatie voor dit resultaat moet wel rekening worden gehouden met het feit dat in veel gemeenten de jeugdraad bijvoorbeeld slechts zeer beperkt of niet actief betrokken was bij de totstandkoming van het meerjarenplan, waardoor er automatisch minder planlast kan ervaren worden.

.....
 17 Antwoordschaal (1-5): 1 – de inspanningen waren zeer laag in verhouding tot de meerwaarde, 2 – laag, 3 – ideaal, 4 – te hoog, 5 – veel te hoog (+ antwoordcategorie ‘geen mening’)

Tabel 11: Verhouding inspanningen-meerwaarde – JBP (nulmeting) versus SMJP (eenmeting)

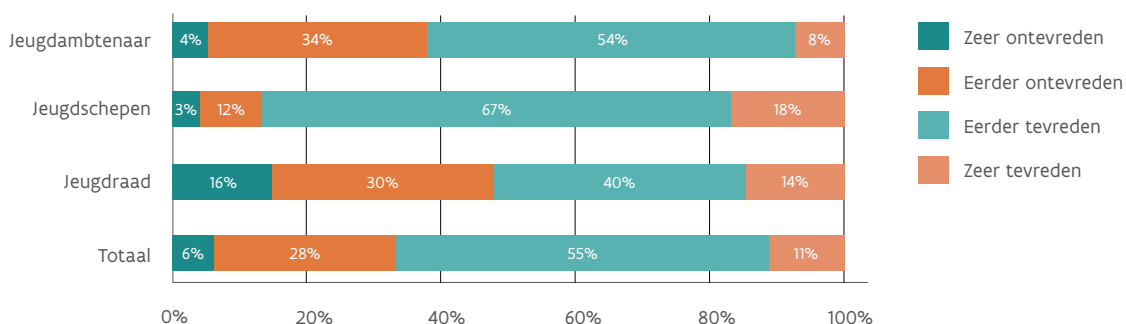
	ZEER LAAG	LAAG	IDEAAL	TE HOOG	VEEL TE HOOG	GEEN MENING
● nulmeting (totaal)	0%	5%	50%	34%	1%	9%
● eenmeting (totaal)	2%	14%	46%	24%	2%	12%

ALGEMENE TEVREDENHEID PLANPROCES SMJP

In de survey peilden we bij de drie actoren in welke mate ze tevreden waren over het voorbije proces van de invulling van het jeugdbeleid bij de opmaak van het strategisch meerjarenplan¹⁸. Over het algemeen is er sprake van tevredenheid bij de respondenten. 66% van de respondenten is eerder tevreden tot zeer tevreden over het planproces, terwijl 34% niet tevreden is (zie Figuur 9). Er speelt echter ook een actorperspectief: de perceptie verschilt sterk naargelang de jeugdambtenaar, schepen of vertegenwoordiger van de jeugdraad het planproces beoordeelt (significant verband ***). De meest optimistische appreciatie vinden we terug bij de jeugdschepenen, aangezien 85% van hen eerder tevreden tot zeer tevreden is over het planproces. Het aantal 'tevreden' respondenten bij de jeugdambtenaren en de jeugdraadsleden ligt al gauw 25% tot 30% lager (62% tevreden jeugdambtenaren; 54% tevreden jeugdraadsleden). Toen in de nulmeting gepeild werd naar de tevredenheid over de opmaak van het jeugdbeleidsplan 2011-2013, werden gelijkaardige vaststellingen gedaan over tevredenheidsgraad én actorverschillen.

De duiding leert ons vooral iets over de situatie van zij die minder tevreden terugkijken op het planproces: tijdsgebrek, weinig betrokken worden en beperkte inhoudelijke discussies worden als knelpunten naar voor geschoven. Soms werd ook gewezen op het feit dat de aansturing of coördinatie van het planproces in handen lag van personen die minder vertrouwd zijn met jeugdbeleid of waarmee communicatie moeilijker was, wat input en feedback belemmerde.

Figuur 9: Tevredenheid planproces SMJP

18 Antwoordschaal (1-4): 1 – zeer ontevreden, 2 – eerder ontevreden, 3 – eerder tevreden, 4 – zeer tevreden (+ antwoordcategorie 'geen mening')

AUTONOMIE IN PLANPROCES SMJP

Naast de algemene tevredenheid over het proces van de opmaak van het strategische meerjarenplan peilden we ook naar de inhoudelijke en procesmatige autonomie van de actoren in het planproces.

In eerste instantie vroegen we of men over meer of minder autonomie beschikt op het vlak van de inhoudelijke bepaling van het jeugdbeleid binnen het strategische meerjarenplan, in vergelijking met het aparte jeugdbeleidsplan¹⁹. Deze vraag werd gericht aan jeugdambtenaren en aan schepenen bevoegd voor jeugd in zowel de huidige (2013-2018) als de vorige (2007-2012) bestuursperiode. Uit de resultaten blijkt dat iets meer dan de helft (52%) van de respondenten (N=169) een status quo op dit vlak ervaart. Bij de inhoudelijke bepaling van het jeugdbeleid binnen het SMJP ervaart men met andere woorden noch meer, noch minder autonomie in vergelijking met de context van een apart jeugdbeleidsplan. Een belangrijke minderheid (27%) beweert echter over minder autonomie te beschikken in de nieuwe plancontext. Slechts 12% zegt meer autonomie te hebben. In het antwoordpatroon werd noch met de grootte van de gemeente, noch met het type actor een significant verband gevonden.

In de nulmeting werd al gepeild naar de verwachte evolutie in autonomie bij de inhoudelijke bepaling van het jeugdbeleid. In vergelijking met de verwachtingen zijn de eigenlijke ervaringen in de eenmeting iets positiever, in die zin dat het aandeel respondenten dat effectief minder autonomie percipieert lager is dan de groep die dat verwachtte in de nulmeting (37%=>27% 'minder autonomie'; zie Tabel 12). Anderzijds leren we uit de opmerkingen van respondenten dat sommigen minder autonomie koppelen aan de sterkere interactie met andere diensten en de inbedding van het jeugdbeleid in een breder geheel, wat ook leidt tot wederzijdse invloed en de betrokkenheid van meer mensen en diensten bij het jeugdbeleid. Minder autonomie wordt door hen dus niet pejoratief benaderd.

Tabel 12: Inhoudelijke autonomie jeugdbeleid – nulmeting versus eenmeting

	MINDER AUTONOMIE	NOCH MEER, NOCH MINDER AUTONOMIE	MEER AUTONOMIE	GEEN MENING
● Verwachtingen nulmeting (totaal)	37%	47%	11%	5%
● Ervaringen eenmeting (totaal)	27%	52%	12%	9%

In tweede instantie gingen we ook na of de respondenten door de introductie van het strategisch meerjarenplan over meer of minder autonomie beschikten in het proces om het jeugdbeleid uit te voeren, in vergelijking met het aparte jeugdbeleidsplan²⁰. Deze vraag werd opnieuw voorgelegd aan jeugdambtenaren en schepenen bevoegd voor jeugd in zowel de huidige (2013-2018) als de vorige (2007-2012) bestuursperiode. De resultaten leveren een gelijkaardig beeld op als bij de inhoudelijke autonomie. Ruim de helft (57%) van de respondenten beweert noch meer, noch minder procesmatige autonomie te hebben. Een op de vijf (22%) ervaart minder autonomie in het proces van beleidsuitvoering, terwijl een op de tien (11%) meer autonomie percipieert. Er werd ook hier geen significant verband gevonden met de schaalgrootte van de gemeente of functie van de respondent.

19 Antwoordschaal (1-3): 1 – minder autonomie, 2 – noch meer, noch minder autonomie, 3 – meer autonomie (+ antwoordcategorie 'geen mening')

20 Antwoordschaal (1-3): 1 – minder autonomie, 2 – noch meer, noch minder autonomie, 3 – meer autonomie (+ antwoordcategorie 'geen mening')

Een vergelijking met de nulmeting is hier niet mogelijk. Hoewel een gelijkaardige vraag gesteld werd bij de nulmeting, lag de focus daar op de procesmatige autonomie in het proces van beleidsplanning, terwijl er in de eenmeting duidelijk gevraagd wordt naar de procesmatige autonomie in de beleidsuitvoering.

■ Bevorderende en belemmerende factoren bij opmaak SMJP

In twee open vragen gingen we na welke factoren volgens de verschillende actoren de invulling van het jeugdbeleid bij de opmaak van het strategisch meerjarenplan bevorderden of belemmerden.

Bij de bevorderende factoren wordt voornamelijk gewezen op het belang van inspraak en een goede samenwerking en overleg tussen politiek, administratie en diverse jeugdactoren. Ook ervaring met en competentie in het opmaken van plannen wordt als belangrijk gepercipieerd. Wat het aspect jeugd betreft, werd de inhoud van het vroegere aparte jeugdbeleidsplan (JBP) veelal als vertrekbasis genomen. De uitdaging lag er dan in om de specifieke aspecten van het JBP te vertalen naar een breder kader, een belangrijke competentie op dit gebied. Daarnaast is een actieve jeugdamtenaar ook een belangrijke bevorderende factor.

Uit dit soort reacties kan afgeleid worden dat het planmatige werken aan jeugdbeleid in de meeste gemeenten ondertussen gemeengoed is geworden. Ook het belang van samenwerking tussen de meest cruciale partners (jeugdamtenaar, jeugdschepen en jeugdraad) wordt benadrukt. Opvallend is dat er weinig wordt verwezen naar “niet-jeugd” actoren, zoals andere gemeentelijke diensten, andere schepenen of de gemeenteraad.

Naast bevorderende factoren zijn er ook factoren die de planopmaak belemmeren. Hier wordt vooral verwezen naar de moeilijkheden om kinderen en jongeren te betrekken (participatie), de tijdsinvestering, de te beperkte politieke betrokkenheid of gebrek aan (eenduidige) visie op jeugdbeleid, de beperkte capaciteit van de jeugddienst (vb. niet vertrouwd met BBC), een nieuwe jeugdschepen of jeugdamtenaar (ervaring), de financiële besparingen als dwingend keurslijf en een te sterke eilandcultuur bij diensten of afdelingen, waar afstemming en samenwerking onder lijden.

■ Invloed vanuit andere beleidsvelden

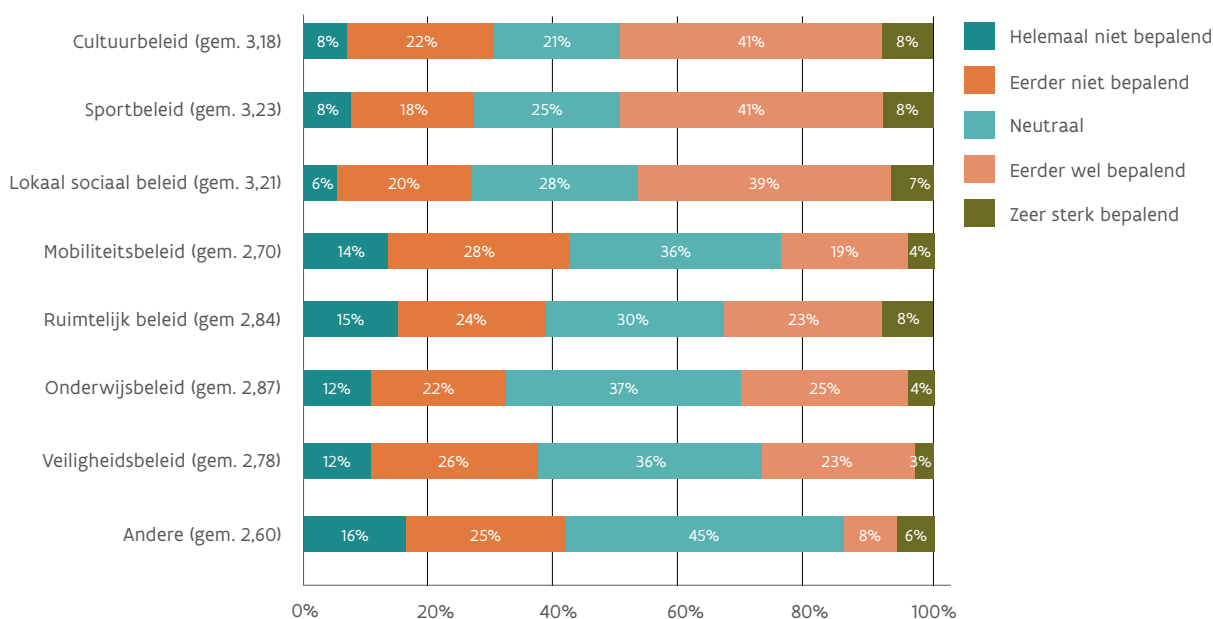

We kunnen veronderstellen dat doelstellingen en acties voor andere beleidsvelden in het strategische meerjarenplan een invloed hebben op het jeugdbeleid. We vroegen aan de drie actoren in welke mate andere beleidsvelden als bepalend werden ervaren voor de keuzes inzake jeugdbeleid²¹. In Figuur 10 worden de resultaten weergegeven aan de hand van frequenties. De gemiddelde score zijn tussen haakjes achter elk beleidsveld opgenomen. Daaruit kunnen we afleiden dat het cultuurbeleid, het sportbeleid en het lokale sociale beleid het meest bepalend zijn voor keuzes inzake jeugdbeleid. Het mobiliteitsbeleid wordt de minste invloed toegeschreven.

.....
²¹ Antwoordschaal (1-5): 1 – helemaal niet bepalend, 2 – eerder niet bepalend, 3 – neutraal, 4 – eerder wel bepalend, 5 – zeer sterk bepalend (+ antwoordcategorie ‘geen mening’)

In de nulmeting werd eveneens gepeild naar de invloed van andere (eerder tot stand gekomen) sectorale lokale beleidsplannen op de keuzes die in het jeugdbeleidsplan 2011-2013 gemaakt werden. Gemiddeld gezien waren deze andere plannen slechts weinig of enigszins bepalend voor het jeugdbeleidsplan. De gemiddelde scores lagen ook heel wat lager dan wat we in de eenmeting zien (gemiddeld 1,96 tot 2,66 in nulmeting versus 2,60 tot 3,23 in eenmeting), maar het gaat om dezelfde hoger vermelde beleidssectoren die de relatief sterkste invloed op het jeugdbeleid hadden. De iets hogere invloedsscores in de eenmeting zijn mogelijk het effect van het meerjarenplan, in die zin dat doelstellingen voor een aantal van deze domeinen nu gelijktijdig met de doelen voor jeugd geformuleerd moesten worden.

Figuur 10: Andere beleidsvelden bepalend voor jeugdbeleid

■ Taakverdeling politiek - administratie

Tot slot vroegen we aan alle actoren of ze een andere taakverdeling tussen politiek en administratie zouden wensen bij de opmaak van de volgende editie van het SMJP, meer bepaald voor de onderdelen inzake jeugdbeleid²². De resultaten worden weergegeven in Tabel 13. Gemiddeld gezien wil slechts een op de vijf respondenten (22%) een andere taakverdeling tussen politiek en administratie. De anderen wensen geen verandering (45%) of duiden 'geen mening' (33%) aan.

Aangezien er een sterk significant verschil (***) is tussen de drie actoren, zijn de resultaten ook verder opgesplitst in de tabel. Over het algemeen zien we dat de meningen van de jeugdambtenaren en de vertegenwoordigers van de jeugdraad sterk gelijklopend zijn, terwijl de antwoorden van de jeugdschepenen daarvan afwijken. Bij de jeugdambtenaren en de jeugdraadvertegenwoordigers zou een kleine 40% de politiek-ambtelijke taakverdeling niet wijzigen bij de opmaak van het volgende SMJP, terwijl ongeveer een op

.....
²² Antwoordschaal: dummy ja-nee (+ antwoordcategorie 'geen mening')

de tien wel een andere taakverdeling wenst. De jeugdschepenen zien liever geen andere taakverdeling tussen politiek en administratie (69,5%). Slechts een op de tien zou wel een andere taakverdeling wensen. Deze verschillen speelden ook in de nulmeting al een rol. Bij de jeugdambtenaren vond een op de vijf de gehanteerde taakverdeling destijds niet goed, terwijl alle schepenen zich wel konden vinden in de taakverdeling.

De verzuchtingen die nu genoteerd werden bij de opmerkingen gaan vooral in de richting van meer en ook tijdige afstemming tussen politiek en administratie, feedback over wat uiteindelijk beslist werd, maar ook om meer vanuit inspraak van de doelgroep (al dan niet via de adviesraad) te vertrekken als basis voor politieke accenten. Ten slotte merken we hier een relatief groot aandeel op voor het antwoord 'geen mening' en dat voor alle types van respondenten. Mogelijk wijst dit op het feit dat respondenten vanuit hun rol en positie niet meteen alternatieve werkwijzen zien of concrete verbeterpunten kunnen benoemen.

Tabel 13: Taakverdeling politiek - administratie

ANDERE TAAKVERDELING POLITIEK - ADMINISTRATIE?	JEUGDAMBTENAAR		JEUGDSCHEPEN		JEUGDRAAD		TOTAAL	
	N	%	N	%	N	%	N	%
● Ja	45	26	8	11	11	22	64	22
● Neen	62	36	50	69,5	19	38	132	45
● Geen mening	64	38	14	19,5	20	40	98	33
● Totaal	171	100	72	100	50	100	294	100

In de voorgaande hoofdstukken kwam onder meer aan bod hoe jeugdbeleid verwerkt werd in het strategische meerjarenplan en hoe de centrale actoren bij het jeugdbeleid terugkijken op dat planproces. In dit hoofdstuk staan we stil bij de appreciatie van het eindresultaat: de invulling van jeugdbeleid in het meerjarenplan, de voor- en nadelen van dat meerjarenplan in vergelijking met een apart jeugdbeleidsplan en hoe en in welke mate de jeugdambtenaar in de praktijk gebruik maakt van het meerjarenplan.

■ Evolutie tevredenheid aspecten SMJP versus JBP

Hoe tevreden is men met diverse aspecten van de invulling van jeugdbeleid in het strategisch meerjarenplan, in vergelijking met het laatste aparte jeugdbeleidsplan (JBP)? Die vraag werd voorgelegd aan jeugdambtenaren, de schepenen bevoegd voor jeugd in de huidige én de vorige bestuursperiode en de vertegenwoordigers van de jeugdraad. De aandachtspunten betreffen kenmerken van jeugdbeleidsdoelstellingen, met name de zichtbaarheid, het ambitieniveau, de concreetheid, de onderbouwingen en de uitvoerbaarheid. Daarnaast werd ook gepeild naar de evolutie in tevredenheid over het draagvlak voor het plan en de helderheid van het taalgebruik²³. Onderstaande grafiek toont de resultaten (Figuur 11).

Over het algemeen blijkt dat de tevredenheid op de verschillende aspecten is afgenomen. Voor elk aspect – behalve de uitvoerbaarheid – geldt dat de groep die aangeeft nu minder tevreden te zijn, groter is dan de groep die nu meer tevreden is. De discrepantie is het grootst voor de zichtbaarheid (55% minder tevreden, 13% meer tevreden), de concreetheid (50% versus 18%), en de onderbouwing (47% versus 22%). Het strategische meerjarenplan scoort op deze aspecten dus beduidend minder goed dan het aparte jeugdbeleidsplan.

Ook wat het ambitieniveau betreft, is de groep die minder tevreden is (39%) groter dan de groep die meer tevreden is (23%) in vergelijking met het aparte jeugdbeleidsplan.

Voor de mate van tevredenheid over het draagvlak zijn de meningen het meest gespreid: 37% is nu minder tevreden, 33% is meer tevreden en 31% stelt in dezelfde mate hierover tevreden te zijn in vergelijking met het aparte jeugdbeleidsplan.

Als men het huidige meerjarenplan en het oude jeugdbeleidsplan vergelijkt op het vlak van helderheid van taalgebruik, is 41% nu minder tevreden, tegenover 12% die nu meer tevreden is. Het aandeel dat geen evolutie rapporteert op dit aspect, is met 48% een ruime groep.

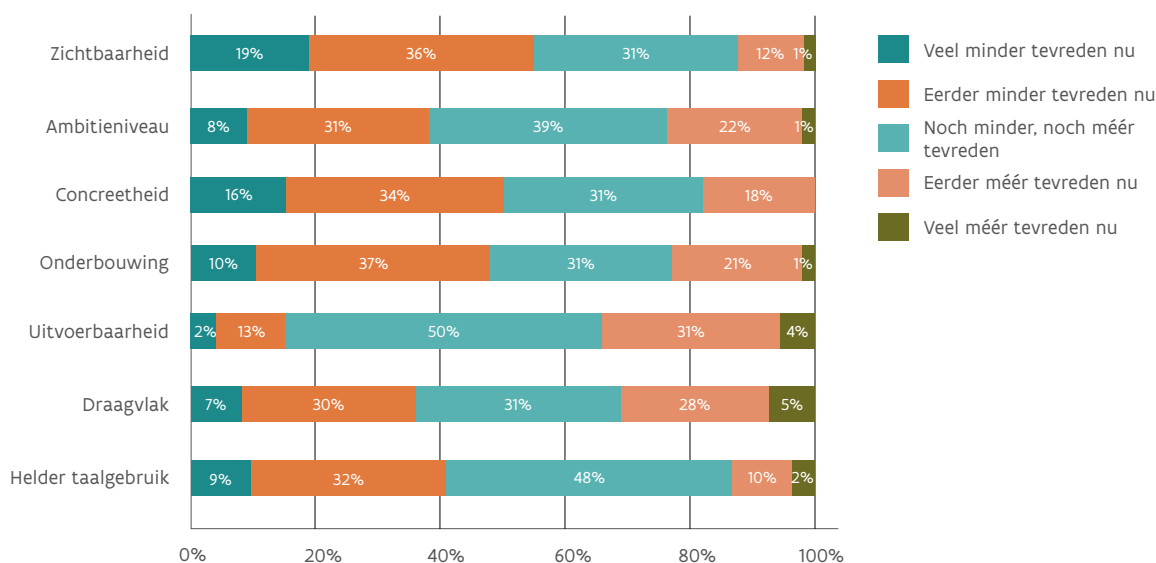
Dat laatste geldt ook voor het aspect uitvoerbaarheid: het aandeel respondenten dat op dit punt een status quo in vergelijking met het apart jeugdbeleidsplan ziet, is met 50% de grootste groep. Tegen het algemene beeld in is de groep van respondenten die nu meer tevreden is (35%) groter dan de groep die nu minder tevreden is (15%). Maar bijna de helft geeft dus wel aan hierover geen verschil in tevredenheid te hebben. Het blijft onduidelijk of we daaruit kunnen concluderen dat het jeugdbeleid zoals opgenomen

.....
²³ Antwoordschaal (1-5): 1 – veel minder tevreden nu, 2 – eerder minder tevreden nu, 3 – noch minder, noch meer tevreden, 4 – eerder meer tevreden nu, 5 – veel meer tevreden nu (+ antwoordcategorie 'geen mening')

in het meerjarenplan ook merkkelijk beter uitvoerbaar is dan het voormalige jeugdbeleidsplan. Meer tevredenheid over uitvoerbaarheid kan met verschillende zaken te maken hebben: als keerzijde van een lager ambitieniveau, omdat de doelstellingen in het meerjarenplan breed zijn geformuleerd of omdat er juist minder maar wel concrete acties zijn opgenomen met ook een explicietere koppeling van budgetten.

De algemene bevinding is dus wel dat de overgrote meerderheid van de respondenten op de diverse kenmerken dezelfde of zelfs lagere scores geeft voor de invulling van het jeugdbeleid in het strategische meerjarenplan in vergelijking met het aparte jeugdbeleidsplan.

Figuur 11: Evolutie tevredenheid diverse aspecten SMJP versus apart JBP

Bovendien vonden we ook significante verschillen naargelang van het type actor voor de aspecten onderbouwing (***) en uitvoerbaarheid (**). Een overzicht van de gemiddelde scores is weergegeven in Tabel 14. Wat de onderbouwing betreft, is de tevredenheid van de jeugdschepen het hoogst (gemiddelde score 3,32), terwijl de jeugdambtenaar gemiddeld het minst tevreden is (gemiddelde score 2,51). Ook qua uitvoerbaarheid is de jeugdschepen het meest tevreden (gemiddelde score 3,47), al is hier de tevredenheid van de jeugdraadvertegenwoordigers het laagst (gemiddelde score 2,92).

Tabel 14: Tevredenheid over onderbouwing en uitvoerbaarheid naargelang van type actor (gemiddelden schaal 1-5)

ACTOR	ONDERBOUWING (N=229)	UITVOERBAARHEID (N=230)
● Jeugdambtenaar	2,51	3,25
● Jeugdschepen	3,32	3,47
● Jeugdraad	2,84	2,92
● Totaal	2,65	3,21

■ Voor- en nadelen SMJP versus JBP

We vroegen ook naar de voor- en nadelen van het strategisch meerjarenplan in de uitvoering van het jeugdbeleid, in vergelijking met het jeugdbeleidsplan. De respondenten brachten diverse elementen onder de aandacht.

De volgende elementen worden als **voordeel** beschouwd:

- meer samenwerking tussen diensten
- meer verwevenheid en afstemming tussen beleidssectoren, transversaal werken
- minder planlast
- meer flexibiliteit om (budgettair) te kunnen inspelen op opportuniteiten (vaagheid SMJP versus specificiteit JBP)
- een breder draagvlak voor jeugdbeleid
- een sterkere koppeling van budget aan acties
- meer transparantie.

Als **nadeel** komen de volgende elementen naar voor:

- minder acties en/of minder detail in doelen en acties
- minder overzicht
- minder duidelijk, tastbaar, herkenbaar, zichtbaar (vaagheid SMJP versus specificiteit JBP)
- geen stok meer achter de deur naar beleidsmakers
- meer nood aan alertheid bij jaarlijkse wijzigingen van het meerjarenplan opdat de voornemens en middelen voor jeugdbeleid gehandhaafd zouden blijven
- minder (impuls tot) inspraak/participatie
- minder stilstaan bij maatschappelijke verandering, minder evaluatiemomenten van het lopende beleid (voorheen gegarandeerd elke 3 jaar).

Het is duidelijk dat in het praktijkveld de ervaringen en appreciaties vanuit comparatief oogpunt (strategisch meerjarenplan versus apart jeugdbeleidsplan) sterk verschillen. Bepaalde vermelde voor- en nadelen kunnen samen voorkomen (zoals meer samenwerking tussen diensten maar minder inspraak), maar sommige zijn duidelijk ook elkaars tegengestelde (zoals meer versus minder transparantie). Belangrijk voor de inzichten en conclusies is dat de antwoorden op deze vraagstelling appreciaties zijn die wellicht in grote mate de algemene impact van de beleids- en beheerscyclus en het meerjarenplan in de betrokken gemeente reflecteren. Met andere woorden, ze zijn niet exclusief relevant voor het jeugdbeleid maar wellicht ook toepasselijk voor de andere beleidssectoren die afgestapt zijn van een eigen beleidsplan. Het bevestigt ook het beeld uit ander onderzoek, namelijk dat het proces en het resultaat van strategische meerjarenplanning zeer gevarieerd zijn over de gemeenten heen.

Dat werd ook bevestigd tijdens de focusgroepen met jeugdambtenaren. Afhankelijk van de gevolgde werkwijze zijn bepaalde nadelen vermeden of zelfs ondenkbaar geworden. Anderzijds hangt niet alles af van het plan zelf: voor de uitvoering zijn bijvoorbeeld ook de rol en de positie van de schepen essentieel. Weegt hij of zij voldoende in het college, is er een duidelijke beleidsvisie, enzovoort?

■ Toch nog een aanvullend apart jeugdbeleidsplan?

Gelet op de bovenvermelde nadelen is het denkbaar dat lokale besturen alsnog een apart jeugdbeleidsplan opstellen, aanvullend bij het strategische meerjarenplan. In de nulmeting had 50% van de respondenten nog de intentie om een apart plan op te stellen, vanuit de verwachting dat het strategische meerjarenplan de behoefte als intern planningsinstrument of communicatiemiddel ten aanzien van jeugd niet zou kunnen invullen. Aan jeugdambtenaren werd daarom nu in de survey gevraagd of er een apart werkplan of actieplan voor de uitvoering van het jeugdbeleid opgesteld werd en, zo ja, wat de voornaamste beweegredenen waren.

In de survey van de eenmeting zegt 23% van de respondenten (N totaal=140) effectief met een apart actieplan te werken. De redenen voor het opstellen van dit apart werkplan of actieplan voor de uitvoering van het jeugdbeleid zijn divers. De meest aangegeven reden was dat het actieplan noodzakelijk geacht werd omdat het strategisch meerjarenplan te weinig uitvoeringsgericht is en te weinig houvast biedt. Bijna in gelijke mate werd gesteld dat het aparte werkplan (ook) dienst doet als een communicatie-instrument naar de partners en het doelpubliek.

Bijna de helft van de respondenten die het bestaan van een apart werkplan rapporteren, stelt overigens dat in hun gemeente voor elk beleidsveld een dergelijk apart actieplan werd opgesteld. Mogelijk wijst dat laatste op enige ruis in de interpretatie van de vraag: actieplannen zijn immers een geijkte term in de BBC-terminologie.

■ SMJP als werkinstrument

ACTIEF WERKINSTRUMENT

In de survey informeerden we in welke mate het strategische meerjarenplan voor de jeugdambtenaar een actief werkinstrument is²⁴. We verduidelijkten dat we met werkinstrument verwijzen naar het frequent bij de hand nemen als referentiekader voor de voorbereiding en uitvoering van acties, het bepalen van taakstellingen daarbij, en dergelijke. In Tabel 15 worden de resultaten weergegeven en vergelijken we de antwoorden uit de nulmeting (JBP) met de eenmeting (SMJP).

Het strategische meerjarenplan wordt door een grote meerderheid van de respondenten (63%) slechts in (zeer) beperkte mate gebruikt als actief werkinstrument. Toch is het SMJP nog steeds een actief werkinstrument voor ruim een derde van de respondenten. Deze resultaten staan in schril contrast met de bevindingen uit de nulmeting. Daaruit blijkt immers dat het vroegere jeugdbeleidsplan voor 77% van de jeugdambtenaren wel degelijk een actief werkinstrument was, terwijl slechts 23% er geen actief gebruik van maakte. Dat is wellicht een uiting van het grote verschil in profiel en scope van beide types beleidsplannen.

Uit de opmerkingen van de respondenten is nog af te leiden dat sommigen het plan vooral ter hand nemen voor de opvolging van de budgetten, maar ook om ernaar te verwijzen voor elk dossier dat naar het schepencollege gaat.

.....
24 Antwoordschaal (1-4): 1 – in zeer beperkte mate, 2 – in beperkte mate, 3 – in grote mate, 4 – in zeer grote mate (+ antwoordcategorie 'geen mening/weet niet')

Tabel 15: Het SMJP versus JBP als actief werkinstrument

ACTIEF WERKINSTRUMENT	SMJP (EENMETING)		JBP (NULMETING)	
	N	%	N	%
● In zeer beperkte mate	24	17	5	3
● In beperkte mate	65	46	28	19
● In grote mate	43	30	71	49
● In zeer grote mate	8	6	42	29
● Geen mening/weet niet	1	1	0	0
● Totaal	141	100	146	100

Verder werd ook gepeild naar de mate waarin de dagelijkse werking gebaseerd is op het strategische meerjarenplan²⁵. Dat geeft een gelijkaardig beeld: voor 54% van de respondenten is dat het geval in beperkte tot zeer beperkte mate. De dagelijkse werking wordt nog wel door een ruime minderheid van 45% respondenten in grote tot zeer grote mate gebaseerd op het SMJP. Toch zien we ook hier een duidelijke verschuiving ten opzichte van de nulmeting en het jeugdbeleidsplan: dat laatste vormde voor 77% van de respondenten in grote tot zeer grote mate de basis voor de dagelijkse werking.

GEBRUIK VAN INDICATOREN VOOR OPVOLGING

In het onderzoek informeerden we bij jeugdambtenaren of er gebruik gemaakt wordt van indicatoren voor de opvolging en rapportering van de uitvoering van het jeugdbeleid. Tabel 16 geeft de verdeling van de antwoorden weer, evenals de vergelijking tussen nulmeting en eenmeting.

Tabel 16: Gebruik indicatoren voor opvolging jeugdbeleid – SMJP versus JBP

GEBRUIK INDICATOREN	SMJP (EENMETING)		JBP (NULMETING)	
	N	%	N	%
● Ja, systematisch voor alle doelstellingen	29	22	14	10
● Ja, voor enkele doelstellingen	55	43	53	37
● Neen	33	26	64	45
● Weet niet	12	9	12	8
● Totaal	129	100	143	100

Ruim een vijfde van de respondenten geeft aan indicatoren systematisch te gebruiken voor de opvolging van alle doelstellingen. Volgens nog eens 43% van de jeugdambtenaren gebeurt dit voor enkele doelstellingen. Verder beweert 26% dat er geen indicatoren worden gebruikt en 9% weet het niet. Ten opzichte van de nulmeting zien we een verschuiving van een kleine 20% die nu wel het gebruik van indicatoren rapporteert voor enkele of alle doelstellingen. Mogelijk heeft de introductie van het strategische meerjarenplan er dus voor gezorgd dat men meer is gaan werken met indicatoren voor het opvolgen en rapporteren van de uitvoering van het jeugdbeleid. In een aantal gemeenten bepaalt de jeugddienst niet zelf of uit eigen initiatief de indicatoren, maar gebeurt dat door of op vraag van het managementteam. Ook hier kan dus de lokale praktijk doorwerken voor het beleidsveld jeugd.

.....
 25 Antwoordschaal (1-4): 1 – in zeer beperkte mate, 2 – in beperkte mate, 3 – in grote mate, 4 – in zeer grote mate (+ antwoordcategorie 'geen mening/weet niet')

BIJSTURING JEUGDBELEID

We peilden bij de jeugdambtenaren en de schepenen bevoegd voor jeugd of er een tussentijdse bijsturing van het jeugdbeleid geagendeerd werd sinds de invoering van het strategische meerjarenplan in 2013 en, zo ja, of jeugdbeleid ook effectief tussentijds werd bijgestuurd sinds 2013. De resultaten zijn te zien in Tabel 17.

Tabel 17: Tussentijdse bijsturing jeugdbeleid

	BIJSTURING GEAGENDEERD?		EFFECTIEF BIJGESTUURD?	
	N	%	N	%
● Ja	48	24	27	60
● Neen	130	65	17	38
● Weet niet	22	11	1	2
● Totaal	200	100	45	100

De meerderheid van de respondenten (65%) geeft aan dat er geen tussentijdse bijsturing van het jeugdbeleid geagendeerd werd sinds 2013. Waar er wel een tussentijdse bijsturing geagendeerd werd (24%), leidde de agendering in 60% van de gevallen ook tot een effectieve bijsturing. Dat laatste impliceert dan meestal het toevoegen, schrappen of aanpassen van acties of verschuivingen in tijd en prioriteit. Fundamentele bijsturingen op hoofdlijnen worden nauwelijks of niet gemeld.

■ SMJP als communicatie-instrument

Naast een werkinstrument kan het jeugdbeleidsplan ook functioneren als een communicatie-instrument. Zo kan het onder meer bijdragen aan een verhoogde aandacht voor jeugdbeleid in het algemeen, een verhoogde kennis van het jeugdbeleid in de eigen gemeente, en aan een intensifiëring van overleg over en betrokkenheid bij de uitvoering van het jeugdbeleidsplan.

POLITIEKE AANDACHT VOOR JEUGDBELEID

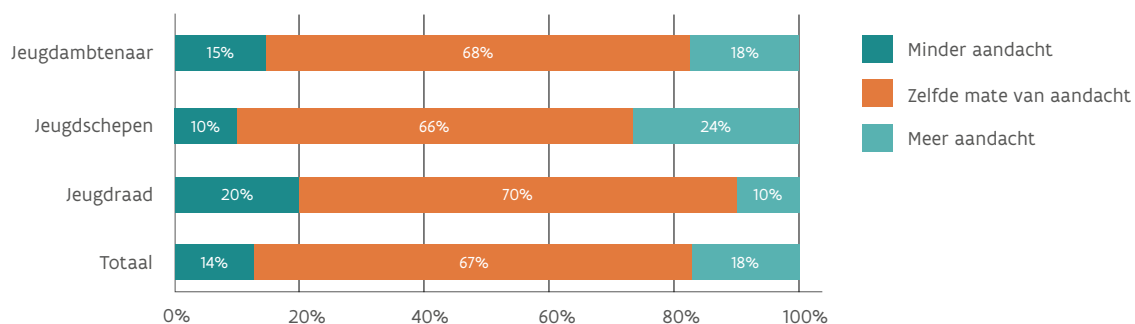
In het onderzoek gingen we na of het werken met een strategisch meerjarenplan geleid heeft tot meer aandacht voor lokaal jeugdbeleid bij het college van burgemeester en schepenen en de gemeenteraad. We peilden naar de evolutie in de politieke aandacht bij alle actoren: jeugdambtenaar, jeugdschepenen en jeugdraadvertegenwoordiger²⁶. De resultaten worden weergegeven in Figuur 12 en Figuur 13.

Hieruit blijkt dat er over het algemeen een status quo is wat betreft de aandacht voor jeugdbeleid bij het college van burgemeester en schepenen en de gemeenteraad (67% zelfde mate van aandacht). De invoering van het strategische meerjarenplan heeft met andere woorden amper invloed gehad op de mate van politieke aandacht voor het jeugdbeleid. Er is ook geen significant verschil in de antwoordpatronen van de verschillende actoren. Een niet onbelangrijk deel van de respondenten (niet opgenomen in de grafieken, zie frequenties in bijlage) geeft aan onvoldoende kennis te hebben om deze vragen te beantwoorden.

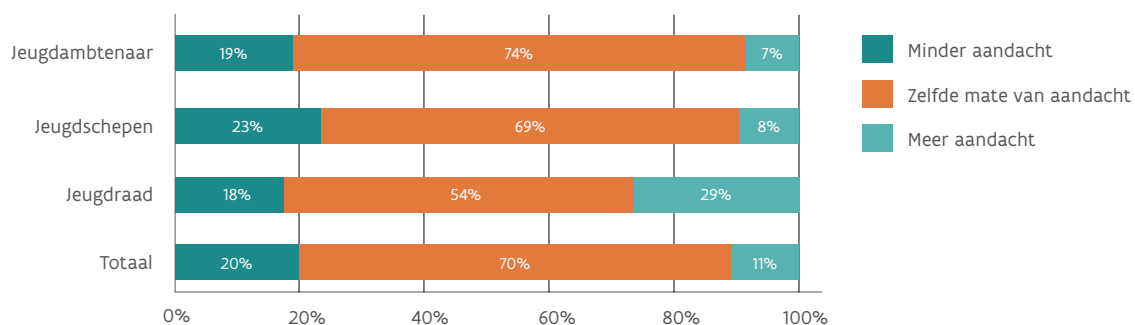
.....
²⁶ Antwoordschaal (1-3): 1 – minder aandacht, 2 – zelfde mate van aandacht, 3 – meer aandacht (+ antwoordcategorie 'weet niet')

Figuur 12: Aandacht voor jeugdbeleid bij college van burgemeester en schepenen

Figuur 13: Aandacht voor jeugdbeleid bij de gemeenteraad

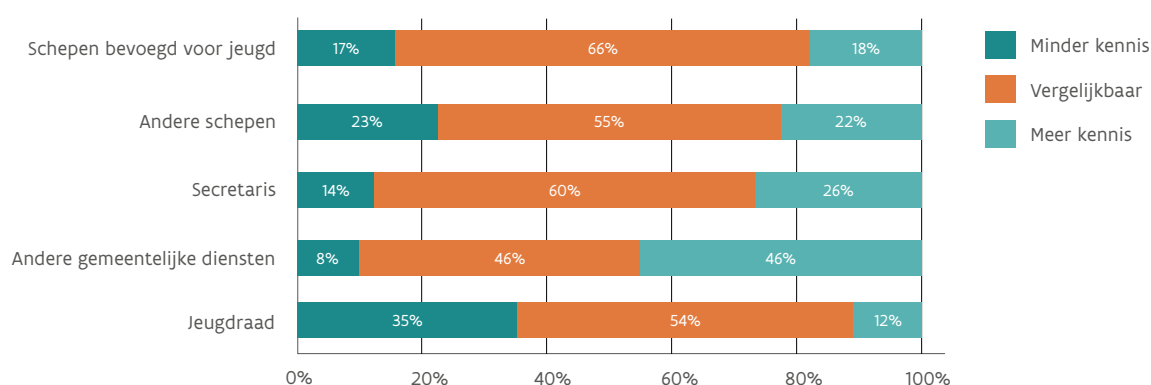

Zijn er, naar de mening van de lokale actoren, nog andere factoren, naast de introductie van het strategische meerjarenplan, die een eventuele evolutie in de aandacht voor jeugdbeleid in de gemeente verklaren? Van de factoren die als voorbeeld vermeld waren in de vraag, werd de rol van één factor vaak bevestigd, namelijk het aantreden van een nieuwe schepenen en/of coalitie is vaak bepalend voor een wijzigende aandacht voor jeugdbeleid. Dat kan uiteraard in twee richtingen gaan: meer of net minder aandacht. Een bevorderende factor die een aantal keer werd vermeld is de versterkte aandacht voor het thema of label van 'kindvriendelijke gemeente'.

KENNIS OVER JEUGDBELEID BIJ DIVERSE ACTOREN

Hoe is de kennis over het lokale jeugd beleid bij verschillende actoren geëvolueerd door de introductie van het strategische meerjarenplan? Deze vraag legden we voor aan de jeugdambtenaar²⁷. In Figuur 14 zien we dat vooral de andere gemeentelijke diensten meer kennis zouden hebben van het jeugd beleid in hun gemeente door de nieuwe plancontext. Dat ligt in de lijn van eerdere vaststellingen over een toegenomen interactie in de planningsfase. Anderzijds stelt ruim een derde van de respondenten dat de jeugdraad nu over minder kennis beschikt van het lokale jeugd beleid. Ook deze stelling ligt in de lijn van wat we leren uit de bevraging op het vlak van de mate van betrokkenheid en inspraak van het adviesorgaan bij de totstandkoming van het meerjarenplan. Volgens de meerderheid van de respondenten (50 à 75%) is de kennis bij de verschillende actoren echter niet veranderd door de komst van het strategische meerjarenplan.

Figuur 14: Evolutie kennis over jeugd beleid

.....
 27 Antwoordschaal (1-3): 1 – minder kennis, 2 – vergelijkbaar, 3 – meer kennis (+ antwoordcategorie 'weet niet')

■ **Betrokkenheid gemeentelijke diensten bij uitvoering en opvolging jeugdbeleid**

////////////////////////////////////

We peilden naar de mate waarin de verschillende gemeentelijke diensten volgens de jeugdambtenaren over het algemeen betrokken zijn bij de uitvoering van het jeugdbeleid²⁸. In onderstaande figuur (Figuur 15) worden de resultaten weergegeven. De antwoordcategorie 'niet van toepassing' (wanneer een bepaalde dienst niet bestaat in een gemeente) werd niet opgenomen in de grafiek, maar de frequentie werd in dit geval, ter volledigheid, wel vermeld achter elke dienst.

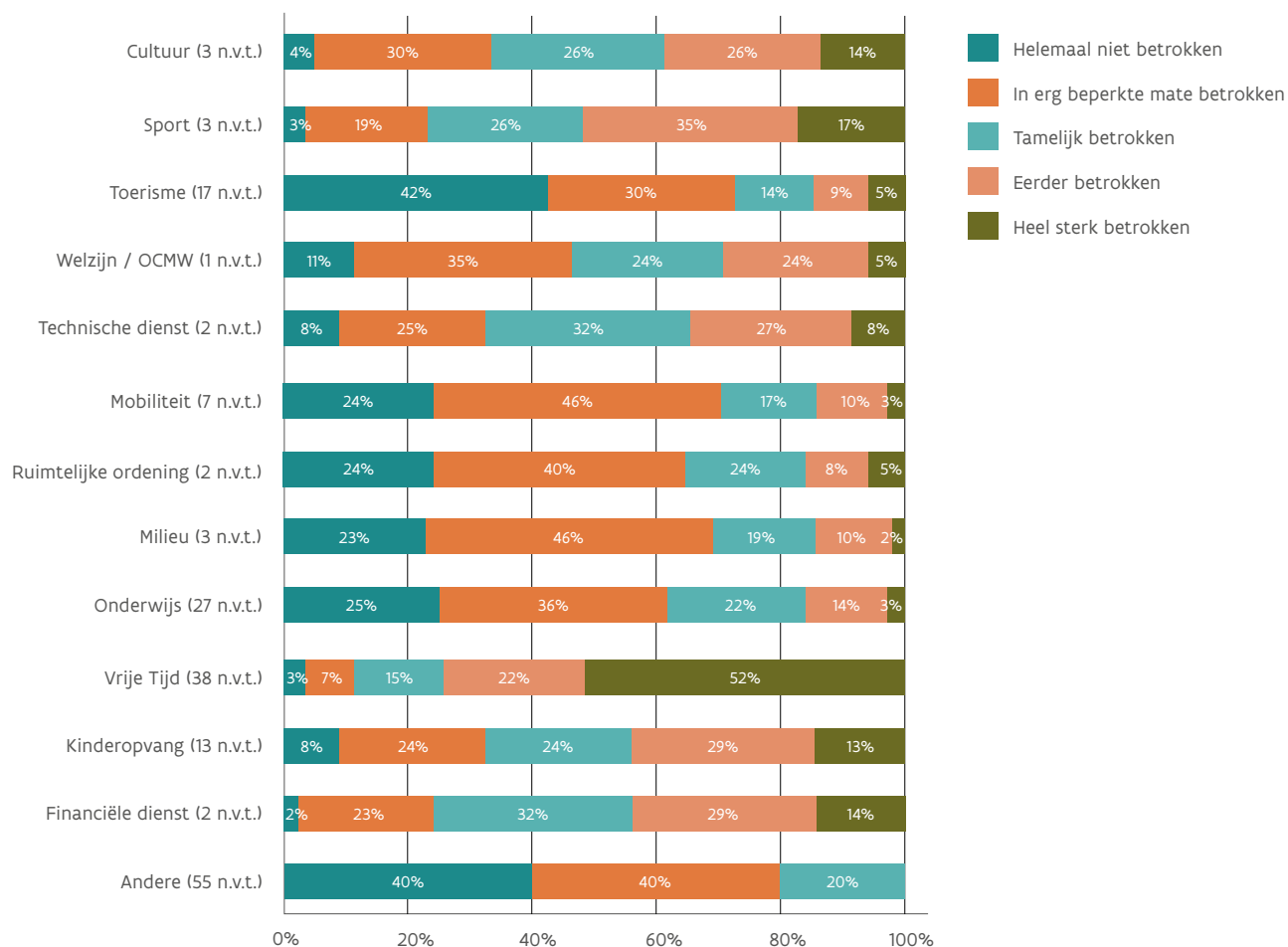
Uit de grafiek blijkt dat de dienst vrije tijd in 75% van de gevallen eerder tot sterk betrokken is bij de uitvoering van het jeugdbeleid, toch wanneer een dergelijke dienst bestaat in de gemeente. Andere diensten met een grote betrokkenheid in de uitvoering van het jeugdbeleid zijn de dienst sport (52%), de financiële dienst (43%), de dienst kinderopvang (42%) en de dienst cultuur (40%). De dienst toerisme (72%), de dienst mobiliteit (70%) en de dienst milieu (69%) zijn in het merendeel van de gevallen helemaal niet of slechts in erg beperkte mate betrokken bij het jeugdbeleid.

Hoewel een vergelijking met de nulmeting moeilijk is, aangezien toen slechts naar een beperkt aantal diensten gevraagd werd, zien we wel gelijkaardige resultaten. De financiële dienst, de dienst cultuur en de dienst sport waren toen ook de gemeentelijke diensten die het meest betrokken werden in de uitvoering van het apart jeugdbeleidsplan (JBP). Ook was de dienst toerisme bij de uitvoering van het JBP destijds een weinig betrokken dienst.

.....
²⁸ Antwoordschaal (1-5): 1 – helemaal niet betrokken, 2 – in erg beperkte mate betrokken, 3 – tamelijk betrokken, 4 – eerder betrokken, 5 – heel sterk betrokken (+ antwoordcategorie 'niet van toepassing')

Figuur 15: Betrokkenheid gemeentelijke diensten bij uitvoering jeugdbeleid

Bij de vraag of er onder het strategische meerjarenplan (in vergelijking met het voormalige aparte jeugdbeleidsplan) meer of minder afstemming is met andere gemeentelijke diensten (N=131)²⁹, antwoordde 24% van de respondenten dat er noch meer, noch minder afstemming was. Een kleine minderheid (6%) beweert dat de afstemming met andere gemeentelijke diensten afgenomen is. In het overgrote deel van de gemeenten (58%) is er bijgevolg (iets) meer afstemming tussen jeugd en andere gemeentelijke diensten onder het strategische meerjarenplan. De overige 12% antwoordde 'niet van toepassing' op deze vraag. Er is hier bovendien een zwak significant verband (*) vast te stellen met de schaalgrootte van de gemeente. De kleinere gemeenten (tot 15.000 inwoners) hebben daarbij een iets lager gemiddelde dan de grotere gemeenten (meer dan 15.000 inwoners). De graad van afstemming met andere diensten is bijgevolg iets kleiner (groter) in de kleinere (grotere) gemeenten.

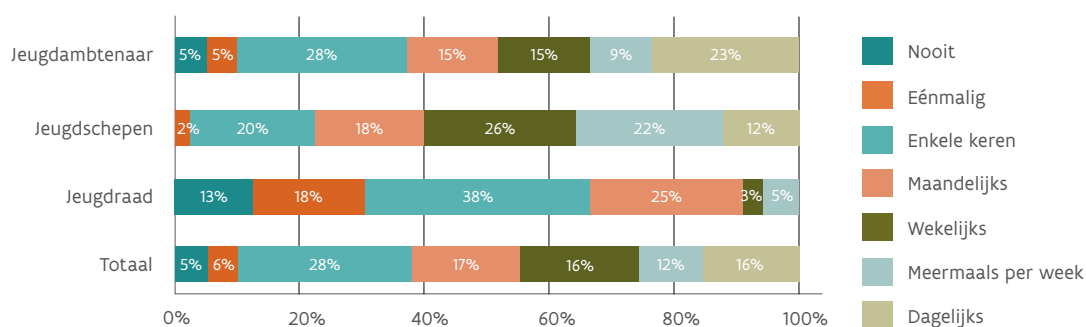
Ook in de focusgroepen werd geopperd dat er onder het strategische meerjarenplan toch een zekere samenwerkingsmentaliteit ontstaan is in de gemeente. Die samenwerking wordt bovendien ook positief onthaald, omdat het kansen zou creëren, wederzijds respect tussen de verschillende beleidsdomeinen

.....
 29 Antwoordschaal (1-5): 1 – veel minder, 2 – iets minder, 3 – noch meer, noch minder, 4 – iets meer, 5 – veel meer (+ antwoordcategorie 'weet niet')

stimuleert en het bijdraagt tot de integratie van jeugdthema's in het reguliere beleid. De toegenomen afstemming op gemeentelijk niveau, als gevolg van BBC, gaat echter ook gepaard met frustraties over andere organisaties die deze evolutie niet volgen. Terwijl de gemeente naar meer integratie wordt gestuurd én evolueert, ervaart men namelijk nog steeds een sterke verkokering vanuit bijvoorbeeld de Vlaamse overheid.

Tot slot vroegen we ook aan de drie types actoren die in ons onderzoek betrokken zijn, hoe frequent ze in het voorbije jaar zelf betrokken werden bij de opvolging van het jeugdbeleid³⁰. De antwoorden op deze vraag worden visueel weergegeven in Figuur 16. Logischerwijze vinden we hier een sterk significant onderscheid (***) tussen de drie types actoren. Over het algemeen zien we dat de jeugdambtenaar en de schepen van jeugd beiden erg frequent betrokken zijn bij de opvolging van het jeugdbeleid (>50% wekelijks of vaker), terwijl de jeugdraad aangeeft aanzienlijk minder frequent betrokken te zijn: slechts 8% wekelijks of vaker, en maar 25% wordt minstens op een maandelijkse basis betrokken. Opvallend is ook dat enkele jeugdambtenaren zeggen nooit of slechts eenmalig bij de opvolging van het jeugdbeleid betrokken te zijn. Een mogelijke verklaring zou zijn dat niet de jeugdambtenaar zelf, maar bijvoorbeeld het diensthoofd vrije tijd (overkoepelend) de opvolging van het beleid voor zijn of haar rekening neemt in sommige gemeenten.

Figuur 16: Frequentie eigen betrokkenheid bij opvolging jeugdbeleid

Dit patroon zet zich ook door in de respectieve antwoorden op de vraag of ze hun betrokkenheid bij de opvolging van het jeugdbeleid voldoende achten³¹. Zowel de jeugdambtenaren (76%) als de jeugdschepenen (98%) vinden hun betrokkenheid over het algemeen voldoende, terwijl we bij de jeugdraad net het tegenovergestelde vaststellen: 37% van de jeugdraadvertegenwoordigers zegt onvoldoende betrokken te zijn bij de opvolging van het jeugdbeleid. Samen met de eerder aangehaalde zeer beperkte betrokkenheid van de jeugdraad bij de totstandkoming van het meerjarenplan is het een belangrijke vaststelling dat deze actor zich ook in de uitvoering en opvolging van het jeugdbeleid weinig betrokken voelt.

.....
 30 Antwoordschaal (1-7): 1 – nooit, 2 – éénmalig, 3 – enkele keren, 4 – maandelijks, 5 – wekelijks, 6 – meermaals per week, 7 – dagelijks (+ antwoordcategorie 'weet niet')

31 Antwoordschaal: dummy ja-nee

■ Contactfrequentie andere actoren bij uitvoering jeugdbeleid

Hoe frequent had u als jeugdambtenaar in het voorbije jaar contact met verschillende actoren voor de uitvoering van het lokale jeugdbeleid zoals opgenomen in het strategische meerjarenplan³²? Deze vraag werd voorgelegd aan de jeugdambtenaar als centrale figuur in de uitvoering van het jeugdbeleid. De resultaten worden weergegeven in Tabel 18.

Naar verwachting is gemiddeld genomen de hoogste contactfrequentie te vinden bij andere jeugdambtenaren, gevolgd door de schepen van jeugd en de diensten sport en cultuur. Maar liefst 73% van de jeugdambtenaren heeft op wekelijkse tot dagelijkse basis contact met andere ambtenaren die bezig zijn met jeugdbeleid, zij het meestal dagelijks (38%; gemiddelde score 5,39). Opvallend is wel dat 46 jeugdambtenaren bij deze vraag 'niet van toepassing' antwoorden, wat suggereert dat zij als enige ambtenaar instaan voor het jeugdbeleid in hun gemeente.

Ook met de schepen is er in 65% van de gevallen op wekelijkse tot dagelijkse basis contact, zij het grotendeels wekelijks (40%; gemiddelde score 4,85). De gemiddelde frequentie van contact met de diensten sport en cultuur is relatief hoog, maar we zien wel een gelijkmatige spreiding over verschillende frequentie categorieën. Ruim 20% van de jeugdambtenaren zegt enkele keren per jaar contact te hebben met de diensten sport en cultuur, bij 27% is er een maandelijks contact, en 22% beweert wekelijks te overleggen met de diensten sport (gemiddelde score 4,64) en cultuur (gemiddelde score 4,56). Daarnaast zijn er ook eerder frequente contacten met de jeugdraad, jeugdwerk, deskundigen, jongeren en kinderen. Politie en andere binnengemeentelijke diensten (zoals ruimtelijke ordening en mobiliteit) worden niet of in erg beperkte mate betrokken.

Hieruit blijkt dat de tandem jeugdschepen en jeugdambtenaar in de eerste plaats instaat voor de uitvoering van het jeugdbeleid. Daarnaast is er sprake van zowel een interne gerichtheid naar andere ambtelijke actoren (zoals diensten sport en cultuur) als een externe gerichtheid naar de doelgroep (zoals de jeugdraad).

Bij de nulmeting werd gepeild naar de contacten bij de opmaak van het jeugdbeleidsplan 2011-2013, dat wil zeggen in een andere fase van de beleidscyclus en een andere plancontext. Toch zien we hier een gelijkaardig contactpatroon terugkeren bij de uitvoering van het jeugdbeleid onder het SMJP.

.....
32 Antwoordschaal (1-7): 1 – nooit, 2 – éénmalig, 3 – enkele keren, 4 – maandelijks, 5 – wekelijks, 6 – meermaals per week, 7 – dagelijks (+ antwoordcategorie 'niet van toepassing')

Tabel 18: Frequentie van contact bij de uitvoering van het jeugdbeleid (aflopend)

ACTOREN	GEMIDDELDE (SCHAAL 1-7)	
• Andere ambtenaren belast met jeugdbeleid	5,39	Meer dan wekelijks
• Schepen van jeugd	4,85	Meer dan maandelijks
• Dienst sport	4,64	
• Dienst cultuur	4,56	
• Jeugdraad	4,18	
• Particuliere jeugdwerkinitiatieven	3,82	Enkele keren per jaar tot maandelijks
• Deskundigen jeugd en jeugdwerk	3,60	
• Jongeren (ouder dan 12 jaar)	3,60	
• Kinderen (tot 12 jaar)	3,53	
• Secretaris	3,52	
• Dienst welzijn / OCMW	3,45	
• Dienst onderwijs	3,01	Eenmalig tot enkele keren per jaar
• Politiedienst	2,80	
• Dienst ruimtelijke ordening	2,79	
• Dienst mobiliteit	2,71	
• Andere	2,07	
• JAC	1,97	
• Externe consultant	1,83	

■ Inhoudelijk bepalende contacten

Er werd niet alleen naar de frequentie van contacten gepeild, maar ook naar de mate van inhoudelijke impact of invloed van de contacten op de uitvoering van het lokale jeugdbeleid zoals opgenomen in het strategische meerjarenplan³³. Tabel 19 geeft een globaal beeld van de mate waarin de jeugdambtenaren contacten met andere actoren als inhoudelijk bepalend ervaren.

Uit de resultaten blijkt dat gemiddeld gezien de contacten met de schepen voor jeugd en de jeugdraad als meest bepalend worden gepercipieerd door de jeugdambtenaren. De jeugdschepen en de jeugdraad hebben met andere woorden een inhoudelijk sterke positie in de uitvoering van het jeugdbeleid. In de focusgroepen werd de 'sterkte' (van de positie) van de jeugdschepen in een gemeente als een bepalende factor voor (het succes van) het jeugdbeleid onderstreept. Die sterkte zou volgens de jeugdambtenaren namelijk gevolgen kunnen hebben op de budgetten voor jeugdbeleid of de steun voor jeugdbeleid vanuit het college van burgemeester en schepenen of de gemeenteraad.

Andere actoren volgen op enige afstand. Contacten die 'gemiddeld' over 'enigszins' tot 'sterk bepalend' worden gepercipieerd zijn, in volgorde van invloed, andere jeugdambtenaren, lokale jeugdwerkinitiatieven, jongeren, kinderen en deskundigen. Hieruit kan blijken dat er relatief veel inhoudelijke invloed uitgaat van de doelgroep zelf.

.....
³³ Antwoordschaal (1-5): 1 – zeer weinig bepalend, 2 – eerder weinig bepalend, 3 – neutraal, 4 – eerder bepalend, 5 – zeer sterk bepalend (+ antwoordcategorie 'geen mening/niet van toepassing')

Tabel 19: Inhoudelijke impact van contacten (aflopend)

ACTOREN	GEMIDDELDE (SCHAAL 1-5)
● Schepen van jeugd	4,30
● Jeugdraad	4,27
● Andere ambtenaren belast met jeugdbeleid	3,93
● Particuliere jeugdwerkinitiatieven	3,84
● Jongeren (ouder dan 12 jaar)	3,54
● Deskundigen jeugd en jeugdwerk	3,46
● Kinderen (tot 12 jaar)	3,38
● Dienst sport	3,28
● Dienst cultuur	3,23
● Secretaris	3,11
● Dienst welzijn / OCMW	2,96
● Dienst ruimtelijke ordening	2,49
● Politiedienst	2,47
● Dienst onderwijs	2,46
● Dienst mobiliteit	2,31
● Externe consultant	2,23
● Andere	1,95
● JAC	1,89

■ Motivatie voor overleg

Er zijn verschillende mogelijke motivaties om overleg te initiëren. In de survey vroegen we aan de jeugdamttenaren om aan te geven hoe belangrijk bepaalde beweegredenen waren om overleg te plegen met diverse actoren: de schepen bevoegd voor jeugd, andere gemeentelijke diensten, en andere politieke actoren³⁴. De gemiddelde scores voor de drie actoren worden per motief weergegeven in Tabel 20.

De belangrijkste reden om overleg te plegen met de schepen van jeugd is voor de jeugdamttenaar het informeren over de voortgang van de uitvoering van het jeugdbeleid. Ook andere redenen zoals de validering van voorstellen voor uitgewerkte acties en het verwerven van draagvlak voor het gevoerde jeugdbeleid. Wanneer we nagaan welke de belangrijkste beweegredenen zijn voor ambtelijk overleg, dan staat samenwerking in de operationele uitvoering van acties inzake jeugdbeleid bovenaan. Andere motieven worden beduidend minder belangrijk geacht. Het initiatief tot overleg met andere gemeentelijke diensten komt doorgaans vanuit de jeugddienst (58%) of de individuele jeugdamttenaar zelf (31%). In het overleg met andere politieke actoren (zoals andere schepenen, burgemeester, gemeenteraad) hecht men dan weer het meeste belang aan het verwerven van draagvlak en het creëren van aandacht voor het lokale jeugdbeleid. Ook het overleg met andere politieke actoren wordt veelal geïnitieerd door de jeugddienst (43%) of de individuele jeugdamttenaar (24%), al nuanceren verschillende respondenten dat het initiatief gedeeld wordt met andere diensten.

34 Antwoordschaal (1-5): 1 – totaal onbelangrijk, 2 – eerder onbelangrijk, 3 – neutraal, 4 – eerder belangrijk, 5 – zeer belangrijk (+ antwoordcategorie 'geen mening')

Tabel 20: Motivatie voor overleg met andere actoren (gemiddelden; N=141)

MOTIEVEN OVERLEG	OVERLEG JEUIGDSCHEPEN	OVERLEG ANDERE GEMEENTELIJKE DIENSTEN	OVERLEG ANDERE POLITIEKE ACTOREN
● Informeren over de voortgang van de uitvoering van het jeugdbeleid	4,26	3,50	3,49
● Input verkrijgen voor prioritering in de uitvoering	3,96	3,41	3,26
● Input verkrijgen voor de afstemming met andere beleidsvelden	3,48	3,83	3,29
● Validering voorstel van uitgewerkte acties	4,14	n.b. ^a	n.b.
● Samenwerking in de operationele uitvoering van acties inzake jeugdbeleid	n.b.	4,06	n.b.
● Draagvlak voor het gevoerde jeugdbeleid verwerven	4,13	3,71	3,69
● Aandacht voor het lokale jeugdbeleid creëren	3,95	3,77	3,67
● Kennis over het gevoerde jeugdbeleid verhogen	3,87	3,70	3,60
● Met het oog op een efficiënte besteding/poolen van middelen	n.b.	3,74	3,36
● Andere	3,00	2,89	2,72

^a n.b. = niet bevraagd

■ Participatie van kinderen en jongeren bij uitvoering jeugdbeleid

In het decreet lokaal jeugdbeleid van 6 juli 2012 is men minder sturend op het vlak van inspraak. Toch blijft de participatie van de doelgroep (kinderen en jongeren) een belangrijk aandachtspunt. In de survey vroegen we daarom of de aandacht voor participatie van kinderen en jongeren bij de uitvoering van het jeugdbeleid is toegenomen of afgenomen door de introductie van het strategische meerjarenplan³⁵. Zowel de jeugdambtenaren als de schepenen voor jeugd (huidige én vorige lokale bestuursperiode) beantwoordden deze vraag. Uit de resultaten (Tabel 21) blijkt dat het merendeel van de respondenten een status quo ervaart (43%) of zelfs minder aandacht voor participatie ervaart dan voordien (35%).

Er is echter een matig significant verschil (***) vast te stellen tussen de antwoorden van de jeugdambtenaren en de jeugdschepenen. De schepenen beweren veelal dat er niet meer of minder aandacht voor participatie is (72%). De antwoorden van de jeugdambtenaren zijn verdeeld. Een kleine 40% van de jeugdambtenaren is het eens met de jeugdschepenen en stelt dus geen verandering in de mate van participatie vast. Nog eens bijna 40% van de jeugdambtenaren beweert echter dat de aandacht voor participatie van kinderen en jongeren bij de uitvoering van het jeugdbeleid gedaald is sinds de introductie van SMJP. Vooral deze laatste vaststelling is mogelijk zorgwekkend.

Los van welk antwoord werd gegeven, plaatsen diverse respondenten wel de kanttekening dat er andere factoren zijn naast het SMJP die leiden naar minder of meer aandacht, of die een status quo verklaren, zoals de houding of werking van de jeugddienst, impulsen van een individuele ambtenaar of participatie als expliciete doelstelling (ook vóór de komst van het meerjarenplan).

.....
³⁵ Antwoordschaal (1-3): 1 – minder aandacht, 2 – noch meer, noch minder aandacht, 3 – meer aandacht (+ antwoordcategorie 'geen mening')

Tabel 21: Aandacht voor participatie

	JEUGDAMBTENAAR		JEUGDSCHEPEN		TOTAAL	
	N	%	N	%	N	%
● Minder aandacht	52	39	0	0	52	35
● Noch meer, noch minder aandacht	51	39	13	72	64	43
● Meer aandacht	17	13	5	28	22	15
● Geen mening	12	9	0	0	12	8
● Totaal	132	100	18	100	150	100

We peilden vervolgens ook naar de initiatieven die de gemeente neemt in het kader van de participatie van kinderen en jongeren bij de uitvoering van het jeugdbeleid. De antwoorden van jeugdambtenaren en schepenen voor jeugd worden weergegeven in Tabel 22. Het belangrijkste middel voor jongerenparticipatie is klaarblijkelijk toch de jeugdraad, met daarop volgend ad hoc initiatieven. In heel wat gemeenten kunnen kinderen en jongeren ook via de website participeren. Met 'andere' wordt meermaals verwezen naar de sociale media als kanaal om in interactie te treden met de doelgroep of thematische interactie, bijvoorbeeld over de aanleg en inrichting van een speelplein.

Tabel 22: Initiatieven voor participatie

INITIATIEVEN	JEUGDAMBTENAAR (N)	JEUGDSCHEPEN (N)	TOTAAL (N)
● Jeugdraad	131	68	199
● Kindergemeenteraad	31	18	49
● Jeugdparagraaf	5	6	11
● Jeugdonderzoek	21	20	41
● Website	41	38	79
● Ad-hocinitiatieven	72	48	120
● Belevingsonderzoek	14	17	31
● Andere	14	14	28

■ Evolutie rol en invloed actoren in uitvoering jeugdbeleid

De introductie van het strategische meerjarenplan heeft mogelijk ook gevolgen voor de rol van de verschillende actoren betrokken in de uitvoering van het jeugdbeleid. We peilden daarom naar eventuele veranderingen in de rol van de jeugdambtenaar, de schepenen bevoegd voor jeugd en de jeugdraad, en ook naar wijzigingen in de politiek-ambtelijke samenwerking³⁶. Zowel de jeugdambtenaar als de schepenen van jeugd beantwoordden deze vraag, en ook de jeugdraadvertegenwoordigers konden de verandering in de rol van de jeugdraad beoordelen. Tabel 23 geeft een overzicht van de eventuele veranderingen in de rol van de verschillende actoren.

.....
 36 Antwoordschaal: dummy ja-nee (+ antwoordcategorie 'geen mening')

Uit de resultaten blijkt dat de **rol van de jeugdambtenaar** volgens de helft van de respondenten niet gewijzigd is door de komst van het SMJP. Toch stelt een derde (34%) vast dat zijn of haar rol wel veranderd is sinds de introductie van het strategisch meerjarenplan. De klemtoon bij de opmerkingen daarbij ligt inhoudelijk in de lijn van wat we eerder vaststelden bij de percepties rond rollen en taken van de jeugdambtenaar: hij of zij moet meer oog hebben voor afstemming in de uitvoering.

Ook de **rol van de jeugdschepen** is volgens een grote meerderheid van de respondenten niet veranderd (66%), terwijl een kleine 20% van mening is dat er wel wijzigingen zijn ten gevolge van het SMJP. Ook in de politiek-ambtelijke samenwerking ondervindt de meerderheid van de respondenten (56%) geen wijzigingen.

Er is verder verdeeldheid over de **rol van de jeugdraad**. Waar 43% aangeeft dat deze veranderd is door de introductie van het SMJP, zegt eveneens 43% van de respondenten dat de rol van de jeugdraad dezelfde gebleven is. Uit de opmerkingen van de respondenten komt één groot aandachtspunt naar voor omtrent de veranderde rol van de jeugdraad in de lijn van eerdere vaststellingen: die rol als adviesorgaan is verregaand verkleind. Jeugdleden worden veel minder betrokken en om advies gevraagd. In veel gemeenten worden hervormingen van het adviesradenstelsel overwogen of verkend en in sommige gemeenten werkt men bijvoorbeeld recent meer op thematische basis, waarbij stakeholders (zoals individuele burgers, verenigingen, buurt- of wijkcomités) rond een specifiek thema (zoals psychologisch welzijn) om input gevraagd wordt, onder andere door de organisatie van themaraden. In dat geval zal men niet naar een jeugdraad apart stappen, maar bijvoorbeeld wel leden van de jeugdraad of de doelgroep jeugd betrekken in een thematisch participatietraject of in een themaraad. In de focusgroepen werd door zo goed als alle jeugdambtenaren wel nog het belang van de jeugdraad benadrukt als instrument om jongeren te betrekken bij het jeugdbeleid.

Tabel 23: Evolutie rol actoren in uitvoering jeugdbeleid

SINDS SMJP VERANDERING IN...	ROL JEUGD-AMBTENAAR		ROL JEUGD-SCHEPEN		ROL JEUG-DRAAD		POLITIEK-AMBTELIJKE SAMENWERKING	
	N	%	N	%	N	%	N	%
● Ja	51	34	26	18	81	43	25	17
● Neen	76	51	97	66	80	43	82	56
● Geen mening	22	15	25	17	26	14	39	27
● Totaal	149	100	148	100	187	100	146	100

Opvallend is dat we voor de rol van de jeugdraad een significant verband vinden met de schaalgrootte van de gemeente. Uit Tabel 24 blijkt dat vooral de antwoorden van de allergrootste gemeenten (30.000+ inwoners) afwijken van de rest. In de grootste gemeenten ondervindt een beduidend groter aandeel respondenten (60%, versus ± 40% in de kleinere gemeenten) dat de rol van de jeugdraad veranderd is sinds de introductie van het SMJP.

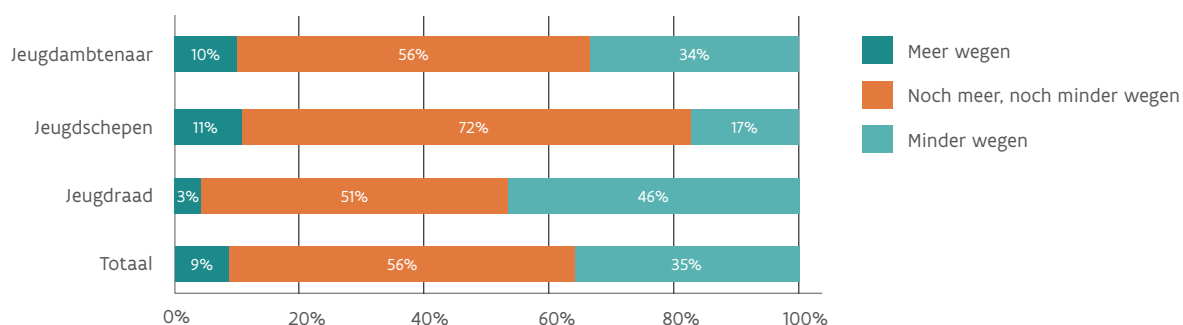
Tabel 24: Evolutie rol jeugdraad naargelang van schaalgrootte gemeente

ROL JEUGDRAAD VERANDERD?	JA		NEEN		GEEN MENING		TOTAAL	
	N	%	N	%	N	%	N	%
● 0-10.000	13	37	17	49	5	14	35	100
● 10.001-15.000	19	38	19	38	12	24	50	100
● 15.001-30.000	27	41	33	50	6	9	66	100
● 30.001 en +	22	61	11	31	3	8	36	100
● Totaal	81	100	80	100	26	100	187	100

We vroegen concreet of de respondenten meer of minder kunnen wegen op het jeugdbeleid door de introductie van het strategische meerjarenplan, in vergelijking met de context van een apart jeugdbeleidsplan³⁷. Alle actoren, behalve schepenen die alleen in de huidige bestuursperiode bevoegd zijn voor jeugd, kregen de vraag naar hun invloed op het jeugdbeleid. Ruim de helft (56%) van de respondenten ervaart een status quo. Een kleine minderheid (9%) zegt meer te kunnen wegen op het jeugdbeleid in hun gemeente. Een belangrijke groep respondenten (35%) vindt echter dat hun invloed op het jeugdbeleid verminderd is in en door de nieuwe plancontext.

Daarnaast stellen we vast dat er een significant verband (*) is tussen de gepercipieerde mate van invloed op het jeugdbeleid en het type actor. Zo zien we in onderstaande grafiek (Figuur 17) dat de jeugdschepenen voornamelijk een status quo ervaren. Een belangrijke evolutie is echter dat 46% van de jeugdraadvertegenwoordigers zegt minder te kunnen wegen op het jeugdbeleid. Het antwoordpatroon van de jeugdambtenaren stemt overeen met de algemene cijfers. De schaalgrootte van de gemeente speelt hier geen significante rol.

Figuur 17: Eigen invloed op jeugdbeleid

De vergelijking met de eerder verwachte evolutie uit de nulmeting wordt weergegeven in Tabel 25. Een belangrijke vaststelling is dat het aandeel respondenten dat dacht meer te kunnen wegen op het jeugdbeleid onder de nieuwe plancontext gehalveerd is na de praktijktoets (16%=>7,5% 'meer wegen'). Het zijn, in de lijn van de bovenstaande vaststellingen, vooral de jeugdraadvertegenwoordigers die het lagere cijfer in de eenmeting bepalen. De vraag werd bij de nulmeting echter niet aan hen voorgelegd.

.....
37 Antwoordschaal (1-3): 1 – minder wegen, 2 – noch meer, noch minder wegen, 3 – meer wegen (+ antwoordcategorie 'geen mening')

Tabel 25: Invloed op jeugdbeleid – nulmeting versus eenmeting

	MINDER WEGEN	NOCH MEER, NOCH MINDER WEGEN	MEER WEGEN	GEEN MENING
● Verwachtingen nulmeting (totaal)	35%	42%	16%	6%
● Ervaringen eenmeting (totaal)	30,5%	49%	7,5%	13%

■ Andere hervormingen die uitvoering jeugdbeleid beïnvloeden

////////////////////////////////////

We vroegen in de survey eveneens of er sinds de introductie van het strategische meerjarenplan organisatorische hervormingen gebeurd of gepland zijn in de lokale organisatie die de uitvoering van het jeugdbeleid (zullen) beïnvloeden. Terwijl 43% van de jeugdambtenaren geen dergelijke hervormingen rapporteert, stelt 35% dat ze wel gebeurd zijn en nog eens 22% dat ze gepland zijn.

Bij de toelichting wordt dan bijna uitsluitend verwezen naar de clustering van diensten, waaronder de jeugddienst, in één dienst, afdeling of sector vrije tijd. Heel beperkt wordt ook naar de eenloketfunctie of gemeenschappelijke balie verwezen, het Huis van het Kind, de samenwerking tussen gemeente en OCMW of het fysiek samenbrengen van diensten. In de focusgroepen werd door sommigen een kritische kanttekening gemaakt bij de tendens naar het clusteren onder de noemer vrije tijd: jeugdbeleid is ruimer of zou dat moeten zijn en kan of mag niet verengd worden tot een focus op vrijetijdsbesteding van de kinderen en jongeren.

■ Budget voor jeugdbeleid en strategisch meerjarenplan

De introductie van het strategische meerjarenplan heeft mogelijk ook een invloed op (de perceptie van) het budget voor jeugdbeleid in de gemeenten. We peilden daarom bij jeugdambtenaren en schepenen bevoegd voor jeugd naar de evolutie in transparantie en zekerheid over het budget voor jeugdbeleid door de nieuwe plancontext³⁸. Een weergave van de resultaten is te vinden in Tabel 26.

Hoewel de meningen verdeeld zijn, beweert toch ongeveer de helft van de respondenten dat de transparantie (48%) en de zekerheid (57%) over het budget voor jeugdbeleid niet gewijzigd is door de introductie van het SMJP. De andere respondenten zien toch een evolutie naar meer of minder transparantie of zekerheid over het budget voor jeugdbeleid. In de focusgroepen waren de jeugdambtenaren eerder positief over de impact van de nieuwe plancontext op de budgetten voor jeugdbeleid. Er zou meer zekerheid zijn over het budget en de zesjarige planningshorizon zou meer (bewegings)ruimte of flexibiliteit in de budgetten creëren.

Wat de transparantie van het budget betreft, is er bovendien een beperkt significant verschil (*) tussen de antwoorden van de jeugdambtenaren en die van de jeugdschepenen. De opsplitsing naargelang van type actor in Tabel 26 toont dat een aanzienlijk aandeel van de jeugdambtenaren (28%) meer transparantie van het budget voor jeugdbeleid ervaart, terwijl de jeugdschepenen toch vooral een status quo ervaren. Mogelijk is dat verschil in mening een aanwijzing dat de administratie wat meer vertrouwd is met het meerjarenplan en de BBC in vergelijking met de politiek mandatarissen en dus sneller haar weg vindt in de documenten en budgetinfo. Wat de appreciatie over de zekerheid van budget voor jeugdbeleid betreft, is er trouwens geen significant verschillend antwoordpatroon tussen deze actoren.

Tabel 26: Transparantie en zekerheid budget door SMJP

SINDS SMJP?	TRANSPARANTIE BUDGET						ZEKERHEID BUDGET	
	JEUGDAMBTENAAR		JEUGDSCHEPEN		TOTAAL		TOTAAL	
	N	%	N	%	N	%	N	%
● Minder	24	18	3	18	27	18	37	25
● Noch meer, noch minder	60	45	13	76	73	48	86	57
● Meer	37	28	1	6	38	25	17	11
● Geen mening	13	10	0	0	13	9	11	7
● Totaal	134	100	17	100	151	100	151	100

38 Antwoordschaal (1-3): 1 – minder, 2 – noch meer, noch minder, 3 – meer (+ antwoordcategorie 'geen mening')

■ Budget voor jeugdbeleid en integratie van sectorale middelen in Gemeentefonds

Naast de introductie van het strategische meerjarenplan heeft mogelijk ook de integratie van sectorale middelen in het Gemeentefonds een invloed op het budget voor jeugdbeleid in de gemeenten. We stelden dan ook de vraag aan de jeugdambtenaar en schepen of men door de integratie van sectorale middelen in het Gemeentefonds meer of minder lokale financiële middelen voor het jeugdbeleid ervaart³⁹.

Een grote meerderheid van de respondenten (69%) antwoordt negatief (zie Tabel 27). We stellen echter ook hier een matig significant verschil (***) vast tussen de antwoorden van jeugdambtenaren en jeugdschepenen. Het grootste aandeel jeugdambtenaren (71%) en jeugdschepenen (66%) ervaart inderdaad een status quo. Er is echter variatie in het aandeel respondenten dat beweert dat er nu meer financiële middelen zijn voor jeugdbeleid naargelang van het type actor: bij de jeugdschepenen ziet 20% een stijging van de middelen, maar dat wordt door slechts 7% van de jeugdambtenaren beaamd. Schepenen hebben hier dus een optimistischere perceptie.

In de duiding bij hun antwoord geven respondenten die een daling rapporteren, aan dat dit eerder te maken heeft met algemene besparingsinspanningen in de gemeente en dus niet zozeer door de integratie van de sectorale fondsen in het Gemeentefonds. Bij de grote groep die een status quo aangeeft, verwijzen sommigen naar een bewuste keuze of beslissing van het college om de middelen op peil te houden.

Tabel 27: Volume middelen voor jeugdbeleid door integratie in Gemeentefonds

SINDS INTEGRATIE IN GEMEENTEFONDS?	JEUGDAMBTENAAR		JEUGDSCHEPEN		TOTAAL	
	N	%	N	%	N	%
● Minder middelen	21	16	9	13	30	15
● Noch meer, noch minder middelen	95	71	44	66	139	69
● Meer middelen	9	7	13	19	22	11
● Geen mening	9	7	1	1	10	5
● Totaal	134	100	67	100	201	100

Ook voor deze evolutie peilden we naar de impact op transparantie en zekerheid over het budget voor jeugdbeleid⁴⁰. Tabel 28 geeft de resultaten weer. Ongeveer de helft van de respondenten stelt dat de transparantie (57%) en de zekerheid (48%) over het budget voor jeugdbeleid niet gewijzigd zijn door de integratie van sectorale middelen in het Gemeentefonds. Een groot aandeel van de respondenten beweert echter dat er nu minder transparantie (31%) en minder zekerheid (41%) is over het budget voor jeugdbeleid. De transparantie en zekerheid van het budget voor jeugdbeleid zijn er volgens de lokale actoren dus niet op vooruitgegaan door deze hervorming. De negatieve impact ervan op transparantie en zekerheid wordt sterker geacht in vergelijking met de invoering van het meerjarenplan.

39 Antwoordschaal (1-3): 1 – minder middelen, 2 – noch meer, noch minder middelen, 3 – meer middelen (+ antwoordcategorie 'geen mening')

40 Antwoordschaal (1-3): 1 – minder, 2 – noch meer, noch minder, 3 – meer (+ antwoordcategorie 'geen mening')

Tabel 28: Transparantie en zekerheid budget sinds integratie in Gemeentefonds

SINDS INTEGRATIE IN GEMEENTEFONDS?	TRANSPARANTIE BUDGET		ZEKERHEID BUDGET	
	N	%	N	%
● Minder	61	31	81	41
● Noch meer, noch minder	115	57	96	48
● Meer	8	4	7	4
● Geen mening	17	8	16	8
● Totaal	201	100	200	100

De meningen over de transparantie van het budget voor jeugdbeleid verschillen bovendien beperkt significant naargelang van de schaalgrootte van de gemeente (*) en sterk significant naargelang van de actor die de vraag beantwoordt (***). Een uitsplitsing van de antwoorden naargelang van deze aspecten is terug te vinden in respectievelijk Tabel 29 en Tabel 30.

Tabel 29: Transparantie budget naargelang van schaalgrootte gemeente

	0-10.000		10.001-15.000		15.001-30.000		30.001 en +		TOTAAL	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
● Minder	10	26	13	27	21	31	17	37	61	30
● Noch meer, noch minder	19	49	31	63	39	58	26	57	115	57
● Meer	5	13	0	0	1	1	2	4	8	4
● Geen mening	5	13	5	10	6	9	1	2	17	8
● Totaal	39	100	49	100	67	100	46	100	201	100

Een opmerkelijke vaststelling bij de opsplitsing naar schaalgrootte is dat enkele van de kleinste gemeenten (minder dan 10.000 inwoners) juist meer transparantie (13%) over het budget aangeven door de integratie van de sectorale fondsen. Daarenboven zien we dat hoe groter de gemeente, hoe groter het aandeel respondenten wordt dat minder transparantie over het budget voor jeugdbeleid ervaart (26% in de kleinste gemeenten tot 37% in de grootste gemeenten).

De opsplitsing naargelang van het type actor toont verder dat jeugdambtenaren in veel sterkere mate eerder een status quo zien dan een daling van de transparantie in vergelijking met de jeugdschepenen, die duidelijk verdeelde meningen hebben op dit punt.

Tabel 30: Transparantie budget naargelang van type actor

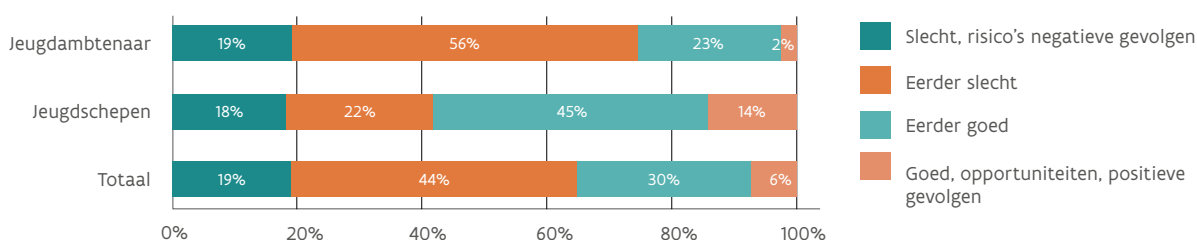
	JEUGDAMBTENAAR		JEUGDSCHEPEN		TOTAAL	
	N	%	N	%	N	%
● Minder	30	22	31	46	61	30
● Noch meer, noch minder	83	62	32	48	115	57
● Meer	7	5	1	2	8	4
● Geen mening	14	11	3	4	17	8
● Totaal	134	100	67	100	201	100

In de toelichtingen wordt echter weinig expliciet de oorzakelijke link bevestigd met integratie van middelen in het Gemeentefonds op zich. De ervaren vermindering van transparantie lijkt vooral te maken te hebben met het feit dat er geen aparte subsidiestromen meer herkenbaar zijn voor jeugd zoals men dit gewoon was. Anderzijds speelt allicht een achterliggend of gecumuleerd effect van de introductie van de BBC. In sommige gemeenten gaat alles in één pot, waardoor sommigen het minder transparant vinden, terwijl anderen wel hun weg vinden en budgetten kunnen traceren.

Voor budgetzekerheid verschillen de antwoordpatronen niet significant naar schaalgrootte of type actor. Respondenten verwijzen hier (opnieuw) naar gemaakte keuzes en afspraken, maar sommigen stellen dat het vraagtteken voor dit aspect groter is met betrekking tot het volgende meerjarenplan en de bijhorende allocatie van middelen. Volgens hen zal men pas dan ten volle de betekenis van de nieuwe plancontext voor de financiële middelen voor het lokale jeugdbeleid kunnen beoordelen.

Tot slot informeerden we ook naar de beoordeling van de integratie van de sectorale subsidies voor jeugdbeleid in het Gemeentefonds⁴¹. In Figuur 18 worden de resultaten weergegeven, inclusief een opsplitsing naar type actor (sterk significant verschil ***). Over het algemeen beoordeelt ruim 60% van de respondenten de integratie van de sectorale subsidies voor jeugdbeleid in het Gemeentefonds als een (eerder) slechte zaak. Vooral de jeugdambtenaren (75%) stellen dat dit een eerder slechte zaak is of ronduit slecht met risico's of negatieve gevolgen. De schepenen bevoegd voor jeugd zijn een heel andere mening toegedaan en beoordelen de integratie van sectorale subsidies eerder goed of ronduit goed met opportuniteiten (59%).

Figuur 18: Beoordeling integratie sectorale subsidies jeugdbeleid in Gemeentefonds

Bij de **opportuniteiten of positieve gevolgen** komen de volgende elementen naar voor:

- meer budgettaire flexibiliteit
- meer lokale autonomie
- minder administratieve last ter verantwoording
- meer impulsen tot samenwerking over domeinen heen en een bredere kijk van meerdere actoren.

41 Antwoordschaal (1-4): 1 – slecht, risico, negatieve gevolgen, 2 – eerder slecht, 3 – eerder goed, 4 – goed, opportuniteiten, positieve gevolgen (+ antwoordcategorie 'geen mening')

Bij de **risico's of negatieve gevolgen** worden de onderstaande punten naar voor geschoven:

- vermindering, overdracht of uitholling van het budget voor jeugdbeleid in het kader van besparingen of ten gunste van andere domeinen
- een grote(re) strijd om middelen in de toekomst
- een afbouw van middelen die verantwoord wordt door een wijziging in prioriteiten
- geen stok achter de deur meer om te investeren in jeugdbeleid.

Zowel bij de opportuniteiten als bij de risico's komen we uit bij de lokale beleidsruimte en de invulling daarvan, die essentieel zullen zijn voor de richting waarin de balans in de praktijk zal overhellen. Enerzijds merken we op dat de vrees voor een afname van middelen wegens een grotere lokale autonomie vooral leeft bij de jeugdambtenaar, minder bij de mandatarissen. De toekomst zal moeten uitwijzen of die vrees gegrond is. Veel zal afhangen van bestuurderskracht: hoe worden haalbare keuzes gemaakt en gemotiveerd? Uit ander onderzoek blijkt dat andere veranderingstrajecten, zoals de integratie van gemeente en OCMW, bij een aantal actoren ook een vrees ontlokt over de continuïteit in dienstverlening en middelen.

Anderzijds toont de praktijk ook veel voorbeelden van succesvolle verhalen, waarbij dat beleid vanuit een gemeenschappelijke visie en op een duurzame wijze aandacht en middelen krijgt. Het is duidelijk dat de filosofie van de BBC – het over de sectoren heen denken, vanuit een eenheid van aansturing en beleid – nog moet rijpen in de lokale bestuurspraktijk. Samenwerking – tussen diensten én politiekambtelijk – is de sleutel om zowel opportuniteiten te benutten als risico's te vermijden.

■ Cijferboek

Er werd bij de verschillende actoren ook geïnformeerd naar het gebruik van het Cijferboek Lokaal Jeugdbeleid tijdens de beleidsvoering in hun gemeente. Hun antwoorden worden weergegeven in Tabel 31. De resultaten geven aan dat het cijferboek voornamelijk gebruikt wordt voor achtergrondkennis. Een aantal actoren gebruikt het cijferboek ook voor benchmarking met andere gemeenten en als inspiratie voor de uitwerking van acties inzake jeugdbeleid. Er is echter ook een beduidend aandeel respondenten die zeggen het cijferboek helemaal niet te gebruiken.

Tabel 31: Gebruik van het cijferboek tijdens beleidsvoering

GEBRUIK CIJFERBOEK	JEUGDAMBTENAAR N	JEUGDSCHEPEN N	JEUGDRAAD N	TOTAAL N
● Lokaal subsidiebeleid	18	9	6	33
● Benchmarking met andere gemeenten	38	13	3	54
● Inspiratie voor uitwerking acties	33	13	3	49
● Achtergrondkennis	79	24	10	113
● Geen gebruik	38	30	30	98
● Andere	2	1	2	5

■ Suggesties voor toekomstige ondersteuning door de Vlaamse overheid

In een open vraag werd het praktijkveld gevraagd suggesties te doen voor de toekomstige invulling van het ondersteuningsbeleid vanuit de Vlaamse overheid. De aanbevelingen van lokale actoren zijn op hoofdlijnen gefocust en te clusteren onder vier noemers, die we hierna vermelden in volgorde van het aantal referenties:

- ondersteuning van partnerorganisaties
- kennisopbouw over en kennisdeling van goede praktijken en tools
- een blijvende stimulerende of sturende rol
- financiële continuïteit.

ONDERSTEUNING VAN PARTNERORGANISATIES

Het voornaamste aandachtspunt dat naar voor komt, is de verdere ondersteuning van de partnerorganisaties voor het jeugdbeleid. Organisaties zoals VVJ of De Ambrassade kunnen vanuit hun opgebouwde expertise lokale besturen blijvend bijstaan en inspireren via kennisoverdracht over de doelgroep, tendensen en methodieken. De Vlaamse overheid moet vanop de tweede lijn de werking van deze organisaties ondersteunen, zodat zij die rol kunnen blijven vervullen.

Deze vraag kadert ook in het wegvallen van provinciale ondersteuning in het licht van de interne staatshervorming en de overheveling van persoonsgebonden bevoegdheden van de provincies.

KENNISOPBOUW EN –DELING

Veruit de belangrijkste suggestie die naar voor komt, en die relevant is voor de eigen taakstelling van de Vlaamse overheid, is het voorzien in beleidsondersteuning door het ontsluiten en delen van goede praktijken. Via kennisdeling kan men impulsen geven aan lokale besturen om een vernieuwend jeugdbeleid te voeren of een thema uitdiepen dat voor veel lokale besturen relevant is, beleidsmatig of qua aanpak (bv. participatietrajecten organiseren, veiligheid bij activiteiten, in gebouwen, opvolging in verenigingen, geïntegreerd plannen rond jeugd). Kennisdeling kan via diverse formats verlopen, zoals het organiseren van vorming, intervisie of workshops. Naast thematische kennis blijkt er ook een behoefte aan praktische tools te bestaan om het jeugdbeleid vorm te geven. Dergelijke kennisdeling zou gericht moeten worden aan alle lokale actoren die centraal staan in het jeugdbeleid: ambtenaren, maar ook politiek verantwoordelijken en jeugdraden.

Daarnaast wordt gevraagd om te investeren in kennis en onderzoek ten dienste van lokale besturen. Die laatste hebben niet steeds de capaciteit om dat zelf te organiseren. Hier speelt een schaalvoordeel om dat op Vlaams niveau te voorzien. In de lijn daarvan ligt ook de suggestie om nuttige info te verzamelen en samen te brengen over andere beleidsdomeinen zoals onderwijs. Dat kan helpen om op lokaal niveau naar een meer geïntegreerd beleid te werken. Maar ook de Vlaamse overheid zelf kan de interactie tussen beleidsdomeinen stimuleren, door als het ware jeugdzaadjes te planten bij andere sectoren, zodat ook via die weg de aandacht voor jeugdbeleid kan doorsijpelen naar gemeenten.

BLIJVENDE AANDACHT VOOR EEN STIMULERENDE EN STURENDE ROL

Een derde cluster van aanbevelingen van het praktijkveld aan de Vlaamse overheid is lokale besturen te blijven stimuleren om een jeugdbeleid te blijven voeren. In een sensibiliserende of wakende rol moet de Vlaamse overheid lokale besturen er periodiek aan herinneren dat het belangrijk is dat een jeugdbeleid voldoende lokale aandacht en middelen krijgt. Bovendien moet ze erover waken dat de aandacht voor jeugdbeleid lokaal niet verwatert tot een situatie van vóór de introductie van het jeugd(werk)beleidsplan. Uit dergelijke vraag blijkt toch een zekere twijfel of wantrouwen over hoe lokale besturen de grotere autonomie, een algemene beleidslijn van de Vlaamse Regering, zullen invullen.

Sommige respondenten gaan nog wat verder in het formuleren van verwachtingen in dit opzicht en vragen (opnieuw meer) sturing vanuit de Vlaamse overheid. De vraag om vanuit de Vlaamse overheid sterke impulsen of zelfs verplichtingen te organiseren voor lokale besturen is echter duidelijk afgelijnd. Vooral met het oog op de participatie van de doelgroep in het lokale jeugdbeleid wordt die verzuchting geformuleerd. Het is duidelijk dat het consulteren van die doelgroep om noden en behoeften te kennen, maar ook om beleidsvoornemens te toetsen, onder de nieuwe plancontext op de achtergrond is geraakt in vergelijking met de context van het aparte jeugdbeleidsplan. Verschillende respondenten zien in de Vlaamse overheid een bondgenoot of zelfs een breekijzer of reddingsboei om de participatiepraktijk op lokaal niveau een nieuwe dynamiek te geven.

FINANCIËLE CONTINUÏTEIT

Een vierde aandachtspunt dat sterk naar voor komt vanuit de praktijk, gaat over de financiële middelen voor jeugdbeleid. Op dat vlak wordt soms ook de link gelegd met het wegvallen van de provinciale taakstelling (ondersteuningspraktijk), waardoor een lacune ontstaat. Daarnaast wordt ook verduidelijkt waar de financiële incentives dan moeten op focussen: investeringsbudgetten voor infrastructuur voor jeugdwerking, meer subsidies voor jeugdbewegingen en jeugdclubs of de subsidiëring van projecten voor en door de jeugd.

ALGEMEEN BESLUIT

In dit afrondende hoofdstuk vatten we in hoofdlijnen samen wat de betekenis is van de BBC-hervorming en de introductie van het strategische meerjarenplan (SMJP) als opvolger van het aparte jeugdbeleidsplan (JBP) voor de planning en uitvoering van het lokale jeugdbeleid.

DE POSITIE, ROL EN TAKEN VAN DE JEUGDAMBTENAAR IN HET LICHT VAN DE BBC-FILOSOFIE

Het nieuwe instrumentarium met een geïntegreerd meerjarenplan veroorzaakte geen trendbreuk in de positie van de jeugdambtenaar in de gemeentelijke organisatie. In heel wat gemeenten werd en wordt de jeugddienst ingekanteld in een breder geclusterde afdeling, maar die tendens is al eerder ingezet. Lokale besturen zoeken immers naar efficiëntiewinsten op het vlak van aansturing en beleidsafstemming. Het is anderzijds niet uitgesloten dat de BBC in bepaalde gemeenten in uitgesteld relais een extra trigger zal vormen om het organogram te hertekenen.

Manager, beleidsmedewerker, netwerker, organisator en administrator: hoewel het inhoudelijke belang dat jeugdambtenaren aan elk van deze rollen hechten, relatief in evenwicht is, geven ze aan dat de rol van manager, beleidsmedewerker en netwerker wel belangrijker geworden zijn door het strategische meerjarenplan. De rol van beleidsmedewerker en netwerker blijkt in grotere gemeenten ook meer van belang te zijn dan in kleinere gemeenten. Omgekeerd krijgt in kleinere gemeenten de administratorrol meer belang dan in grotere gemeenten.

Beleidsuitvoering, inspraakbevordering en advisering van het bestuur zien jeugdambtenaren over het algemeen als hun belangrijkste taken, maar dat belang is niet gestegen in een BBC-context. De percepties variëren echter sterk met betrekking tot de invloed van het meerjarenplan op het belang van twee andere deeltaken: participatie in andere beleidssectoren en opvolging van ontwikkelingen in andere beleidssectoren zijn volgens veel respondenten (uit kleinere én grotere gemeenten) daardoor belangrijker geworden. Die twee deeltaken worden op zich ook belangrijker geacht in grotere gemeenten.

De variatie in ervaren evoluties is wellicht te verklaren doordat de BBC en het planproces zeer verschillend werden aangepakt in de lokale besturen. Het schaafeffect in het oordeel van belangrijkheid van rollen en taken heeft wellicht te maken met een combinatie van capaciteit, opportuniteit én noodzaak tot overleg, samenwerking en beleidsafstemming, waarbij de realiteit in een kleinere gemeente verschilt van die in een grotere gemeente.

Er is een meervoudig effect van de BBC-filosofie op de tijdsinvestering van de jeugdambtenaar: door de nieuwe plancontext investeert men veel meer in de samenwerking tussen diensten. Anderzijds zegt men beduidend minder tijd te investeren in het informeren van anderen over de voortgang van het jeugdbeleid (minder rapporteringsverplichtingen) en in het verzamelen van input voor de keuze van doelstellingen inzake jeugdbeleid. Dat laatste wijst op een neveneffect van de BBC-introductie: in veel gemeenten werden doelgroepen en adviesraden minder betrokken in vergelijking met het aparte jeugdbeleidsplan. Dat komt voornamelijk door een gebrek aan tijd of minder stimulans, anderzijds ook omdat in het meerjarenplan doelstellingen vaak op een algemener niveau werden geformuleerd.

Ten slotte loopt de onderlinge samenwerking en rolverdeling tussen lokale actoren doorgaans eerder informeel en vrij vlot en zijn ze over het algemeen ook tevreden over de samenwerking. Hier zien we geen markante verschuivingen ten opzichte van de nulmeting.

JEUGDBELEID IN HET STRATEGISCHE MEERJARENPLAN: TERUGBLIK OP PROCES

De manier waarop het jeugdbeleid geïntegreerd werd in het strategische meerjarenplan, verschilt sterk tussen gemeenten. Algemeen is men tevreden over de manier waarop, maar jeugdambtenaren zijn significant kritischer dan schepenen. Knelpunten zijn een plandocument dat te algemeen, oppervlakkig, beknopt en weinig concreet is. Anderen beschouwen bredere doelstellingen dan weer als een voordeel, aangezien ze de nodige ruimte laten of kansen bieden om binnen dat kader zelf prioriteiten te leggen of projecten te realiseren. De verlenging van de planhorizon van drie jaar (JBP) naar zes jaar (SMJP) wordt algemeen en veel sterker dan in de nulmeting goed onthaald, maar er blijven argumenten pro en contra. Voorstanders appreciëren de stabiliteit en de 'bewegingsvrijheid' die gecreëerd wordt in de zesjarige cyclus, terwijl tegenstanders wijzen op de beperkte mogelijkheden om in te spelen op maatschappelijke veranderingen en actuele tendensen. Ook hier werkt de lokale invulling van het meerjarenplan als planningsinstrument door en is een leerproces gaande.

In vergelijking met het vroegere aparte jeugdbeleidsplan (nulmeting) wordt algemeen een lichte planlastvermindering gerapporteerd. De tevredenheid over het proces van invulling van het jeugdbeleid in het meerjarenplan is algemeen vrij hoog, maar significant meer bij schepenen dan bij jeugdambtenaren en jeugdraden. Zij die minder tevreden terugkijken op het planproces, wijten dat veelal aan tijdsgebrek, weinig ruimte voor participatie en beperkte inhoudelijke discussies. Gesignaleerde verbeterpunten hier zijn meer en ook tijdige afstemming tussen politiek en administratie, feedback over wat uiteindelijk beslist werd, maar ook om meer vanuit inspraak van de doelgroep (al dan niet via de adviesraad) te vertrekken als basis voor politieke accenten.

Een kwart van de respondenten ervoer minder autonomie tijdens het planproces, al is die groep kleiner dan de groep die deze daling al verwachtte ten tijde van de nulmeting en wordt het door sommigen gezien als een (logisch) gevolg van een sterkere interactie met andere diensten en dus niet noodzakelijk als iets pejoratiefs. Of hoe autonomie en afstemming in het planproces communicerende vaten kunnen zijn.

HET STRATEGISCHE MEERJARENPLAN ALS INSTRUMENT BEKEKEN VANUIT JEUGDBELEID

Vooraf wat de zichtbaarheid, concreetheid en onderbouwing van het jeugdbeleid betreft, scoort het strategische meerjarenplan minder goed dan het vroegere jeugdbeleidsplan. Deze evolutie in profiel heeft haar weerslag op het gebruik: waar het vroegere JBP nog een sterk en actief werkinstrument was, is het huidige SMJP dat niet of toch veel minder. Ook de dagelijkse werking is in mindere mate gebaseerd op het SMJP (in vergelijking met het JBP). Dat is wellicht een uiting van het grote verschil in profiel en scope van beide types beleidsplannen.

De invoering van het SMJP heeft amper invloed gehad op de mate van politieke aandacht voor het jeugdbeleid. Andere factoren zoals een nieuwe schepen en/of coalitie of het thema of label van 'kindvriendelijke gemeente' zijn op dat vlak beslissender. Wel kregen vooral andere gemeentelijke diensten meer kennis van het jeugdbeleid onder de nieuwe plancontext. Aan de andere kant ziet men een kennisdeficit bij de jeugdraad: ook hier werkt de vaak veel beperktere betrokkenheid van de adviesraad in het nieuwe planproces sterk door.

DE PRAKTIJK VAN JEUGDBELEID UITVOEREN IN BBC-CONTEXT

Welke diensten eerder wel of niet betrokken zijn bij de uitvoering van het jeugdbeleid, is op zich geen nieuw gegeven. Wel is de actuele uitvoeringspraktijk onder het SMJP (in vergelijking met het vroegere

JBP) duidelijk gekenmerkt door meer afstemming met andere gemeentelijke diensten. Het ontstaan van een zekere samenwerkingsmentaliteit in de gemeente stimuleert overigens ook de integratie van jeugdthema's in het reguliere beleid. Voor de uitvoering van het jeugdbeleid is (nog steeds) de tandem jeugdschepen en jeugdambtenaar van belang. Daarnaast is er vooral een hoge contactfrequentie met de diensten sport en cultuur en de jeugdraad. De contacten die de jeugdambtenaar heeft met schepen en jeugdraad zijn inhoudelijk het sterkst bepalend, maar ook de contacten met de doelgroep zelf (lokale jeugdwerkinitiatieven, jongeren en kinderen, naast de jeugdraad) wordt veel impact toegeschreven.

Het overleg met de schepen van jeugd heeft voor de jeugdambtenaar vooral tot doel hem of haar te informeren over de voortgang van de uitvoering van het jeugdbeleid. Voor het overleg met andere politieke actoren (zoals andere schepenen, burgemeester, gemeenteraad) gaat het vooral om het verwerven van draagvlak en het creëren van aandacht voor het lokale jeugdbeleid. Ambtelijk overleg staat dan weer vooral in het teken van samenwerking in de operationele uitvoering van acties inzake jeugdbeleid.

De uitvoeringspraktijk van de BBC-context in vergelijking met het aparte jeugdbeleidsplan toont toch wel twee betekenisvolle evoluties, zowel voor de lokale beleidsmakers als voor de Vlaamse overheid.

Een eerste evolutie betreft de aandacht voor participatie van kinderen en jongeren bij de uitvoering van het jeugdbeleid. De kleine groep schepenen die deze vergelijking doorheen de tijd kan maken, ziet unaniem een status quo. De jeugdambtenaren signaleren op dit punt echter een 'in gelijke mate', een status quo of een achteruitgang. Vooral de laatste vaststelling is mogelijk zorgwekkend. Daarbij werd wel de kanttekening geplaatst dat er naast het SMJP ook andere factoren zijn die leiden tot meer of minder aandacht voor jongerenparticipatie, zoals de houding of werking van de jeugddienst, impulsen van een individuele ambtenaar of participatie als expliciete doelstelling. Als belangrijkste middel voor jongerenparticipatie ziet men (nog steeds) de jeugdraad, gevolgd door ad hoc initiatieven. Ook via de website, sociale media of thematische interactiemomenten tracht men kinderen en jongeren te betrekken bij de uitvoering van het jeugdbeleid.

Een tweede evolutie is de invloed van de introductie van het strategische meerjarenplan op de rol van de verschillende actoren die betrokken zijn bij de uitvoering van het jeugdbeleid. Hoewel de drie actoren voor de rol van de jeugdschepen en de jeugdambtenaar grotendeels geen verandering zien, is er meer discussie over de rol van de jeugdraad. In lijn met eerdere vaststellingen is de rol van de jeugdraad als adviesorgaan verregaand verkleind. Het strookt ook met de resultaten wanneer we actoren vragen om hun eigen invloed op het jeugdbeleid te beoordelen. Het globale beeld toont een status quo, maar een belangrijke groep, vooral jeugdraadvertegenwoordigers, beweert echter minder te kunnen wegen op het jeugdbeleid.

Ook al wordt de jeugdraad nog steeds beschouwd als een belangrijk, zo niet het belangrijkste instrument voor participatie bij het beleid, werd hij veel minder sterk betrokken in de fase van beleidsplanning ten opzichte van het aparte jeugdbeleidsplan. Het adviesorgaan wordt en voelt zich bovendien ook veel minder betrokken bij de uitvoering én de opvolging van het jeugdbeleid.

Vermeldenswaard is hier dat in heel wat gemeenten ook vele andere adviesraden minder betrokken werden, zeker in de planfase. Hier speelde een algemeen effect van de introductie van de BBC als nieuw instrumentarium, wat 'inwerktijd' vergde, vaak ten koste van participatieve trajecten. Daarnaast toont ook dit onderzoek aan dat lokale besturen zoeken naar en experimenteren met alternatieven, zoals consultatie op meer thematische basis en niet noodzakelijk op formele wijze via de afzonderlijke klassieke adviesraden.

FINANCIËN VOOR JEUGDBELEID

Terwijl de nulmeting peilde naar verwachtingen op dit vlak, werd in de eenmeting gevraagd welke effect de introductie van de BBC heeft op transparantie van en zekerheid over het budget voor jeugdbeleid.

Hoewel de meningen verdeeld zijn, beweert de helft van de respondenten dat noch de transparantie, noch de zekerheid over het budget gewijzigd zijn door de introductie van het SMJP. Wat transparantie betreft, zien jeugdambtenaren een gunstige evolutie, en dit significant meer dan de schepenen. Mogelijk is dit verschil in mening een aanwijzing dat de administratie wat meer vertrouwd is met het meerjarenplan en de BBC dan de politieke mandatarissen en dus sneller haar weg vindt in documenten en budgetinfo.

De integratie van sectorale middelen in het Gemeentefonds beoordeelt men in het algemeen als een (eerder) slechte zaak, maar men maakt weinig een directe koppeling met meer of minder financiële middelen voor het jeugdbeleid. Vooral de jeugdambtenaren zijn sceptisch en zien relatief eerder risico's of negatieve gevolgen van deze evolutie. De schepenen bevoegd voor jeugd zijn een andere mening toegedaan. Ze beoordelen de integratie van sectorale subsidies als een (eerder) positieve zaak en wijzen relatief meer op opportuniteiten. Bij de risico's wordt verwezen naar de vatbaarheid voor besparingen of prioriteitswijzingen, een grotere strijd om middelen in de toekomst en het wegvallen van een investeringsimpuls. Bij de voordelen wordt verwezen naar meer budgettaire flexibiliteit, meer lokale autonomie, minder administratieve last en meer impulsen tot samenwerking over domeinen heen.

Als men een status quo in het volume van middelen ervaart, verwijst men eerder naar de bewuste keuze van het college om de middelen op peil te houden. Wanneer men toch een daling rapporteert, heeft dat volgens de praktijkdeskundigen eerder te maken met algemene besparingsinspanningen in de gemeente en dus niet zozeer met de integratie van de sectorale fondsen in het Gemeentefonds.

Wel wordt deze hervorming een relatief sterker effect op budgettransparantie en budgetzekerheid toegeschreven (in vergelijking met de introductie van het meerjarenplan). Een lagere transparantie wordt echter vooral gelinkt aan het feit dat er geen aparte subsidiestromen meer herkenbaar zijn voor jeugd, zoals men dat gewoon was. Bijkomend speelt wellicht ook een achterliggend of gecumuleerd effect van de introductie van de BBC. In sommige gemeenten gaat alles in één pot, waardoor sommigen het minder transparant vinden, terwijl anderen wel hun weg vinden en budgetten kunnen traceren. Wat budgetzekerheid betreft, verwijzen respondenten (opnieuw) naar gemaakte keuzes en afspraken, maar sommigen stellen dat het vraagteken voor dit aspect groter is in het licht van het volgende meerjarenplan en de bijhorende allocatie van middelen. Volgens hen zal men pas dan ten volle de betekenis van de nieuwe plancontext voor de financiële middelen voor het lokale jeugdbeleid kunnen beoordelen, afhankelijk van hoe de lokale beleidsruimte zal worden ingevuld.

SUGGESTIES VAN HET PRAKTIJKVELD AAN DE VLAAMSE OVERHEID

Tot slot bracht deze eenmeting een inzicht in de suggesties van het praktijkveld aan de Vlaamse overheid voor haar toekomstig ondersteuningsbeleid. De suggesties zijn te clusteren onder een viertal noemers:

1. ondersteuning van partnerorganisaties voor het lokale jeugdbeleid
2. kennisopbouw over en kennisdeling van goede praktijken en tools
3. een blijvende stimulerende of sturende rol, vooral om de lokale participatiedynamiek te versterken
4. financiële continuïteit, gericht op het geheel van actoren die de jeugd als doelgroep zien.

LIJST TABELLEN

Tabel 1: Respons websurvey per type actor	20
Tabel 2: Vertegenwoordigde gemeenten per provincie	20
Tabel 3: Respons websurvey naar schaalgrootte gemeente (N)	21
Tabel 4: Profiel respondenten websurvey	22
Tabel 5: Profiel deelnemers focusgroepen	24
Tabel 6: Belang en evolutie rollen jeugdambtenaar – eenmeting versus nulmeting	27
Tabel 7: Belang van rollen jeugdambtenaar naargelang van schaalgrootte gemeente	29
Tabel 8: Belang en evolutie deeltaken jeugdambtenaar	29
Tabel 9: Belang deeltaken jeugdambtenaar naargelang van schaalgrootte gemeente	30
Tabel 10: Manier waarop jeugdbeleid werd opgenomen in SMJP	36
Tabel 11: Verhouding inspanningen-meerwaarde – JBP (nulmeting) versus SMJP (eenmeting)	40
Tabel 12: Inhoudelijke autonomie jeugdbeleid – nulmeting versus eenmeting	41
Tabel 13: Taakverdeling politiek - administratie	44
Tabel 14: Tevredenheid over onderbouwing en uitvoerbaarheid naargelang van type actor	47
Tabel 15: Het SMJP versus JBP als actief werkinstrument	50
Tabel 16: Gebruik indicatoren voor opvolging jeugdbeleid – SMJP versus JBP	50
Tabel 17: Tussentijdse bijsturing jeugdbeleid	51
Tabel 18: Frequentie van contact bij uitvoering jeugdbeleid (aflopend)	59
Tabel 19: Inhoudelijke impact van contacten (aflopend)	60
Tabel 20: Motivatie voor overleg met andere actoren	61
Tabel 21: Aandacht voor participatie	62
Tabel 22: Initiatieven voor participatie	62
Tabel 23: Evolutie rol actoren in uitvoering jeugdbeleid	63
Tabel 24: Evolutie rol jeugdraad naargelang van schaalgrootte gemeente	64
Tabel 25: Invloed op jeugdbeleid – nulmeting versus eenmeting	65
Tabel 26: Transparantie en zekerheid budget door SMJP	67
Tabel 27: Volume middelen voor jeugdbeleid door integratie in Gemeentefonds	68
Tabel 28: Transparantie en zekerheid budget sinds integratie in Gemeentefonds	69
Tabel 29: Transparantie budget naargelang van schaalgrootte gemeente	69
Tabel 30: Transparantie budget naargelang van type actor	69
Tabel 31: Gebruik van het cijferboek tijdens beleidsvoering	73

LIJST FIGUREN

Figuur 1: Evolutie investering aspecten jeugdbeleid	31
Figuur 2: Typering van de samenwerking met de schepen door de jeugdambtenaar	32
Figuur 3: Typering van de samenwerking met de schepen door de jeugdraad	33
Figuur 4: Typering van de samenwerking met de jeugdambtenaar door de schepen	33
Figuur 5: Typering van de samenwerking met de jeugdambtenaar door de jeugdraad	34
Figuur 6: Beoordeling manier waarop jeugdbeleid werd opgenomen in SMJP	37
Figuur 7: Beoordeling planningshorizon zes jaar (i.p.v. drie jaar)	38
Figuur 8: Verhouding inspanningen en meerwaarde SMJP	39
Figuur 9: Tevredenheid planproces SMJP	40
Figuur 10: Andere beleidsvelden bepalend voor jeugdbeleid	43
Figuur 11: Evolutie tevredenheid diverse aspecten SMJP versus apart JBP	47
Figuur 12: Aandacht voor jeugdbeleid bij college van burgemeester en schepenen	52
Figuur 13: Aandacht voor jeugdbeleid bij de gemeenteraad	52
Figuur 14: Evolutie kennis over jeugdbeleid	53
Figuur 15: Betrokkenheid gemeentelijke diensten bij uitvoering jeugdbeleid	56
Figuur 16: Frequentie eigen betrokkenheid bij opvolging jeugdbeleid	57
Figuur 17: Eigen invloed op jeugdbeleid	64
Figuur 18: Beoordeling integratie sectorale subsidies jeugdbeleid in Gemeentefonds	70

Colofon

Het onderzoeksrapport 'Eenmeting jeugdbeleid in lokale besturen - Lokaal jeugdbeleid in een nieuwe context van strategische meerjarenplanning' is een uitgave van de afdeling Jeugd van het Departement Cultuur, Jeugd en Media.

OPDRACHTNEMER

KU Leuven Instituut voor de Overheid

AUTEURS

Sophie Op de Beeck en Bart De Peuter (KU Leuven Instituut voor de Overheid)

STUURGROEP

Chris Peeters (VVSG), Kai Van Nieuwenhove, Ilse Holvoet en Tina Schuermans (VVJ), Hans Cools en Simon Kenens (De Ambrassade), Stefan Oorts (gemeente Ranst), Joris Van Camp (gemeente Wijnegem), Hannes Vanmeenen (stad Kortrijk), Kristof Gaublomme, Els Cuisinier en Ann Vandenbussche (afdeling Jeugd, Departement Cultuur, Jeugd en Media).

EINDREDACTIE

Kristof Gaublomme en Krista Van Santen (afdeling Jeugd, Departement Cultuur, Jeugd en Media)

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Johan Van Gaens (afdeling Jeugd, Departement Cultuur, Jeugd en Media)

VORMGEVING

Femke Vanbelle

www.femkevanbelle.be

FOTO'S

Vereniging Vlaamse Jeugddiensten (VVJ)

DRUK

Drukkerij Steylaerts, Berlaar

OPLAGE

500 exemplaren

WETTELIJK DEPOTNUMMER

D/2017/3241/164

